

20 ОЖИШТОБАЦА

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 142 ГОД. IV

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА

БЕОГРАД, 15 АВГУСТ 1947

ВЛАКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ. 23-003 и 20-443

ЦЕНА БРОЈУ 2 ДИН.

Нов начин рада у грађевинарству

захтева више нестручне радне снаге

Глигор Тодоровић је својим справом за распрострањање малтера знатно убрзао рад на својим градилиштима. Уместо послања зида малтером и употребе мистрије калупом који је конструисао Тодоровић равномерно се распростире малтер по целој ширини зида.

Грађевински радови ове сезоне у читавој нашој земљи су, по својој обиму, далеко замашнији него икада раније. Највећи део државних инвестиција отпада ове године на разне грађевинске радове — изградњу нових индустријских и других објеката, проширење и адаптацију старих и др. У Петогодишњем плану индустријализације наше земље грађевински радови иду пре свих осталих, те од њиховог благовременог извршења зависи, у највећој мери, остварење плана у другим гранама привреде.

Грађевинска делатност мора због свега тога бити свакодневно под специјалном пажњом и бригом како народних власти тако и синдикалних и других организација.

На путу извршења плана грађевинских радова већ ове, прве године Петогодишњег плана, има доста тешкоћа које ометају правилно одвијање грађевинарства. У највећем броју случајева наша грађевинска предузећа нису испунила своје објективне задатке. Поред објективних тешкоћа са материјалом, транспортом, још увек недовољно планирање и правилној дистрибуцији осталих средстава, има и питања, као што је недостатак квалификоване и неквалификоване радне снаге, која се могу и морају брже решавати.

Са уласком у друго полугодје, у коме су грађевински радови и иначе обимнији, и када треба, с друге стране, надокнадити оно што је пропуштено у првом, може се рећи да питање радне снаге постаје у пуној мери присутно за извршење плана. Утолико је све важније питање, питање правилног коришћења нарочито квалификоване радне снаге и све већи значај новатора и рационализатора у грађевинарству, а нарочито у погледу убрзавања и рационализације процеса производње.

У задње време почело се по читавој земљи, па и у Београду, са применом у извесном смислу новог начина зидања — новог утолико што се код нас досада није примењивало и што и наши руководиоци и радници са њиме нису рачунали нити навикли да раде.

Рационализација која се применом код овог начина рада постиже је у томе, што се до краја раширљава и убрзава процес производње — што се готово до краја извршује техничка подела рада која омогућава да квалификовани радник са далеко мањом напрузом него раније, врши главни квалификовани посао у зидању — ређање цигла и поравњавање, док остале послове (додавање цигле и распрострањање малтера), који захтевају далеко више времена, врше неквалификовани радници. Оваквом методом рада постиже се и то да се и квалификована и неквалификована радна снага најправилније користи, и ради само један одређени, најпростији, део посла у процесу производње, а избегавају се разни сувишни покрети код паралелне употребе, од стране једног квалификованог радника, раз-

них алатки и материјала у раду.

Нарочито је важно нагласити да ово убрзање не мора ићи на штету квалитета рада, него напротив, да се квалитет може и поправити, јер оба радника која зидају (и онај који ређа циглу и онај који распростире малтер) убрзаће се тако специјализирати у овом начину рада да ће моћи давати далеко бољи квалитет зида.

Због свега тога ванредно је велики значај брзе, широке примене, оваквог начина зидања, јер ће он омогућити да се у потпуности реши питање квалификованих радника и испуне задаци у грађевинарству.

И у осталим грађевинским радовима такође су могућа оваква убрзавања и убрзавање процеса производње — код малтерисања, тесачких радова и других, а такође и у примени извесних нових погоднијих алата. Тако се већ у Београду врше проба новог начина малтерисања а такође се врше проба са новим алатом за распрострањање малтера при зидању, што ће такође много утицати на убрзање радова. Све ово, а нарочито велико интересовање и широк такмичарски елан код радника на нашим градилиштима, јасно говори да ово нису усамљени случајеви и да ће у грађевинарству брзо бити нових успеха у рационализацији производног процеса, што мора довести до знатног снижења цене грађевинских радова и што ће, с обзиром на величину грађевинских радова, донети врло велике уштеде.

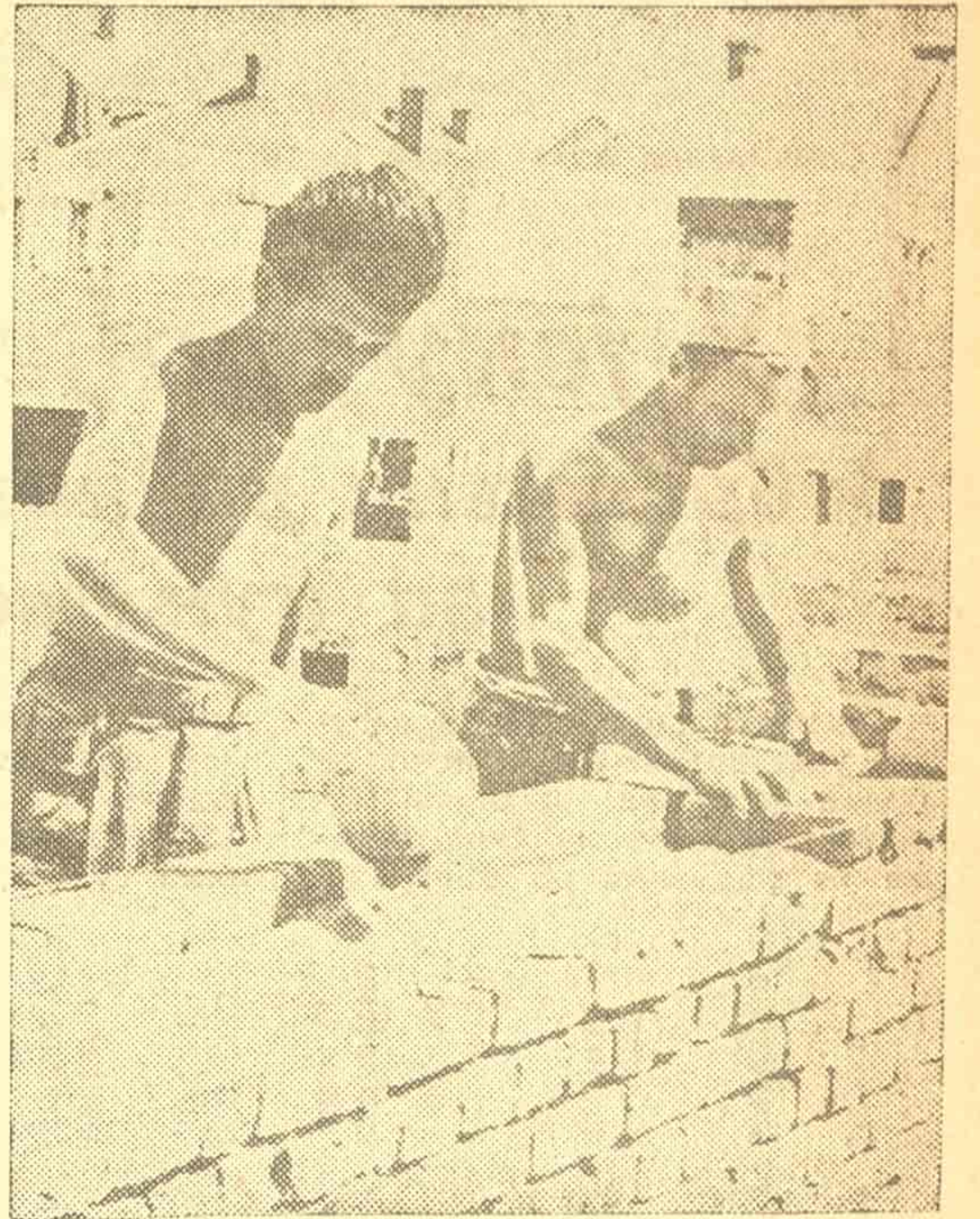
У Београду су, непосредно после првих примена овог начина рада у Загребу и Скопљу, на неколико градилишта извршене проба које су показале одличне резултате (пребацивање дневне норме за 1 радни сат за 160%). Током прошле недеље овај начин рада углавном се престао схватати као трка за рекордом и организован је посао тако да се ради не један сат него пуно радно време и то на различитим конструктивној тежим, зидовима (тањим, са разним испустима и друго). На око 15 разних градилишта у Београду постигнут су и на оваквим радовима одлични резултати и дневна норма, за пуно радно време, у просеку пребачена за 300 до 400%.

За пуну, најширу, примену овога начина рада, требаће да се најбрже реше разна питања око нове организације градилишта, брже довоза и припреме материјала, припреме скеле, међуспратних конструкција, а поред свега питање великог броја помоћних радника. Овај број ће због потребе да се неколико пута убрза припрема и пренос материјала до радног места, морати да буде знатно већи него досадашњи. Обзиром на недостатак неквалификованих радника, који се већ сада осећа, намеће се питање правилнијег и ширег коришћења добровољне радне снаге на грађевинским радовима, а нарочито се као важно поставља питање употребе, где год је то могуће, женске радне

снаге. Пре рата су жене врло мало радиле на грађевинским радовима, док је данас редован случај да жене учествују и у најтежим грађевинским пословима. Овакав начин зидања омогућава, међутим, да се процентуално знатно већи број жена него раније упосли у грађевинарству (на пословима и на којима ће и досада употребљавала као и на новим који оваквим начином рада настају). Поред великог значаја који ће имати употреба женске радне снаге за извршење плана ове године, омогућено је далеко брже стицање квалификација него раније, што ће врло много утицати на припрему стручних и полуквалификованих радника за идуже године.

Нарочито је важно напоменути да су могућност веће употребе женске радне снаге правилно оценили и подвукли на своје саветовању радници који су већ радили по новој методи рада. Поред тога они су, на томе саветовању, насупрот застарелим и скептичким мишљењима појединих наших стручњака и руководиоца, одлучно изнели мишљење да се овај начин рада може користити на сваком зиду, па и на преградним и другим зидовима, са далеко бољим него раније резултатима и да ће успех рада на оваквим местима зависити од организације бригаде и других услова који се врло лако могу решити.

Родољуб СТАНИЋ

«Двојка» из бригаде Марка Марјановића која примењује нов начин зидања на станбеним зградама у Цвијичевој улици. Сви радници из бригаде Марјановића примењују нову методу рада и служе као пример осталим својим друговима.

Преимућство и потребе новог начина рада на грађевинама

Нов систем рада у грађевинарству прихвата из дана у дан све шири круг грађевинских радника, увиђајући предности које такав начин организације рада на градилиштима има.

Данас су већ сасвим поуздано доказана сва преимућства новог начина зидања. Почевши од Турчића, који је своју дневну норму испунио за 91 минут и дао другима потстицај на такмичење, време испуњавања дневне норме стално је скраћивано, тако да се данас креће од 30 до 20 минута.

Међутим, рад за рекорд, такмичење само за пролазан, тренутак успех, били би погрешни. Нова организација посла при зидању треба и постаје постепено систем рада на грађевинама. Више не треба постављати питање ко је за краће време испунио дневну норму, већ ко је, примењујући нов начин рада на целокупно радно време, усаврши примену новог система, ко је, усавајући нову организацију посла, потпуно одбацио стари начин рада, замењујући га и усавршавајући новинама. А добре особине тог новог начина су кроз стотине покушаја сада већ свима познате.

Тиме што се зидар више не сагине да дохвати малтер и циглу, јер је тај посао прешао на његове помоћнике, рад му је постао лакши, а учинак, у поређењу са старим, несразмерно већи. Друга особина: квалитет рада не само да је остао добар као и раније, већ је чврстина зида, грађеног по новом систему, већа зато што се цигла ређа непосредно по простору на свеж малтер и боље се прилепи него раније, када је мај-

стор-зидар најпре простирао целом дужином зида, а тек онда ређао циглу преко просушеног малтера. Већи учинак рада по новом систему зидања обезбеђује зидару и његовим помоћницима и већу зараду. Нова подела посла такође омогућаје брже оспособљавање младих кадрова, којима се пружа могућност да изучавају одвојено једну радну операцију за другом. На тај начин зидање новом методом постаје и нова практична школа за младе зидарске мајсторе.

Поред веће економичности коју омогућава прелаз на нов систем рада, заслуга тога система јесте и огромно ослобођење стручне радне снаге која је до сада мањкала, за друга градилишта, за нове градње и задатке. Како нашем грађевинарству тако и самим грађевинским радницима нови начин организације посла доноси огромне и неоцењиве користи.

Совјетски систем који је у нашој земљи први применио Турчић, претставља читаву револуцију, јер његова примена изискује потпуно и неодложно реорганизацију досадашњег рада.

То што је извршена подела посла код зидарске екипе, чиме је рад убрзан, повлачи за собом и потребу измене целокупне досадашње организације рада. Основно је у свему правилно решење проблема дотурања материјала. Тај посао више не могу да обављају два помоћна радника, због чега, сразмерно учинку, треба повећати и број помоћних радника. Примена транспортера, покретног платна, омогућава би брже дотурање материјала и са

мањом неквалификованом радном снагом. Тешкоћа је само у томе, што се не располаже довољним бројем машина. Али независно од овога, управе градилишта треба да организују довоз материјала у непосредну близину градње.

Да би рад на нашим грађевинама, по новом систему, могао да буде интензиван кроз целокупно радно време, намеће се потреба стварања екипа које ће се бринуту само о постављању скеле, тако, да када зидарска група заврши зидање једног зида, одмах без застоја ради преношења скеле, иде на други, на коме је скеларска екипа извршила већ све потребне припреме. На тај начин спречили би се случајеви ирационалног коришћења времена како је то било у предузећу „Раковица“ са зидаром Бошком Илићем, који је за три сата са својим помоћницима сазидао осам кубних метара зида, али су остатак радног времена морали да употребе на преношење скеле.

Да би се избегло губљење времена при вађењу камена из малтера, сва градилишта треба снабдевати ситима која се употребљавају при гашењу креч.

Рационализаторски полет у грађевинарству дао је и низ нових постигнућа, која захтевају такође брзу и обавезну примену. Глигор Тодоровић, са градилишта предузећа „Авала“ из Београда, конструисао је нараву за равномерно простирање малтера. Овај мали проналазак омогућава да се ширина и дебљина слоја малтера одређује тачно, олакшава и убрзава посао радника који посипа малтер, омогућаје већу уштеду

материјала и чист рад. Примена ове справе намеће се као неопходна при новој организацији зидања.

Успеси наших зидарских мајстора доказали су још једном да је, иако су неки стручњаци тврдили супротно, усавршавање радова на грађевинама могуће. Али задовољити се само са применом нових начина рада при зидању било би мало с обзиром на обимност грађевинских радова предвиђену Петогодишњим планом. Због тога се за успех наше брзе изградње пред грађевинске раднике и стручњаке поставља огроман задатак: усавршити рад на свим пословима у грађевинарству. Успех зидара Блажа Шимунковића и Заима Курбеговића из Сарајева, који су реорганизацијом посла испунили дневну норму малтерисања за свега 38 минута, још једном потврђује да постоје све могућности за даље усавршавање свих послова у грађевинарству. На грађевинским радницима, техничарима и инжењерима лежи задатак да те могућности пронађу.

Досадашњи успеси у грађевинарству, и они који ће неминовно доћи, сведоче о огромној ослобођењу и усавршавању продуктивних снага омогућеног нашом новом друштвеном структуром.

За успех при остварењу огромних задатака, постављених нашим грађевинским стручњацима Петогодишњим планом, потребно је раскрстити потпуно са старим схватањима. Успех појединог зидара истовремено је успех и предузећа у коме он ради и свих осталих грађевинских радника који учествују при испуњавању плана.

Зато примена нових начина рада у грађевинарству захтева од управа грађевинских предузећа нове напоре. Технички руководиоци, пословође, палирци и мајстори морају отсади на градилиштима да остваре што тешку међусобну сарадњу. Свим грађевинским радницима мора се објаснити значај и смисао новог начина рада, као и корист коју њиховом применом има радник као појединац и заједница уопште. Упознавање радника са свим овим чињеницама омогуће брзо прихватање новог начина зидања у грађевинарству као јединственог система.

Зидање по новом начину рада у Добрачиној улици

Недељни преглед добровољних радова

Синдикална подружница настојника из Првог рејона на добровољном раду на каналу стругаре „Буро Стругар“

У јеку грађевинске сезоне

добровољни радници употребљавају се за пуњење сламарица

У недеље од 3 до 10 августа учествовале су добровољне радне јединице чланова Народног фронта из свих рејона на радовима на 61 гради-

лишту и знатно помогле бржем одвијању грађевинских радова.

Резултати радова по рејонима су следећи:

Рејон	Учесника	Радних часова	ископано земље	издвојено камена	сложено цигли	пренето цигли	ниве-лисано	пренето рав. мат.
I	1.701	4.926	691	102	44.207	—	902	1.000 кг
II	1.348	3.536	22	70	34.850	17.850	636	—
III	2.236	5.728	150	21	129.200	113.700	29	—
IV	2.046	6.294	351	210	287.687	—	665	47.645 кг
V	2.114	8.906	402	—	208.470	—	5.384	—
VI	3.647	10.794	662	19	23.920	—	5.660	29.500 кг
VII	2.374	7.106	179	153	6.538	10.000	34	6 м ³
VIII	1.089	3.403	134	—	81.910	47.380	382	159 м ³
	16.555	50.693	2.691	575	816.782	188.930	13.692	

Осим горе наведених резултата, извршили су добровољне радне бригаде још низ радова. Резултати радова у овој недељи показују да по свим рејонима грађани излази масовније на радове, да је бољи ефекат рада и да је дато много више радних часова него у прошлим недељама. Такмичење је такође дало више полета у раду и омасовило радне акције. У неким рејонима почели су у веома малом броју да учествују у радним акцијама и чланови фронта из поседујећа и установа, али је то учешће веома мало и недо-полно.

Повећање броја учесника и броја радних часова у појединим рејонима, према недељном резултату од 27 јула до 3 августа, је следеће: у Првом рејону је пре учествовало 747 грађана и дато је 1735 часова, а у недељи од 3 до 10 августа 1701 грађанин и дали су 4926 часова; у Трећем је било 1963 грађана са 4994 радна часа, а сада 2236 грађана са 5728 часова; у Петом је било 767 грађана са 3212 часова, а ове недеље је било 2114 грађана са 8906 часова; у Шестом рејону је било 2229 грађана са 5018 часова, а ове недеље 3647 грађана са 10794 часа; у Земуну је било 719 грађана са 1829 часова а ове недеље 1089 грађана са 3403 радна часа. У Другом, Четвртном и Седмом рејону није било повећања. Највеће повећање броја учесника и броја радних часова имао је, као што се види, Шести рејон. И поред тога што су се радне акције донеке омасовиле, број учесника још није довољан да би се остварило овогодишњи план рада, а нарочито план учешћа на добровољним радовима у месецу августа. Грађевинска сезона је у пуном јеку и у овом месецу је најпотребнија помоћ добровољне радне снаге да би се радови што брже одвијали и на време довршили. Многе синдикалне организације још нису активирале чланове Фронта из својих предузећа, а неке нису ни објасниле ни саопшtile потребу учешћа у раду основних организација Народног фронта. Задатак је синдикалних организација да објасне члановима Фронта по предузећима и установама потребу учешћа у политичком животу Фронта и на многобројним акцијама и да то повежу са залања борбе за испуњење Плана.

Да би се предвиђене обавезе у плану рада Градског одбора Народног фронта остварили, потребно је да се рејонске секције за добровољне радове учврсте и да сви чланови учествују подједнако у раду секција. У свим рејонима се још дешава да су секције спале на неколико чланова, који су преотерени послом, док остали чланови уопште не ра-

де. Рејонски одбори Фронта треба да посвете велику пажњу раду ове секције и да контролишу редовно учествовање свих изабраних чланова у раду. Уколико неки чланови не раде, треба их заменити другима.

На извесним радилиштима неки руководиоци, пословоде или палири, који имају застарели и непријатељски однос према учешћу добровољних радника Фронта, не дају извесним бригадама посао на коме би дале већи ефекат рада, већ неке мањи и непотребнији. Овај њихов став је и раније критикован и на њега је указивано, али се ипак дешавају такви случајеви. Овај њихов став нехватања је директно непријатељски и према испуњењу плана. Требало би једном за свагда онемогућити та-

кве људе да употребљавају радне бригаде на непотребним пословима. Такав се случај, например, догодио на радилишту радничких станова на Јужном Булевару. Упркос интервенцији Секције Народног фронта Четвртог рејона, техничко руководство је опет дало 9 августа једној групи фронтцака из 24 бригаде да пуне сламарице, ма да је потребно да се на овом радилишту изведу обимни земљани радови на уређењу дворишта. Управа се изговарала на недостатак алата, што никако не сме бити изговор за овакву употребу добровољне радне снаге. Да ли се ти људи и смеђавају са члановима Фронта који долазе да раде и жртвују свој одмор? Другачије се овај случај не може ни тумачити, кад у јеку грађевинске сезоне добровољни радници Фронта пуне сламарице. Руководиоци грађевинских предузећа морају да онемогуће сличне случајеве, да опомени све руководиоце радилишта, а оне који не употребљавају радну снагу где је најпотребнија да позову на одговорност и казне. Не сме се допустити да се добровољна радна снага употребљава на неважним радовима, поготову с обзиром на увођење новог начина здања, који захтева што бољу припрему материјала.

Према постигнутим резултатима у недељи од 3 до 10 августа најбољи је Шести рејон, који је обухватио 3647 грађана и дао 10.794 радна часа и имао добар ефекат рада.

ПРАВИЛНА УПОТРЕБА ОМЛАДИНЕ, ПО ПОВРАТКУ С ПРУГЕ, УБРЗАЋЕ РАД У ПРОИЗВОДЊИ

Гесло »Ми градимо пругу, пруга гради нас« је истинит и вратаци закључак који садржајно, највише одговара правом ставу на Омладинској пруги. Хиљаде младих стручних радника добило је основне квалификације на пруги.

Пруга треба да буде онај основни, неискористи извор радне снаге која нам, уколико даље упазимо у остварење Петогодишњег плана, недостаје. Због тога је рационално, планско коришћење омладинца, који су прошли кроз школу на пруги Шамац—Сарајево, и њихово увлачење у производњу био неодложан задатак у првом реду свих наших привредних установа: дирекција и предузећа, а затим синдикалних и омладинских руководства.

Да би се омладинска радна снага по повратку са Пруге правилно користила, био је потребан план расподеле те снаге. Такви планови су били направљени. Међутим, низ погрешака у досадашњем раду указује на то да је распоред вршен неорганизовано, да су многа предузећа одбијала примање омладинца на рад, да управе предузећа врло често нису учествовале у састављању захтевања радне снаге на основу којих је доцније, преко главних дирекција, Привредни савет стварао план расподеле, односно списак предузећа са изначеним бројем омладинца које им треба послати.

Основна погрешка потекла је из предузећа која нису имала, а често ни данас немају, план

потреба упуштања нове радне снаге, непланирање потреба у радној снази, погласито оној која би могла да се добија са Пруге. Требало је да у плану уђе и решење проблема смештаја омладинца који се по завршеном раду на Пруги враћају да би се увључили у производњу. Чест је случај да се у предузећима осећала потреба за новом, младом радном снагом, ученицима и полувалификованим радницима, али кад омладинци дођу са Пруге у предузеће коме су упућени из Главног штаба омладинских бригада, у предузећу изјављују да не постоје могућности за њихов смештај. То се десило у предузећу »Радоје Данић« у Београду, догодио је и у руднику »Раша« и у Славонском Броду и у низу других предузећа. Управа радионице хартије и штамарије »Дуфер« послала је четири омладинске кућама да сачекају док им се створи могућност смештаја.

Уско схватање тренутних интереса предузећа и неспособност да се баци поглед унапред, ометали су такође правилан распоред и запосљавање омладинца са Пруге. Управа предузећа »Бенелит« из Загреба, када су јој послати пет невалификованих радника са Пруге (од 10 невалификованих и 6 ученика колико је требало по плану да се упусти у том предузећу) одбила је да их прими. Фабрика сапуна »Црвена звезда« из Београда киде примила пет омладинца са Пруге, због чега су послати својим кућама у унутрашњост. Фабрика

Остварење Петогодишњег плана није могуће замислити без стварања стручних кадрова, средње стручних кадрова, средње потребних привредној изградњи наше земље. Индустријализација земље могуће је остварити само са људима који поседују стручно знање, који су способни да учествују у свим секторима привредне изградње. У току Петогодишњег плана потребно је изградити и подићи 60.000 средњих стручних кадрова. Средње стручне школе у периоду индустријализације и електрификације наше земље, у планској привреди, имају огроман значај за стварање средњих стручних кадрова.

Код наших људи постоји још увек неправилно гледање на стручне школе, остало још из времена старе ненародне Југославије. У старој Југославији стручне школе, разумљиво, нису ни могле да имају овакав значај каквав имају данас, нити је о њима неко могао озбиљније да води рачуна. Неке од њих, например грађанске школе, пре су биле створене да онемогуће и спрече даље школовање омладине сиромашних родитеља, отстрањујући их од даљег развоја, него да им пруже неке знање. Редовна је појава била да по завршетку већине стручних школа у старој Југославији, и поред оскудног знања које је тамо стицано, омладини није било могуће да настави даље усавршавање. Било је и мишљења да ако се већ нема средстава да ученици настави даље школовање у гимназији онда нека бар заврши неку средњу стручну школу. На стручне школе је гледано као на мање важне школе, као на школе споредног значаја. Веома мали број стручних школа у старој Југославији, без довољно ученика, без добро организоване наставе итд., једном речи без оних елемената који школу чине школом, то најбоље доказује. У Београду ми данас, услед такве политике бивших властодржаца, имамо велику несразмеру између ученика гимназије и ученика средњих стручних школа. Док гимназијалаца има око 14—15.000, ученика средњих стручних школа имамо нешто преко 4.000. Ако имамо у виду да ће Београд у току Петогодишњег плана постати велики индустријски центар наше земље, онда је број ученика средњих стручних школа очито недовољан, и поред тога што су народне власти учиниле доста на сређењу тих питања.

У нашој народној држави ствари су из основа измењене. Схватајући важност средњих стручних школа за стварање стручних кадрова, главних чинилаца за остварење Петогодишњег плана, наша народна власт води о њима нарочито рачуна. Свакодневно видимо у штампи конкурсе за упис у новоотворене средње стручне школе разних врста: за пољопривреду, шумарство, рударство итд. У току овог лета врше се коренице припреме за идућу школску годину и већ сада се стварају планови наставе. Приступљено је прегледу свих старих уџбеника и до почетка школске године штампаће се сви потребни нови уџбеници. Предузете су мере да се питање наставника на стручне школе, остало још из времена старе Југославије, решеније. Иско тако учињено је много на стварању радионица при стручним школама и њиховом оксибом потребним алатом и машинама. Увелико се израђују остала потребна учила, тако да ће стручне школе имати сав потребан прибор за редовно и несметано одвијање наставе. Колико држава води рачуна о средњим стручним школама види се и по томе да су предузете мере да се стипендије не само бројчано прошире већ и повећају.

Отварајући велики број средњих стручних школа, исна на народна држава иде за тим да ученицима оред стручног знања пружи и општекултурно образовање. Свршени ученици средње стручне школе нису и неће бити само стручњаци у својој грани рада, већ и савремено културни и образовани људи са проширеним вилицима из свих области науке. Пред свршеним ученицима средњих стручних школа стоји створен пут за њихово даље и више усавршавање, путем курсева, студија на факултету итд. Без икаквих потешкоћа ученици средњих стручних школа могу се одмах по завршетку школе увључити у привредну изградњу земље и својим стручним знањем потпомоћи извршење Петогодишњег плана. (Ових дана, на пример, више свршених ученика трговачких академија запослиће се у својој помоћима инспектора републиканске Контролне комисије). Као што је рад у нашој земљи постао ствао части и славе, тако и ученици стручних школа, градитељи нове Југославије, уживају љубав и популарност нарочито код наше омладине. Бити ученик средње стручне школе, данас у нашој земљи

значи стати у првим борбеним редовима за њену изградњу. Учењу у средњој стручној школи треба да тежи сваки наш даровити омладинца.

Ове године, према прикупљеним подацима који ће се вероватно још најзадно утврдити, за први разред средњих стручних школа потребан је следећи број ученика: Железничко—саобраћајна уписаће 200 ученика, Бродарска школа у Београду око 40 ученика, Школа за примењену уметност 45 ученика, Бродарска школа у Земуну 40 ученика, школа за медицинске сестре 80 ученика, Средња рударска школа 30 ученика, Средњотехничка школа око 800 ученика, од чега ће један број бити и из унутрашњости, Индустријско—текстилна школа 80 ученика, текстилне школе, новоотворене, треба тек да почну са радом школске 1947/48 године, са око 300 ученика, I и II Трговачка академија уписаће ове школске године по 350 нових ученика, а Трговачка академија у Земуну 100. Абитуријенски курс почеће рад са 500 слушалаца. Учителине школе, које су од нарочите важности за стварање нашег учитељског кадра, (у Београду се отвара још једна нова) уписаће у први разред укупно 360 ученика или ученица. Ове године отворена Геолетска школа примиће већи број ученика.

Питање испуњавања плана уписа у средње стручне школе ствар је кључна народних власти, тако и свих осталих масовних организација. Потребно је да Фронт, АФЖ и синдикали широко популаризују и поведу агитацију за упис у средње стручне школе. У омладинској организацији треба нарочито агитирати за упис у ове школе и разним средствима, путем предавања, конференција, антимом агитатора, скупним посетама предузећа итд., развијати љубав код наших ученика, објаснити омладини сав значај средњих стручних школа и потребу њиховог похађања. Најбољи ученици IV и V разреда гимназије треба својим примером да учину и на остале да своје даље школовање наставе у средњим стручним школама. На омладини, највећим делом, лежи испуњење ових задатака—давња нашој народној држави стручног и способног кадра. Стварање средњих стручних кадрова мора да постане свакодневно борбени програм омладинских организација.

С. АНЂЕЛКОВИЋ

ВИШЕ ПЛАНА ПРИ РАСПОДЕЛИ КАДРОВА

лана из Земунa вратио је једног омладинца.

Управе предузећа нису слапе својим главним дирекцијама извештаје о својим потребама за омладинском радном снагом, а често ни саме дирекције нису извештавале предузећа о броју омладинца који ће бити упућени на рад. Због тога је распоред био погрешан, а предузећа су одбијала радну снагу која не одговара њиховим потребама. Фабрици »Метал-Фабрике« било је потребно десет снажних помоћних радника, а послати су јој за физички рад нејасни ученици од којих је могло да се упусти свега четворо њих. Дешавало се да су поједине главне дирекције спале Привредном савету произвољна захтевања за подређена им предузећа, не саветујући се са управом предузећа. Природно је да су на основу таквих података прављени и лоши планови расподеле омладинца.

Отсек за посредовање рада при Месном синдикалном већу Београда није редовно обавештаван о доласку омладинца и њиховом распореду. Градски одбор народне омладине такође није обавештаван о доласку и распореду омладинца.

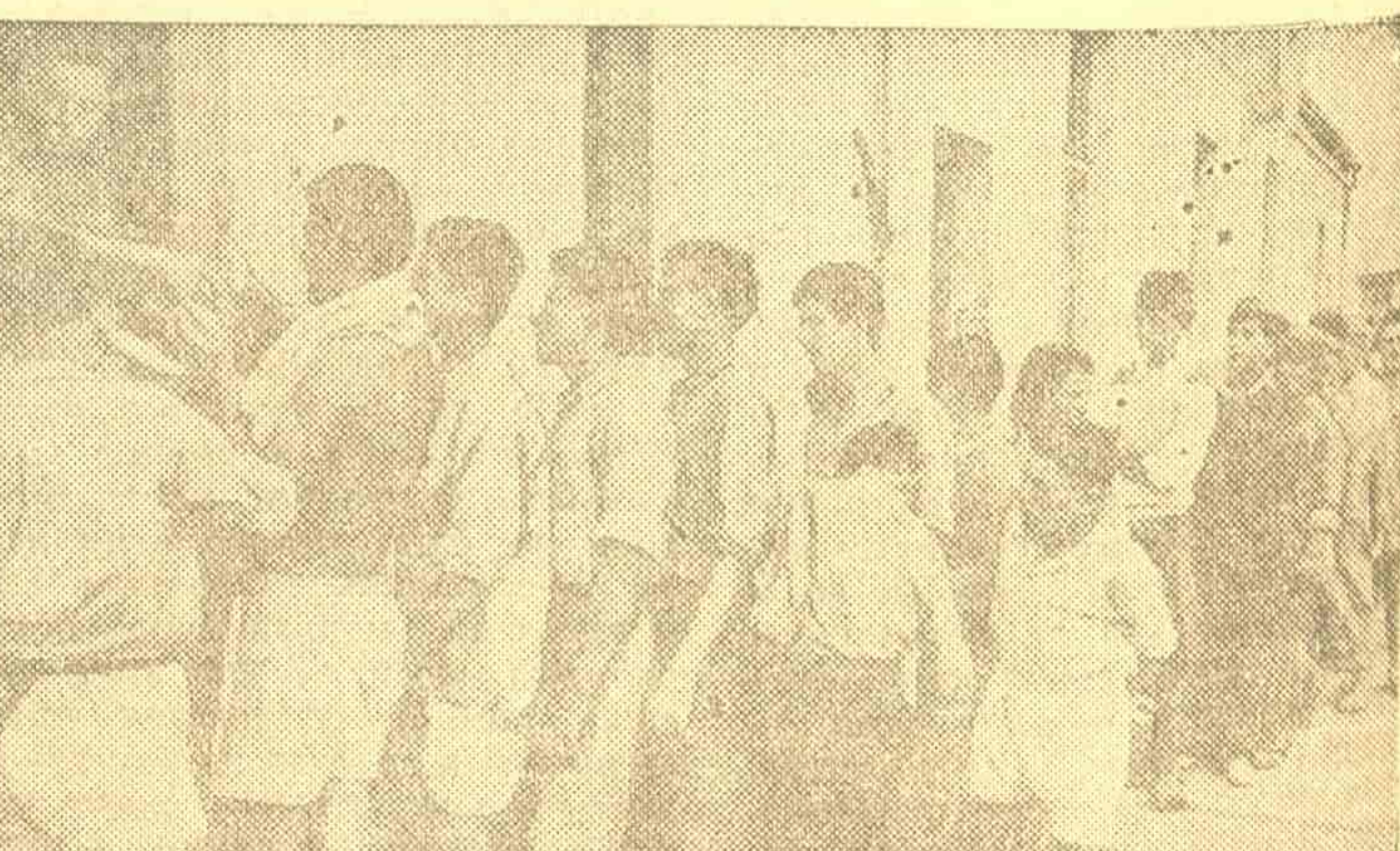
Низ пропусти при расподели радне снаге проузрокован је не само услед слабе везе између управе предузећа и њихових виших оперативних руководства, већ добрим делом и услед непостојања координације при расподели између Главног одбора Јединствених синдиката, Месног синдикалног већа Централног већа Народне омла-

не, Штаба омладинских бригада у Зеници и Градског одбора Народне омладине Београда (односно градова у које се шаљу омладинци).

У Привредном савету је пре десетак дана направљен нови план распореда омладинца који је по повратку са Пруге треба да се увључе у производњу. Вероватно да ће овај план бити бољи од ранијих али је и поред његовог постојања потребе још једном ревидирати извештаје и захтевања предузећа и утврдити њихову тачност. Ти извештаји треба да садрже и опис радне снаге која је потребна. Управе предузећа морају још сада да се побрину за обезбеђење смештаја омладинца када они буду дошли. И месна синдикална већа и градски одбори Народне омладине треба да буду обавештени о доласку омладинца, да

би са своје стране учинили све за њихово правилно прихватање.

Када је у питању распоред нових, младих кадрова, школованих на Пруги, било да долазе као ученици у привреду или као полувалификовани радници, мора се повести рачуна да се тај распоред врши са више плана и да се претходно знају услови рада које ће омладинци имати у предузећима за која се трапе. Поред тога, потребно је унапред онемогућити да управе предузећа одбијају примање омладинца када они већ дођу, јер од правилног прихватања те нове радне снаге зависи веома много и испуњавање оних ставова Петогодишњег плана, који говоре о оспособљавању и увлачењу у производни процес нових хиљада младих стручних радника.

По повратку с Пруге ови омладинци запослили су се као грађевински ученици

БЕЛЕШКЕ С ПУТА ПО ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ

ПРАГ МЛАДИХ

(Сличице из Прага у дане Светског омладинског фестивала)

„Живели смо за радост, за радост смо пошли у борбу и за њу умремо. Нека се зато тута никада не повезује са нашим њнегом.“ (Ј. Фучик, „Записи с вешала“).

Били смо у гостионици на Храдчанима, у Нерудовој улици, у коју је шеф Гестапоа Јозеф Бем доводио Јулиуса Фучика, уредника „Црвеног права“ и истакнутог функционера покрета отпора у Чехословачкој, у дане када је већ био осуђен на смрт. Ту му је говорио: „Знам да волиш Праг. Погледај зар не желиш никад да се вратиш у њега? Како је диван! И биће диван и када тебе не буде.“ Фучик му је, бацивши поглед кроз плаву измаглицу вечерни на Малу Страну, мостове Влтаве и цео Праг одговорио пркосно: „Биће још дивнији када вас у њему не буде.“

Њих више нема у Прагу. Већ више од две године крути германски кораци не одјекнују улицама древног Прага. Нема више црних застава с кукастим крстовима, које смрт значе, ни швапских сиво-зелених униформи и кацига људи-убица. С њима је нестало концлагера, мучилишта, душегупки...

И Праг је млад и дивнији но ма кад. Не само зато што улице његове красе мермерне плоче са именима папих за слободу свога града и народа у мајским борбама, већ и зато што су у њему набујале напредне друштвене снаге. Живе у њему људи који су се борили против фашизма и победили га. Истина, нису се сви борили и побеђивали... Има и „равнодушних“, а и — победених. Мало је њих, али су врло брзо и врло дрско подигли главе и често запалацају отровним жаокама.

Но, савладали смо и теже препреке на путу и у борби за политички преображај Чехословачке, за нову Чехословачку, — кажу нам рудари у руднику „Готвалд“ у Кладну. — Кроз дволетку и, можда још једну дволетку, ми ћемо у срећу и благостање... у живот без нерадника и паразита!

Да. Ових дана младост древног Прага постала је још изразитија. Он је можда већ сада онакав каквог га је Фучик замислио. Улицама Прага, мостовима и трговима његовим, корача младо покољење напредне омладине свих народа света, чврсто везано заједничком идејом да очува и учини што трајнији мир. Ту корачају, раме уз раме, руку под руку, омладинци Холандије и Индонезије, Француске и Виетнама, не угрожавајући ничији живот, ничију слободу... То је баш оно што Прагу даје нову, несвакиданшњу, лепоту у овом жарком предвечерју, пред почетак свечаности младих.

Зраци залазећег сунца расули су златаст сјај по многобројним шпалатим звонницама и куполама цркава, по крововима његових древних кућа. Чистав град трепери у плавичастој измаглици вечерни, која се, чини нам се, спушта заједно с нама, нама за леђима — с Беле Горе, преко Храдчана, Мале стране и Карловог моста на стари и нови Праг.

Вечерас ће Вацлавским местима дефилirati делегације 63 земље. Журимо да на пространим тргу, у таласастом мору људских маса, пронађемо место. Одједном зачусмо нашу песму. Нешто је весело заиграло под срцима нашим. Уским, кривудавим, улицама старог Прага кречко је корачала поворка омладинаца и високом гласом певала:

...Шамац — Сарајево то је наша мета
Израдити пругу још овога лета...

Помислили смо да су то наши омладинци. Зарадовали смо им се и, зауставивши аутомобил, потрчали им у сусрет?! То је била поворка омладинаца Чехословачке. Смањила се радост у нама, али се понос подигао. Збиља, када око осам стотина чешких омладинаца пева песму наше Прунге, на нашем језику, — разумљив је наш понос. Но то је било једно од првих изненађења, која сузе маме. Доцније смо наилазили на оно познато наше, као планинска бујица брзо и хучно. „Тито — Тито... Братство — јединство“. Тек смо онда схватили огроман васпитни значај Омладинске пруге за напредну омладину читавог света. Јер су то нашим језиком, уз то речима свима нама драгим, говорили. Кля-

пали, певали омладинци целог света, — омладинци свих раса и боја.

Ако у Прагу и има људи који су заборавили на есесмане, на концлагере, на душегупке, — на смрт коју је сејао фашизам; ако су то заборавили они „равнодушни“ и победени, који се чуде пропуштеној „прилици добијања пуних ценова долара“ прихватањем Маршаловог плана; оних који не војују за дволетку, јер им она ништа „не доноси“ сем неспокојства... ови ту, што су се на огромном стадиону постројили под својим националним заставама, изнад чијих глава лепришају заставе свих народа и свих боја, — нису заборавили на фашизам. Ево то и песма њина тврди:

...Ми носимо заставу среће!
И да рат никад не би
пустопио земљом
Боримо се омладино
заједно!...

Да. Застава мира у рукама напредне омладине — то је застава среће. Да су то заставе среће гарант је присуство младих Велике земље социјализма и њихово пламено-црвене заставе...

„Ох, људи, можете ли замислити како бисмо живели када бисмо се нашли после свих ових мука? Поново нашли у животу лепом због слободе и стварања? Када се оствари оно за чим смо чезнули, за шта смо се борили и због чега да полазимо у смрт? Ах, заправо, и мртви ипак ћемо живети у делићу ваше велике среће, јер смо у њу уложили свој живот. И то нам пружа радост ико је жалосно због растанка“ — писао је Фучик неколико дана пре но што му је фашизам одузео живот. „Ми носимо заставу среће.“ — певају млади. Друже, није ли то она велика срећа за коју је, поред Фучика, пало стотине хиљада људи? И зар сви они, не једним делићем, већ потпуно не живе с нама у њој и боре се и даље да би била потпуна?

Јозеф Сук је компоновао дубоко потресну и радосну Поему о Прагу. Слушали смо је на концерту чешке музике, у оквиру фестивала. У њој је сажета историја Прага. Чули смо како се раслапљавља борба народа вођеног Хусом... и како је буктала ватра ломаче на којој је он спаљен... и крике Хуситских борби... пораз

Румунска народна игра

на Белој Гори, и тешке дане робовања, и шум Влтаве под старим воденицама, и брујање звона са торњева прашких цркава... и васкрс Прве републике... Дах нам је застајао док су тукли велики бубњевни и продорни звуци фанфара паралелног концертне дворане...

Но, данас је потребна нова

Поема и нови Сук — да обухвати дане робовања под фашизмом, дане борби против фашизма, мајске борбе по улицама Прага, веснике новог живота у слободи — фијуке драгих Каћуша и, изнад свега сигурне кораке радног Прага, кречке кораке дволетке на путу у срећу... у социјализам.

Душан БУДИМИРОВИЋ

ТАКМИЧАРСКИ ЕЛАН ОБУХВАТА СВЕ ВИШЕ РАДНИКА

Свечано проглашење ударника по београдским предузећима

Сумирајући до сада постигнуте резултате у такмичењу, управе београдских предузећа у заједници са својим синдикалним подружницама приступају ових дана, на свечаним конференцијама, давању заслуженог признања онима који су својим залагањем допринели испуњењу и премашењу плана, пребацујући сталне норме на својим радним местима. У првих шест месеца рада по плану многи радни колективи у Београду успели су да предвиђене задатке не само испуне већ и премаше. Међутим, мањи део предузећа свој план није испунио.

На свечаним конференцијама, поред новчаних награда и ударничких звања, подељене су и прелазне заставе најбољим одељењима по предузећима и најбољим појединцима у одељењима. Успеси који су показани у овом делу такмичења јасно показују да такмичарски елан не опада, да се такмичење шири на све већи број радника и да ће задаци, постављени Петогодишњим планом за прву годину, бити остварени, а често и премашени.

Предузеће које је у првомајском такмичењу однео прелазну заставу Месног синдикалног већа, Бродоградилшће на Чукарици, премашило је план у месецу јулу 37,73%, а у току тромесечеја април, мај и јуни за 25,95%. Успех предузећа објашњава чињеница да је при новом проглашењу 48 радника понело титулу „ударник“. У овом предузећу највећи успех постигли су ковачи Мирко Бижић, који је пребацио норму за 48,11% и Илија Богдановић са премашењем норме од 43,90%. По трећи пут су проглашени за ударнике тапетари Богдан Цигановић, Јосип Тропек и Владимир Николић. А по други пут ковач Богољуб Чех (пребацио норму за 43,72%), лимар Живојин Ждерић и тапетар Милан Тодоровић (пребацио норму за 43,73%).

У металном предузећу „Пролетер“ проглашено је 22 ударника, а као најбољи радник предузећа, Милоје Радосављевић, добио је прелазну заставу.

У Индустији мотора у Раковици, у којој је план производње премашен за 11% (Камариони), а план израде малих мотора за 13%, проглашено је 77 ударника. Годишњи план Индустије мотора је до сада остварен за 70%. По пети пут су проглашени за ударнике Ратко Стојковић, Рафаел Бан, Сима Стојић, Мирко Китаић и Милош Бркић. Писмено је похваљено 319, а новчано награђено 114 радника предузећа. Индустија мотора у овом делу такмичења дала је седам рационализатора, при чему је највеће успехе постигао Иван Шекс, који је организовао израду ваљкастих лежачева.

У Београдском водоводу такмичарски и производни планови били су у мају месецу испуњени стопроцентно, у јуну пребачени за 21,9%, а у јулу за 30,4%. Из тих резултата се види стални пораст такмичарског елана предузећа. Београдски водовод добио је два новатора: Блажу Радовића и Љубишу Обрадовића и 13 ударника, од којих је Драгољуб Ристић проглашен за најбољег радника предузећа.

У предузећу „Партизанка“, које је редовно премашивало своје производне планове, Матиљда Барух освојила је по шестом путу звање ударника, пребацивши норму за 93%. Њена другарица Софија Јановић проглашена је по пети пут за ударника. Код „Партизанке“ награђено је новчано 14 радника и ударника, а похваљено њих 97. Борис Шеповало проглашен је за новатора јер је израдом експендера за котон-машину омогућио употребу до сада неупотребљених игала и тиме заслужио звање новатора.

У извештајима који су на свечаним конференцијама поднесени чланству од стране такмичарских комисија било је често осврта на погрешке које су се провљачиле током такмичења. Општа је појава да је такмичење попуштало онде, где су недостајали дневни, недељни планови рада. Такође је свуда констатован значај дневних показатеља за унапређење такмичења.

Међутим, може да се запази, приликом проглашења ударника, да су и управе предузећа, а и синдикалне подружнице, често покушавале да своје пропусте оправдају, не односећи се довољно самокритички. Тако је у предузећу прецизне механике (Нестор —

Микрон) констатован велики број оправданих изостанака, а да се није указало на узрок изостајања са посла, и на чињеницу да је оваква појава ипак ненормална.

Општи пропуст приликом свечаног проглашења ударника јесте тај, што том приликом нису одмах узимане и објављиване појединачне обавезе радника узете за даљи период такмичења.

Приликом самокритике, извештаји нису подвукли недостатак одељењских планова и њихове разраде по радним местима, према чему је требало и узимати појединачне обавезе.

Општа појава на свим овим свечаним конференцијама је недостатак самокритичности.

Успеси који су, и поред свих пропуста, постигнути у овом делу такмичења, и појачани такмичарски елан гаранција су да ће наша предузећа своје планове за прву годину Петогодишњег плана остварити са успехом.

Предузеће „Партизанка“ дало је још 38 ударника

једног новатора и једног рационализатора

Нека се високо уздигне заступа социјалистичког такмичења у остварењу Петогодишњег плана“ стоји исписана парола над широким вратима фабрике „Партизанка“ („Моравија“). Али, то није само парола. Довољно је ући у ту творницу чарапа свих врста, стати поред прве раднице за машином, или у апретури или којем другом одељењу, па да се одмах види колико је заиста то стварност, да се осети како се у једном радном колективу испуњавају и премашују обавезе предвиђене Планом.

Такмичарски елан, који још од Првомајског такмичења влада у овом предузећу, у последње тромесечеје је издигао квалитет рада још више, створивши већу продукцију, побољшавајући квалитет и штедећи материјал. Он је учинио да су многи радници и раднице пребацили норму за 20, 30 и 40 од сто. Такмичарски елан је побудио раднике „Партизанке“ да сада дају обавезу да ће овогодишњи производни план испунити петнаест дана пре рока. На ову обавезу дали су реч пре неколико дана сви радници и раднице овог предузећа, када су уграбили мало времена, да, између два смене, свечано прогласе између себе најбоље за ударнике, да одају признање труду и знању својих новатора и рационализатора, и да укратко сумирају своје досадашње резултате.

Том приликом је проглашено 38 ударника, међу којима има знатан број двоструких, троструких и четвороструких ударника. Позната ударница Матиљда Барух проглашена је по шестом пут за ударницу, јер пребацује норму за 93 од сто. По пети пут је проглашена за ударницу Софија Јановић.

Технички руководилац Борис Шеповало је израдом новог експендера за котон-машину омогућио да се употребљавају игле које до сада нису служиле ничему, те је за тај свој проналазак проглашен за новатора-ударника и награђен новчаном наградом од 5000 динара. Особитим залагањем и техничким усавршавањем при монтажи нове инсталације за казан, Буда Костић је тиме остварио уштеду у угљу од једне тоне дневно. Он је проглашен за рационализатора и награђен новчаном наградом од 3000 динара.

Поред тога, награђено је још 14 радника, међу којима и два ученика у привреди. Похваљено је 97 тредбеника и тредбеница овог предузећа.

Пребацујући норму све више, најозбиљнији кандидат да достигне шестоструку ударницу Матиљду Барух је Анка Туркаљ, која је овог пута проглашена по други пут за ударницу.

РАДНИ КОЛЕКТИВ БРОДОГРАДИЛИШТА НА ЧУКАРИЦИ

премашило је план за месец јули за 37,73%

Благодарећи одељењским производним саветовањима, која су у Бродоградилшту на Чукарици установљена почетком месеца фебруара, сваки радни члан колектива у Бродоградилшту био је упознат са важношћу свог удела у раду на испуњавању плана. Саветовања су допринела текоће да такмичарски дух прожме сваког радника, а нарочито велике резултате показали су мајстори, обучавајући невалификоване раднике и ученике за стручне послове.

То што је радни колектив Бродоградилшта био носилац прелазне заставе у првомајском такмичењу као најбољи у Београду допринело је да се месечни план Бродоградилшта из месеца у месец премашује, тако да је у месецу јулу план пребачен за 37,73 од сто. Тиме је производња на сваког појединца у предузећу повећана за 0,048 од сто. Овом успењу допринела су многа искуства рационализатора и новатора и примена нових метода рада. Од целокупног броја радника појединачне такмичарске обавезе узело је 87 од сто. Колектив је постигао уштеду у сировинама за 0,99%. По утврђеним сталним нормама радило је 60,29% радника. Крајем месеца јула колектив је на свим пословима, за које су норме добро испитане и утврђене, отпочео акордни рад.

Ковачко одељење Бродоградилшта, које је премашило норму са 33,99%, однео је прелазну одељењску заставу. Друго одељење је заузеле тапетарско одељење, пребацивши производни план за 25,75%, а на трећем месту је бродоковачко одељење са 14,22% премашења плана. Нарочито добре успехе показала је

бродотесарско и метало-стругарско одељење.

Радна дисциплина у предузећу је на примерној висини, тако да је у јулу било закашњавања на посао свега за 0,02%, а неоправданих изостанака 0,49%.

Са стручних курсева добило је Бродоградилште преко тридесет младих бродоковача и заваривача.

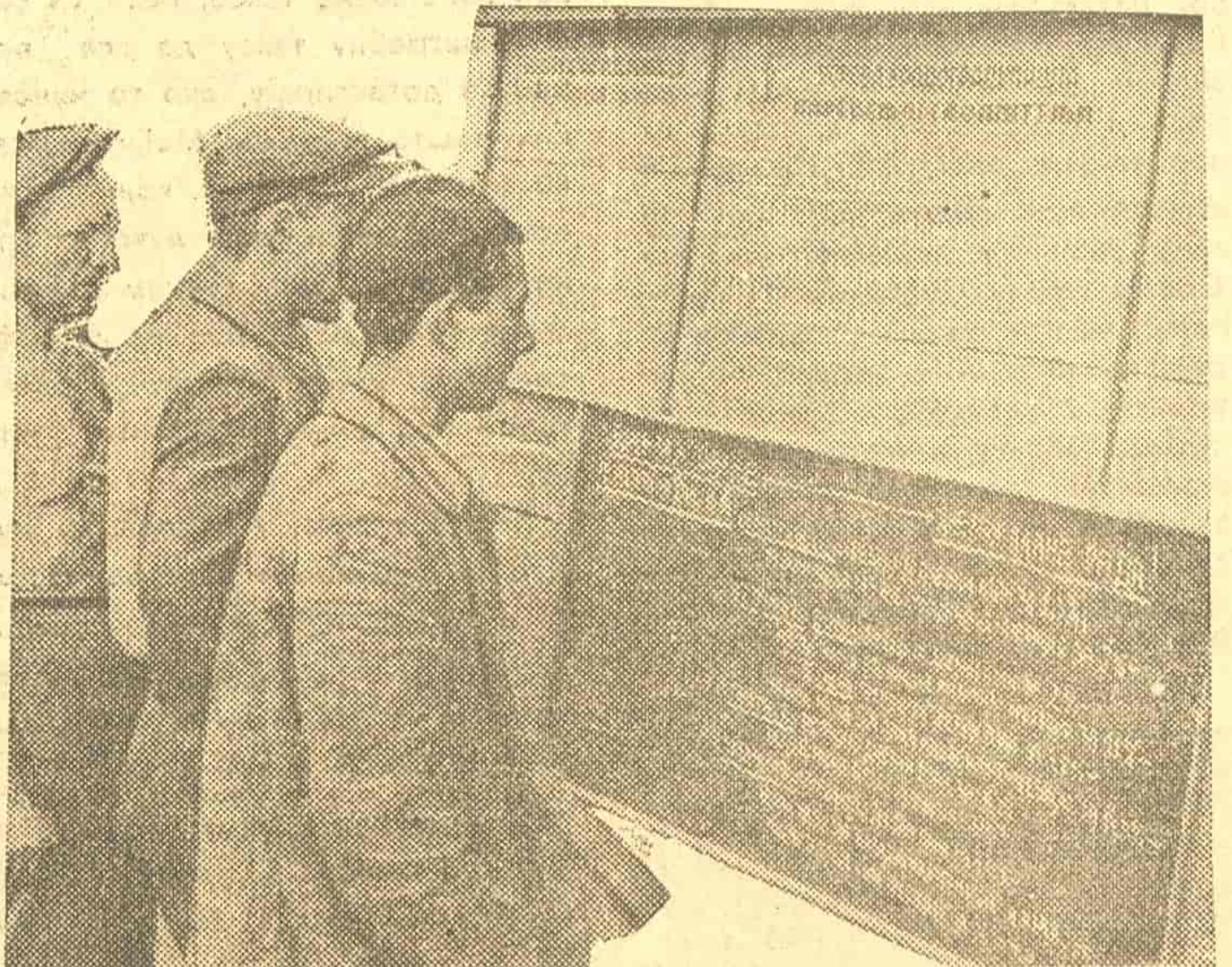
Дневна евиденција спроведена је у свим одељењима и она у многоме допринио даљем развоју такмичарског плана.

Радници Бродоградилшта свакодневно примају нове такмичарске обавезе које се објављују редовно на таблама и које се највише односе на уздизање стручних кадрова. Метало-стругари

Драгољуб Бришевић, Лајош Буљаш и Бранко Орловић обавезали су се да ће за шест месеци оспособити по три ученика за самосталан рад на стругу, а Душан Журжуљевић, заваривач обавезао се да ће до 29 новембра оспособити три ученика за самосталан рад. Таквих и сличних обавеза има читав низ у браварско-лимарском, столарском и другим одељењима предузећа. Такмичење се заказује и између мајстора и њихових група.

Радни колектив Бродоградилшта са несмањеним еланом наставља такмичење, трудећи се да прелазну заставу, добијену у првомајском делу такмичарске године, задржи и у новембру.

П. ДИМИТРИЈЕВИЋ

Радници Бродоградилшта пред дневним показатељима

Београд је постао центар нашег ваздушног саобраћаја у земљи

Поред све бољих и гушћих железничких линија, ваздушни саобраћај из дана у дан постаје све већи и број ваздухопловних линија у нашој земљи се непрестано повећава. Од прошле године авионски саобраћај у нашој земљи се подвостручио. То не само да је случај код броја линија који користе ту врсту саобраћаја, већ је и број ваздушних линија, а посебно број авиона у цивилном саобраћају, подвостручен.

Сада из Београда полази неколико ваздухопловних линија, а он је везан и са извесним иностраним ваздухопловним центрима. Тако су у току ове сезоне у пуној искоришћивању линије Београд—Сарајево, Београд—Загреб—Љубљана, Београд—Титоград—Трнавна. Број путника на овим ваздухопловним линијама је велики, тако да се и поред повећаног броја авиона који ту саобраћају, осећа потреба за што већим бројем авиона. То показује особиту популарност ове врсте превоза. Цене картама у ваздушном саобраћају су јединице него прошле године и оне су на извесним линијама ниже од цена других превозних средстава.

Поред домаћег Југословенског аеро-транспорта, који са својим цивилним авионима као браћа на поменутим линијама недалеко су на истим релацијама ступили у саобраћај и авиони Југословенско-социјетског акционарског друштва за цивилно ваздухопловство. Ова ова саобраћајна предузећа располажу најмодернијим машинама, које, поред брзине, удобности и сигурности, у потпуности пружају сав коначан фор.

Поред горњих линија у унутрашњем нашем саобраћају, са земунског аеродрома четири пута недељно полази авион за Праг. Тиме је омогућено домаћим и страним путницима, а у првом реду туристима, да у року од неколико сати стигну до главног града Чехословачке.

Ускоро ће бити отворена и линија Београд—Дубровник, која ће наш главни град везати са Јадраном. Ово је нарочито важна линија у току туристичке сезоне, јер пружа могућност да се за непуна два сата стигне на море.

Услови за развој ваздухопловног саобраћаја и Београда као центра тога саобраћаја су све бољи, тако да ће Београд у скорој будућности постати велики ваздухопловни центар на југу Европе. Већ сада долазе претставници страних држава на преговоре за успостављање ваздушних линија и проширивања међународног ваздушног саобраћаја. Па су нас у ту сврху већ посетили Пољаци, Бугари, Мађари, Румуни, Швеђани и др. Авионска веза Београда са разним местима у земљи и иностранству омогућује једним делом да се Београд развија у велики саобраћајни чвор и раскрсницу. Истовремено, то повећава робни и путнички промет и доприноси јачању привреде наше земље.

Београду су потребне градске продавнице цвећа

Још увек је цвеће артикул не-приступачан најширим слојевима грађана искључиво због цена, које су сувише високе. Стога би било потребно да Извршни одбор интервенише и доведе цене на реалан ниво, отварајући градске продавнице цвећа.

Отсек за паркове Извршног одбора располаже великим расадником на Авалском друму. Са мало више напора и гајења цвећа за продају (а не само за потребе паркова и скверова) могао би овај расадник да снабдева градске продавнице.

На тај начин цвеће би постало приступачно свима, као и што треба да буде. Јер, цвеће никако није луксуз, већ потреба савременог културног човека.

Поред тога, било би потребно да се одреди облик и да се начине мали павиљони - продавнице за продајце цвећа, који данас седе по улцима, по разураним бункерима, или на оградама. Продавнице цвећа у Београду, уместо сметња и неред, треба да постану украс и освежење града.

Иако ово питање не долази у питања првога плана, требало би се њиме позабавити у интересу изгледа града и реда у њему.

Нови начин наплате порезе на промет производа од приватног сектора

Испуњавање наших привредних планова захтева да се ритам циркулисања средстава за акумулацију убрза. Због тога се пред пореске органе, пореске обвезнике и читаву нашу привреду поставља задатак убрзавања наплате порезе на промет производа, као основног извора и облика акумулације.

Међутим, темпо наплате порезе, па према томе и темпо акумулације није код свих пореских обвезника подједнако брз и сигуран. Обвезници који подлежу плаћању порезе на промет могу се поделити у две групе. У прву групу спадају предузећа која воде пословне књиге по систему једнообразног књиговодства, плаћајући порезу на промет производа десетодневно. Код ове групе темпо наплате пореза и процес акумулације је довољно сигуран. У другу групу обвезника могу се сврстати произвођачи који не воде књиге. Занатлије и други ситни произвођачи. Код ових обвезника, који се могу називати и „паушалистима“ такав темпо наплате, као код прве групе, није био могућ, због чега су они порезу плаћали тромесечно и то на основу прошлогодишњег разреза.

Министарство финансија НР Србије, руководећи се начелом брже акумулације издало је због тога Упутство о начину и роковима плаћања пореза на промет производа и републиканске разлике за пореске обвезнике који нису дужни да воде пословне књиге, а који професионално обављају промет подложан плаћању тромесечног пореза и републиканске разлике. Ово упутство у првој се односи на такозване „паушалисте“. Упутство је објављено јуна месеца ове године и предвиђа да и „паушалисти“ во-

де евиденцију о набавци сировина, помоћног и погонског материјала, евиденцију о продаји готових производа, односно о примљеним новчаним накнадама за учињене занатске услуге и да обавезно издају рачуне. Упутство такође прописује да се за период од 1 јануара до 30 јуна ове године поднесе пријава која ће обухватити промет за свих протеклих шест месеци. Почев од 1 јуна сваког месеца треба посебно пријављивати месечни промет и вршити уплату пореза на промет и републиканске разлике. Концем године подносиће се годишња пореска пријава у року од 30 дана по истеку календарске године. Порески обвезник дужан је да у тој пријави наведе целокупан промет производа и услуга обављен у току читаве године. Поред тога, промет треба у пријави да буде разврстан по тарифним бројевима.

Обавезно издавања рачуна, које је предвиђено поменутим упутством, ослобађају се пиљари, постластичари, гостионичари, фижакеристи, ситни улични продавци и сви обвезници који имају слична занимања. Уместо рачуна они треба да воде забелешке о учињеном промету. По тим забелешкама сваког месеца правично се пореска пријава ради доставе пореском одељку надлежног рејонског народног одбора.

Порез на промет обављен у протеклом месецу плаћа се најдуже до 5 у текућем месецу. Референти за порез на промет производа при финансијским одељцима рејонских народних одбора дају пореским обвезницима сва објашњења по питању евиденције и примене тарифних бројева.

На овај начин упутство о наплати пореза на промет производа обезбеђује, с једне стра-

не, брзи темпо наплате порезе, па према томе и бржу акумулацију, а с друге стране омогућава тачан и реалан разрез порезе на „паушалисте“. Спровођење Упутства одговара како општим интересима наше народне привреде и начелима наших привредних планова, тако исто и интересима самих пореских обвезника. У читавом спровођењу Упутства нарочито је важна правилна примена пореске стопе, односно тарифног броја. Сваки од ових бројева садржи именоване робе која подлежу порезу, пореску стопу и основницу и најзад одредбу о томе ко плаћа порезу. Због тога је неопходно да се за сваку врсту производа правилно нађе одговарајући број у тарифи, да се не би јавиле грешке на уштрб акумулације или на штету интереса обвезника.

За вођење евиденције прописан је образац који се може набавити код пореских одељака. Образац треба попуњити подацима из евиденције. На основу тог образца обвезник сваког месеца попуњава пореску пријаву. Порески обвезник „паушалиста“ издаје рачун са знаком глобалне суме накнада за продате производе или учињене услуге. У ову суму је укључен и порез на промет производа по одговарајућем тарифном броју за врсту производа, односно услуга. Рачун се додаје посебно и анализа цене из које се виде сви састојци структуре цене, онако како је одобрено од стране Уреда за цене. Један од елеманата у тој анализи чини и пореза на промет производа, која треба да се тачно обрачуна и укључи у цену. Оригиналан рачун издаје се купцу, а копија се чува као саставни део евиденције. Ако порески обвезници „паушалисти“ испоручују производе и-

ли чине услуге државним установама и надлештима, порез на промет производа обуставља им се на благијим надлештва, а надлештво затим доставља одговарајућу суму пореском одељку рејонског народног одбора.

Да би обезбедило правилно и успешну примену овог значајног упутства финансиско одељење Народного одбора Београда приступило је широким обавештавањем и упознавању свију занатлија са поменутим Упутством. У заједници са руководством Удружења занатлија и са пореским одељцима свих рејонских народних одбора Београда Одељење је организовало и одржало осам добро посвећених конференција са занатлијама свију струка. На конференцијама су порески стручњаци Извршног одбора и рејонских народних одбора давали занатлијама — „паушалистима“ објашњења у вези са увођењем евиденције и са спровођењем упутства. Конференције су побудиле живо и широко интересовање код занатлија и других „паушалиста“ за вођење евиденције, као и за правилну примену тарифе.

Финансиско одељење и порески одељци рејона дају упутства Удружењу занатлија и руководиоцима појединих његових секција о начину извршавања одредаба Министарства финансија.

Упутство за наплату пореза на промет производа од „паушалиста“, као и мере предузете за њихово објашњавање и правилно спровођење у живот од стране финансишког одељења Извршног народног одбора Београда, несумњиво ће допринети убрзању наплате пореза на промет производа, а на тај начин и убрзању процеса акумулације у нашој народној привреди.

Р. ТАУТОВИЋ

ЈОШ СЕ ОСЕЋА ДУХ ШПЕКУЛАНТСТВА

Шпекулација се мора искорењивати удруженим снагама свих грађана

Колико пута за већ чуло да је за време окупације црна берза била „златна берза“, да је она спасла Београђане, да јој треба подићи споменик, да су црноберзијанци били прави јунаци итд... Она је заиста била „златна берза“, али за црноберзијанце и окупаторе. Она је помогла Београђане, али уз како страшне жртве...

Процват црне берзе за време окупације разумљив је. Она је цветала не само код нас, већ у читавој поробљеној Европи. Лавовски део користи она је доносила окупаторима и црноберзијанцима. А они који и данас о њој имају лепо мишљење или су се и сами користили њоме, или су просто заведени утицајем причања. Место тога причања треба сваки за себе да прорачуна шта је путем црне берзе добио а шта изгубио. Та рачуница ће бити веома поразна, и сваки ће изгубити вољу да и даље говори о добрим странама црне берзе. Јер, окупација и црна берза донеле су опште осиромашење.

Међутим, шпекулација, која се кроз црну берзу за време окупације развила до невиђених размера, имала је за нашу средину много далекосежније последице но што се у први мах мислило.

Укоренила се зла навика. Они који су кроз црну берзу навикли да гомилају профите, који су у шпекулацији видели своју „умешност“ — нису могли и неће да се окану тога заната. Навика да се зарађује без рада, да се само умешним обраћањем новца згрћу профити, та навика је друштвено зло, она као наслеђе прошлости постоји и потребна је упорна и дуга борба свих против ње.

Можемо без претеривања рећи да је црна берза код нас углавном савладана, али још увек има појава које сведоче да се разне врсте шпекулација одржавају, и поред свих мера. А шпекулација је само други облик, свакако блажи облик црне берзе.

Црна берза је шпекулисале туђом невољом. Најдирњи и најтежи облик шпекулације. У потери за богатством шпекуланти — црноберзијанци су немилосрдно нудили предмете неопходне за живот по баснословним ценама. Није се њих тидало што масе људи износе из кућа многе потребне им предмете, продају драге успомене, скидају са себе делове

одеће — све то за одржање голог живота.

Шпекуланти користе сваку прилику, сваку невољу. Код њих нема милосрђа. Зар онда друштво треба да има обзира према њима?

Често се чује да домаћице због болести у кући траже и плаћају сваку цену која им се затражи за неке ретке намирнице. Појављују се и огласи у новинама, где се каже да се за тај и тај лек плаћа свака цена. То су невоље — нема сумње, али каква назив и какву меру заслужује онај који у таквим невољама гледа само да се користи?...

Још увек се млеко продаје кришом изнад максималних цена. Млеко је храна деци и болесницима. Зар они који траже веће цене од прописане заслужују да се према томе поступа у рукавцима?

Често се чује да су цене извесних намирница преписке. Таква мишљења потичу од несавесних или злонameranних људи. Упоредимо само неке цене па ћемо видети колико је неискористиво тврђење о прениским ценама.

Парадајз се пре рата продавао у сезони испод пола динара по килограму, данас му је цена 4—5 динара; кромпир је пре рата продаван по 0,80 до 1,20 дин., данас је цена на слободном тржишту 8—10 динара; црни лук је пре рата био 0,50 до 0,80 динара, данас је 6—7 динара; паприке су се пре рата продавале 10—12 динара сто комада, данас им је цена 8—10 динара по килограму.

Више савесности при отпреми службене поште

Већ неколико дана пошта бр. 5 у улици Народне Републике (раније Београдска улица) због бирократског рада својих службеника враћа завичну пошту, коју Окружни суд Округа београдског шље другим установама и надлештима. Тако је пошта на дан 2 августа вратила суду пошиљке заведене под бр. По. 815, 839, 777, 901 и К. бр. 42/47, које су биле упућене Среском суду Смедерево, Лазаревац и месном одбору Вишњика, Ратаре и Манић са назнаком „ретур“, поништеном марканом и пребрисаним местом одређења пошиљке. На дан 4 августа иста пошта вратила је суду завичну пошиљку упућену Среском суду Смедерево, после равно четири дана од пријема исте са назнаком „ретур“, поништеном таксом, прецртаним „Смедерево“, а означеним „Београд“ и напоменом „недовољна такса“. У овој пошиљци налазили су се грађански предмети такође хитне природе под бр. Пл. — 893, 846, 840 и 891/47.

Још пре но што је суду враћена пошиљка суд је проверавао због чега се ове пошиљке враћају, па се обратио пошти бр. 5 телефонским путем, тражећи објашњење, како се ово будиће не би догађало и кочио рад у суду. Чиновник пошто је одговорио да је то немогуће, упућујући на пошту бр. 2, која то, вероват-

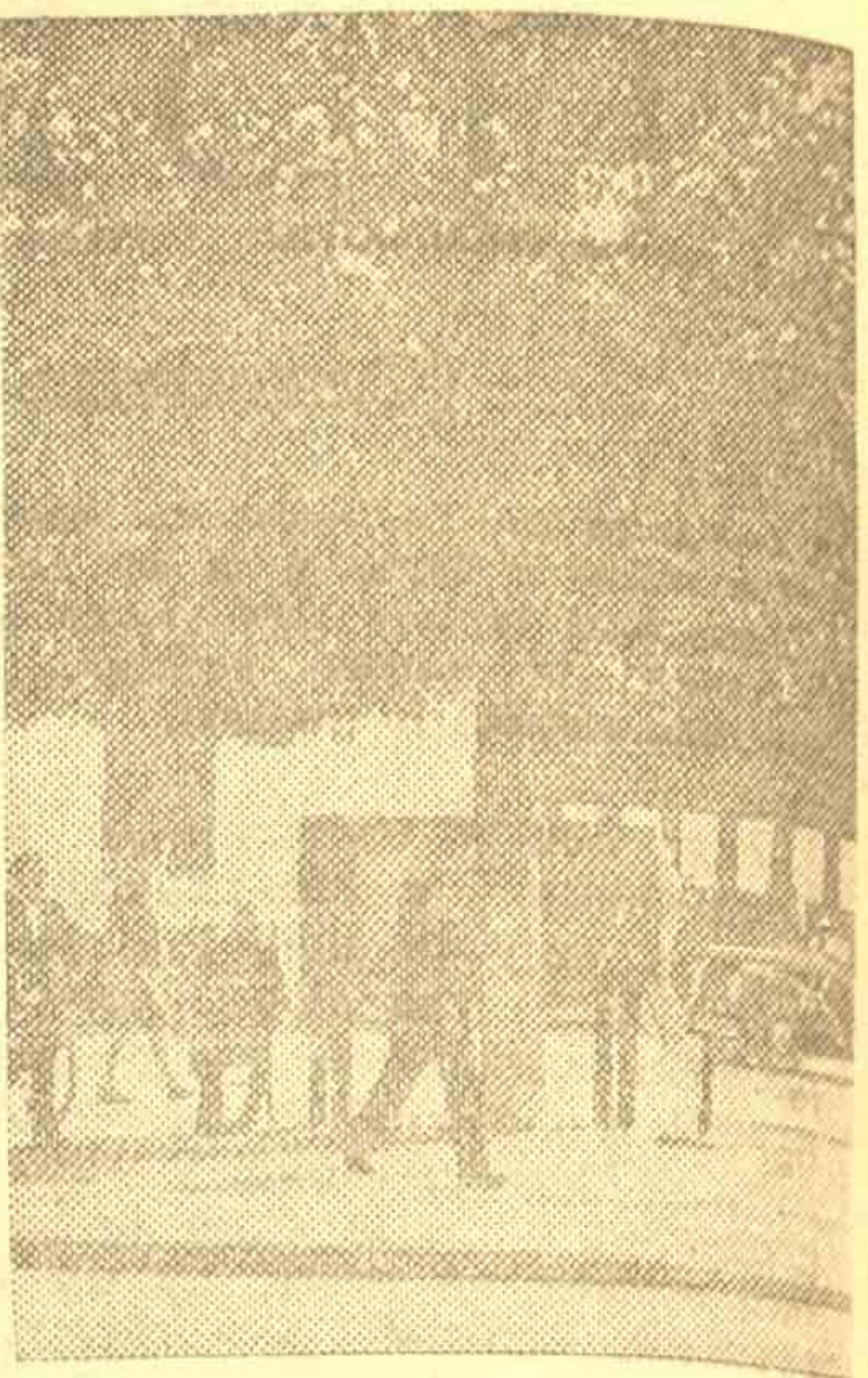
но чини. Руководство суда посумњало је да се предмети враћају због недовољног таксирања па је враћене пошиљке премејило и установило, да су три пошиљке тачно таксиране, а да у две недостаје незнатна такса. По организацији посла у суду, суд је још раније, ради предострожности да се овакви случајеви не би догађали, наредио да служитељу суда, поред већ налепљене таксе, носи са собом потребну таксу да се пошиљке дотаксирају, ако то чиновник поште затражи. Међутим, како изгледа, чиновник који прима пошту не врши своју дужност како треба. Он је у сваком случају дужан да пошту, пре но што је прими, премејри и утврди да ли треба још таксе наплатити или не.

Кад је у питању надлештво као што је суд, поред дангубе наступе и штета, јер се посуба кочи, а кад-кад и рочишта одлажу, пошто грађани на време не приме позив или други службени акт.

Са бирократском праксом надлежног чиновника поште број 5 требало би најзад да се престане, јер то захтевају општи интереси.

Драгић Р. ВЕСКОВИЋ

ЈЕДАН КОРИСТАН ПРЕДЛОГ

Неуређен сквер на почетку улице Саве Ковачевића

ЗАШТО СУ НЕЧИСТЕ УЛИЦЕ НАШИХ ГРАДОВА

И поред калдрме и асфалта, водовода и канала, зације, Београд је један од најпрљавијих градова. Не зато што се довољно не чисти, него зато што није заштићен од нечистоће.

Београдске улице пуне су празних земљишта, било шта куће нису изграђене, било шта су порушене. Мало је које од тих земљишта ограђено од улице, и са њих се на тротоаре и коловозе наноси обиле и прљав. Готово све улице имају поред тротоара (неасфалтиране и некалдрисане) „травњаке“, и кругове око дрвећа, који нису никакви травњаки него блатишта, са којих се разноси блато по тротоарима и коловозима. Кад се износи смеће из кућа и са улица, онда се то ради лопатама; при убацивању у отворене јамионе развејава се ђубре по улицама. Све се то, као и блато са блатњавих „травњака“ и „скверова“ слеже по улицама и кућама. При грађењу и оправци кућа и улица не пазе се нимало на ред, а кад се грађење заврши не очисте се простор који је био заузет и запрљан, него нечистоћа (некопана земља, малтер итд.) остаје недељама док је киша не спере по тротоару и улици, и после ветар не развеје по улицама и кућама. Кад у Београду пада киша улице и тротоари наместо да се — као свуд у свету — олеву, они се овде заблате, јер киша нане се на њих блато са неограђених празних земљишта, травњака и скверова, а кад сунце сине онда аутомобили и камиони дилжу облаке прашине.

Као што је за одржавање здравља предохрана важнија од лечења, тако је и при одржавању чистоће предохрана важнија од чишћења. Треба уклањати узроке, а не чекати последице па се онда са овима безуспешно борити. Да би се ово отклонило, било би потребно празна градилишта (плацеве) оградити зидом од улице; и код нас увести ред при изношењу смећа, и ако нема затворених канти и затворених кола онда смеће износити и у кола истресати из некаких канти или сандука а не лопатама развејавати у ваздух — да га удлимемо и да се поново слеже по кућама и улицама; увести ред и при грађењу, да се одржава чишћења, а после довршења грађења одмах темељно очистити градилиште; ово је дужност онога ко изводи грађење; све скверове, травњаке и кругове око дрвета оградити повишеним ивицама, и то без размишљања, јер другог начина нема. Само овако ће они престати да буду блатишта и готово кад се још и засели.

За углед треба да послужује сквер пред Поштанском градилиштом, који претставља дивно решење ове врсте, несумњиво најуспешније у Београду. Тако и кругови око ње. Ови ивицама, ако су још и од камена, дају и најбоље естетско решење овога проблема. Онај сквер је не само савршено чисто место него и украс онога краја.

М. К. ИВАНОВИЋ

Милан НОВАКОВИЋ

БЕСПРАВНО УСЕЉЕЊЕ У СТАНОВЕ ЈЕ КАЖЊИВО

Поред свих настојања од стране народних власти да се трудбеницима, који су укључени у привреду, обезбеди кров над главом, појављује се једно зло против кога се води посебна борба. Наиме, ради се о бесправном усељењима у станове или пословне просторије, било празне било недовољно искоришћене, било да је у питању размена без одобрења.

Јасно је да се овакви поступци као противзаконити кажњавају и да се морају кажњавати, јер бесправно усељење у једну празну собу на први поглед није велики преступ, али то усељење често значи прекидање читавог низа пресељења, значи лишвавање стана 2-3 породице за једно извесно време, значи узалудан напор који су државни службеници утршили по таквим случајевима. Овде није потребно набрајати и све остале материјалне издатке и сметње, које проузрокују незаконити поступци појединаца.

Да би слика била јаснија морамо ипак навести имена неколицине лица, која су за своје незаконите поступке искусила законску казну према степеном кривичне одговорности, као на пример:

МИЛЕ АЛКАЛАЈ, трговац, кажњен је новчаном казном од 10.000 динара, што је без одобрења станбених власти ушао у своју етажну својину у улици Добрињској број 1а. Кажњени су и станари Ђорђевић и Симоновић, сваки са по 5000 динара, јер су омогућили Алкалају усељење у стан, извршивши међусобну размену.

ДОБРОСЛАВ НИКОЛИЋ, ливац, кажњен је новчаном казном од 10.000 динара због тога, што је без одобрења станбених органа извршио пресељење своје радње из Мачванске улице број 35 у Капетан Мишину број 12.

БРАНИСЛАВ ПЕТРОВИЋ, књижевник, кажњен је са 10.000 динара због тога што је без одобрења ушао у двоје стана Милене Божић, иначе власнице стана и куће у Молеровој број 14. Приликом усељавања у стан Милене Божић, Петровић је изјавио да ће одиста купити кућу само у том случају ако му ова одобри усељење. Власница је на ово пристала и омогућила му усељење, иако није дошло до купопродаје.

ИМАМИ СИТКИ И ДУШАН ГЕОРГИЈЕВИЋ кажњени су са по 5000 динара; први због тога што је купио ствари и уступање стана, а други што је без одобрења станбене власти првине за новац омогућио усељење у стан.

ВИДА ЖИВАНОВИЋ је кажњен због тога, што као сопственица празног локала у улици Булевар Црвене армије број 9 није ишти у законском року као празан пријавила станбеним властима.

ИЛИЈА КОСОВАЦ је кажњен са 5000 динара због тога што се самовласно усељено у блокиран стан-собу.

ДРАГОМИР ВУКШИЋ је кажњен са 5000 динара због тога што је у свој стан, који је од стране станбених органа оглашен неадекватно искоришћеним и као такав био блокиран, примио лице без станбене дозволе.

МИЛИЦА МИЛОВАНОВИЋ, бр станом у улици Душановој број 11, кажњена је новчаном казном у износу од 5000 динара због тога, што није пријавила да су се из њеног стана отселили потстанари и да је на тај начин стан остао неискоришћен.

Овде је набројано само неколико лица, а да би било јасније какве све сметње стоје пред станбеним властима, примера ради, наводим да је само у мају ове године за сличне преступе кажњено 90 лица. Разуме се да су скоро сва ова лица поново враћена у своје бивше станове, тј. исељена из станова у које су се бесправно усељила.

Да би се овој самовољи стало на крају, да би се демократијом наших закона очувао и очврсно, потребно је да народне власти у правом реду станбени органи, при одмеравању казне и осталих санкција која предвиђа закон буду много оштрији и експедитивнији. Наиме, било је случајева да станбени органи преко бесправног усељења прелазе олако или да кажњено лице које је овакав прекршај учинило, с тим да и даље остане у стану, што је кроз неправо, јер испадне, индиректно, да се врши трговина са станом, „уноси се и плати“. Још већа грешка је била доношење формалних одлука о исељавању бесправно усељених лица и на тај начин истима дато право жалбе, иако је то чл. 3 Закона о располагању становима и пословним просторијама јасно формулисано: „Стан-

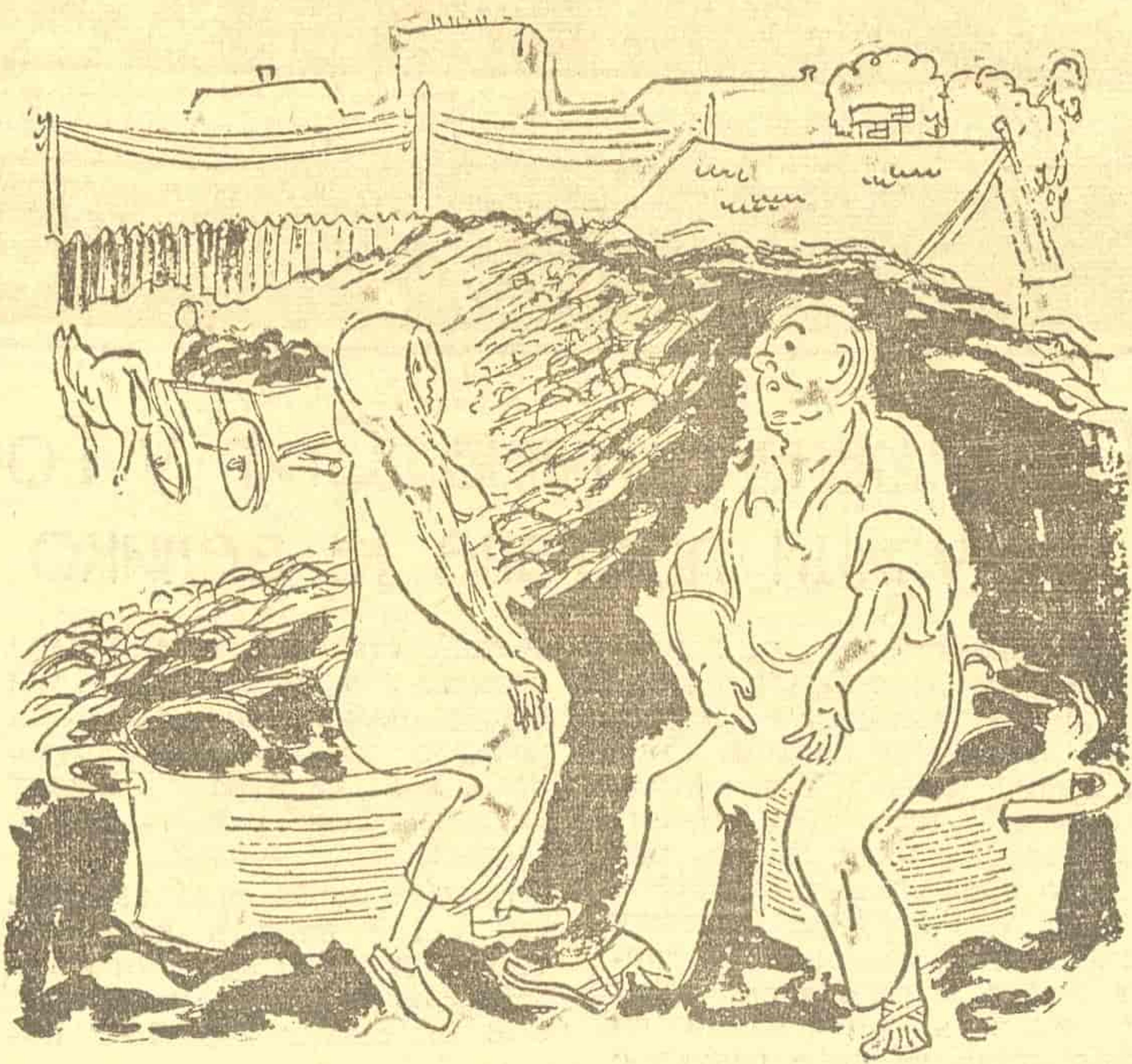
бена власт ће наредити да се исеље лица која се буду усељила без дозволе“, док чл. 17 истог Закона каже да ће се казнити до 10.000 динара власник или закупца стана ако прими лице без станбене дозволе као и лице које се на овакав начин буде усељило.

Пракса је показала да су овакви поступци редовно праћени оправдањем што је бесправно усељено лице уведено у стални списак станара и што има уредну пријаву од Отсека унутрашњих послова дотичног рејона. У већини случајева није реч о заблуди; али ако још увек има таквих који мисле да је ово легалан начин за добијање стана, онда су на погрешном путу, јер пријава код Отсека унутрашњих послова и увођење у стални списак станара значи само регистрацију дотичног лица код Отсека унутрашњих послова, а никако му не даје право на уживање просторија у које се усељено без редовне дозволе станбених власти. Према томе, неправилно је мишљење оних који пријаву Отсека унутрашњих послова идентификују са дозволом станбених власти, јер ако би пријава била исто што и станбена дозвола онда би станбено питање решавали отсеци унутрашњих послова при рејонским народним одборима, а станбени органи не би били потребни.

Главна кривица за овакве преступе лежи на власницима и закупцима односно правним уживаоцима или настојницима, а морално одговорност за многе случајеве фронтоске организације. Када се зна да наша народна власт почива на сарадњи широких народних слојева, од којих је и забрана, и ако нема свестраног учешћа омладине, АФЖ-а, синдиката и осталих при решавању овога проблема, онда ће и даље бити оваких пропуста од стране грађана склоних самовољи. Једном смо већ напоменули да је потребан јак административни апарат, али ако нема свестране помоћи од стране масовних организација, ни најбољи апарат није у стању да спроведе у живот ове одлуке Градског народног одбора и да изврши правилну расподелу празног и неискоришћеног станбеног простора.

Владимир МАРИНКО

СЛАБА ВАЈДА

— Да ли добијете неко признање када измерите 900 кг угља уместо тоне?
— Ништа од свега тога; једино ми остају оних 100 килограма.

ПРЕДЛОЖИ КРИТИКЕ ПРЕДЛОГА

Иако је Земун одавно припојен Београду и сматра се као Осми рејон Београда, ипак дневна штампа у рубрици „Београдске белешке“ није о њему ништа писала. У броју 139 од 18 јула објавили смо критички чланак у коме смо се осврнули на третирање Земуна од стране дневне штампе.

Од пре неколико дана у београдским белешкама дневних листова објављују се и белешке из Земуна. Објављују се бюроскопски програми, важни телефони, полицијини.

У неколико бројева, у чланцима и дописима фронтосаца, говорило се о потреби вађења потопљених објеката крај купатила на Сави и Дунаву који су били често опасни по живот купача.

Сезока купања је већ на измаку и мало се зајакло са

вађењем објеката. Но ипак, дајнак су сви објекти извађени, купачима ове и киде сезоне неће прети никаква опасност од жница и оштрог грмља којих је било пуно на потопљеним објектима.

У броју 140 од првог августа донели смо допис Нелење Суботић о побољшању трамвајског саобраћаја на линији број 10.

Пошто нема могућности за увођење већег броја трамвајских кола, услед тога што на тој линији постоји само један колосек, Градско саобраћајно предузеће уводи на линији број 10 неколико аутобуса. Тиме ће се свакако растерети увек препуни трамваји.

Већ се неколико месеци расправља преко дневне штампе о издавању новог телефонског именика „20 октобар“ је у броју 138 објавио допис о новом телефонском именуку, који је требао одавно већ да буде штампан.

Телефонски именик се штампа. Велики део посла је већ завршен, и најдуже за месец дана изиће ће из штампе нов телефонски именик, технички одлично премљен.

Саобраћајних несрећа има у Београду врло много и врло често. До њих долази кривицом возача возила а много чешће кривицом пешака, и то највише из непознатих саобраћајних прописана. У броју 140, објавили смо предлог М. Тошића да се по школама организују неки курсеви или предавања о саобраћајним прописима.

Саобраћајни отсек Народне милиције приступиће, у заједници са Просветним одељењем Извршног одбора образовања курсева и предавања по школама. Уколико буде могућности, по школама ће се заводити као обавезни предмет, предавања о саобраћајним прописима.

У броју 138 од 18 јула објавили смо карикатуру М. Пешића о излетницима који иду на Алашу. Услед непростиве војње, другом су се дисајни објекти прашине, који излетницима нису били нимало пријатни.

Саобраћајна милиција шаће сваког дана специјалну моторну контролу, која пази да возила иду прописном обрзином.

У броју 140 објавили смо допис о сувешу кратком садржавању воза у Раковици, што је проузроковало зајакљивања на посао радника који су се возили станицу доље, јер због вратког задржавања воза нису имали времена да сиђу.

Дирекција саобраћаја је издала наредбу да воз у Раковици стоји док сви путници не изиђу. У броју 140 објавили смо допис Р. Јанковића о недовољном чишћењу Бајлонове пијаче. Данас је та пијача очишћена и сваког дана се редовно чисти.

У броју 141 од 8 августа донели смо допис о потреби уређења гробова крај Небојне куле на Дунаву, у којима лежи преко петстотина лешева, жртава јасеновацког логора.

Чланови подружнице број 9 отсека за гробље, уредили су лепо гробове. Ставили су нишчане крстове, очистили хумке од корова, изравнали изгаснеле земљиште. Сад би само требало оградити те гробове, да не би до њима газила стога.

БОРБА ПРОТИВ ТУБЕРКУЛОЗЕ

У Београду ће бити подигнути Централни и рејонски диспансер

Пред Одељење народног здравља Извршног одбора стављени су многобројни проблеми и задаци из области здравствене службе. Један од најактуелнијих проблема је несумњиво: начин најефикаснијег сузбијања обољења од туберкулозе. Ових дана Одељење је предузело извесне мере за стварање још бољих услова и могућности за испитивање и лечење туберкулозе.

СВАКИ РЕЈОН ИМА СВОЈ ДИСПАНСЕР

Сви диспансери, у Београду и Земуну, сачињавају јединствену установу — службу сузбијања туберкулозе Одељења народног здравља. Предвиђено је организовање ове службе за сваки рејон, односно оснивање диспансера, а сви диспансери стоје под руководством Централног. За сада Први и Други рејон имају заједнички диспансер у Чарла Чаплина улици, Трећи рејон у Краља Милутина улици, Четврти и Пети рејон на Булевару Црвене армије, који је истовремено и Централни диспансер. Шести рејон има свој диспансер у Табановачкој улици, Седми рејон на Булевару Војводе Мишића. Земун има свој диспансер.

Диспансери сада имају све што им је потребно за успешно обављање рада: лекаре, апарате, лабораторијуме и уређаје за испитивање болести. Недостāju им теренске сестре (које биле за болеснике по кућама, контролишу здравље и хигијенско стање и обавештавају о потребама изолацијом).

Централни диспансер, поред уређаја, има још и одељења са 47 болесничких постеља. Овде се примају на испитивање и клиничко лечење сви лаки болесници.

АНКЕТА О БРОЈУ ОБОЛЕЛИХ

На првом месту врши се анкета о броју оболелих од ове болести, нарочито оних који имају отворену туберкулозу. Ова анкета спроводи се од стране диспансера у свима рејонима. Узимају се у обзир лица која по природи свога занимања могу да преносе ово обољење (бријачи, продавци животињних намирница, службеници радничко-наместничких мензи итд.). Нарочита се пажња обраћа заштити деце која се налазе у близини оболелих. У овим случајевима деца се најчешће упућују у деце диспансера, који постоје посебно у сваком рејону.

Треба подвући да од хиљаду лица над којима се изврши преглед у току месеца преко 800 долазе ради контроле здравља. Сваки прегледани има свој картон у који се уносе утврђена стања приликом извршених прегледа. На овај начин диспансер долази у могућност да води евиденцију и да се стара о здравственом стању тога лица. Сем тога на масовним прегледима може се једино успети да постави дијагнозу при најранијим појавама обољења. Тако су испуњени услови и за благовремено предузимање лечења које је и најефикасније. Највећи број оболелих лежи се у свим диспансерима, а озбиљнији случајеви упућују се на Грудно одељење Градске болнице.

ПРЕВЕНТИВНО ВАКЦИНИСАЊЕ

Друга акција која се обавља у оквиру сузбијања туберкулозе је превентивно вакцинисање свих оних лица код којих исто може имати успеха. Обавезно се врши вакцинисање новорођене и остале деце, студената и омладинаца. Вакцинисање служи за сада као најефикаснији начин сузбијања туберкулозе.

Трећа акција су систематски прегледи. У предузећима где су радници изложени већим напорима, врше се периодични контролни прегледи и на време се предузима евентуално лечење.

ГРАЂАНИ СЕ СВЕ ВИШЕ ПОДВРГАВАЈУ КОНТРОЛНОМ ПРЕГЛЕДУ

У сваком диспансеру дневно се прегледа 80 до 100 лица, а у Централном 80 до 150. Укупан број прегледаних износи месечно 6 до 8.000 лица.

Број оболелих у овој години мањи је од броја у 1945 години, ма да су број прегледа и анкета скоро три пута интензивнији него раније. Број прегледа ће бити све већи, јер грађани све више осећају потребу контролног прегледа у диспансеру.

Рад у диспансерима биће још интензивнији и успешнији кад буду зграде и уређаји потпуно одговарали потребама. У том

правцу је већ досада доста учињено.

ОПРАВКА САДАШЊИХ И ПОДИЗАЊЕ НОВИХ ЗГРАДА ЗА ДИСПАНСЕРЕ

У вези Петогодишњег плана предвиђено је у свима рејонима Београда и Земуна подизање специјалних зграда за диспансере. Поред тога, биће изграђен модерни Централни диспансер са свим савременим уређајима. Сваки диспансер имаће просторије за испитивање и лечење туберкулозе деце, уз учешће лекара за деце болести.

Ових дана се преуређује Централни диспансер, до подизања нове и модерне зграде, који ће моћи потпуно да изврши задатке. Поред тога, и поједине зграде рејонских диспансера биће поправљене, тако да ће рад на овом сектору здравствене службе у скорој будућности бити онакав како то изискују потребе Београда.

Милан А. НИКОЛИЋ

Неки недостаци са недељних излета које организују синдикалне подружнице

Међу радницима и наместничким београдских предузећа и установа постали су популарни недељни излети које организују синдикалне подружнице и остале масовне организације. У доста великој мери код нашег радног човека развила се жеља да свој недељни одмор проведе у шумовитим пределима око Београда. Да ова жеља постоји и да се све више и више развија, види се и по томе, што су ова излетица масовнији и што се организације труде да се не понављају грешке које су раније чиниле. Али, на основу досадашњег искуства, може се уочити велика разлика у организацији излета које спроводи Месно синдикално веће или нека друга масовна фронтоска организација и излета које спроводи поједине синдикалне подружнице саме за свој колектив.

Излети, које организује Месно синдикално веће или нека фронтоска организација имају двоструки значај. С једне стране, одлазећи у природу ван града, излети пружају могућност пријатног одмора радним људима. С друге стране, они имају и културно-просветни и пропагандни карактер. Пролазе кроз разна места излетнички неваљорбене песме оскрнављују међана који налазе на путу да чују, да виде и поздраве београдске раднике. Борбене песме које они певају, омиљене су и популарне код нашег народа и изазивају полет у даљој борби за приредбу награду нашег народа, исто онако као што су изазивале полет у борби ослобођења. Поред песама, културно-просветни и пропагандни карактер излета састоји се у томе, што излетници на самим местима излетница приредују културни програм, који постоје све омиљенији.

Међутим, свесним су различити ова излети које организују поједине синдикалне подружнице самостално за свој колектив. Услед слабе организације, на овим излетима дешава се да радници и наместнички изгубе жељу за друге излете. Поред овога недостатака, излети које организују поједине синдикалне подружнице карактеристичне и то, што оне уопште немају културно-просветни и пропагандни карактер.

Извешено добре и рђаве стране једног излета, који је организовала синдикална подружница. Дана 10 августа ове године синдикална подружница број 16 Савеза индустрије и искрпан (Млин 29 Маја) организовала је излет у Фрушку Гору. Иако се камионом. Речено је да се позлаз тако у 6 часова из предузећа. Међутим, нити су на време стигли сви пријављени излетници, нити је камион дошао на време, тако да се пошло тек у 7 часова. Иако је камион био окрњен синдикалним и државним заставама, кроз ова места се пролазило без песме и весеља, својственог наших радника који иду на излет.

На излету је била организована добра исхрана. То је свакако позитивна страна овога излета. Наравно, било је и пића, али најжалост, превисше, тако да су се неки излетници прилично загрејали. Пошли су натраг пре времена и уопште се задржали у једном хотелу више од 2 сата где је и почело оно што раније углед наших излета. Неки су се опили и лумповали. Од хармонишава, који је такође пошао на излет, тражили су да свира и да пева разне хафанске песме. Тиме је овај колектив изгубио изглед излетника и цео излет добио је свесним супротан карактер. Приликом повратка кроз ова насељена места повале су се хафанске песме и шлагери. Савим природно да је овакво понављање излетника изазвало подозриво смејање међана.

То су, ето, лоше стране наших излета. Синдикалне подружнице ће требало да настоје да их на сваки начин отклоне. Оне би морале да настоје да организованије изводе своје чланство на недељни одмор, или у природу ван града, или за време топлотних дана, на плаже. Исто тако, синдикалне подружнице би требало да се потруде да њихови излети задрже у потпуности карактер који се тражи од масовних излета, тј. да имају позитиван утицај и на излетнике и на људе који их посматрају.

Стојан МИЛИВОЈЕВИЋ

Конкурс

Министарства пољопривреде НР Србије за пријем ученика у средње пољопривредне и средње ветеринарске школе на територији НР Србије

Средње пољопривредне школе налазе се:

- 1) Буково — Неготин — Вођарско-виноградског типа
- 2) Ваљево — Сточарског типа
- 3) Краљево — Ратарског типа
- 4) Вршац — Вођарско-виноградског типа
- 5) Врбас — Општег типа
- 6) Смедереве — Општег типа
- 7) Приштина — Ратарског типа
- 8) Лесковац — Ратарског типа
- 9) Зрењанин — Ратарског типа
- 10) Рума — Ратарског типа
- 11) Сомбор — Сточарског типа

Средње ветеринарске школе налазе се:

- 1) Београд (почетком школске године пресељава се у Шабац)
- 2) Нови Сад

Упно у 1. разред поменутих школа вршиће се у времену од 10 до 20 августа, а у оправданим случајевима и до 10 септембра; за остале разредне вршиће се упис од 1 до 5 септембра а у оправданим случајевима до 10 септембра.

Право на упис у средње пољопривредне и ветеринарске школе имају свршени ученици 4. разреда гимназије са положеним нижим тежачим испитом или школама равним овој. У средње пољопривредне школе поред свршених ученика 4. разреда са малом матуrom, примаче се и свршени ученици нижих пољ. школа, коју су завршили са одличним или врло добрим успехом уз полагање пријемног испита на одличном или врло добрим успехом из полагања пријемног испита на одличном предмету: Српског језика, Математике, Географије и Физике по програму 4. разреда гимназије. Пратећи испит ће полагати у времену од 1 до 10 септембра при управима изабраних школа.

Школовање у горе наведеним школама траје три године. Ученици по завршетку ових школа постају пољопривредни и ветеринарски стручњаци-техничари који ће имати пуно могућност даљег стручног усавршавања.

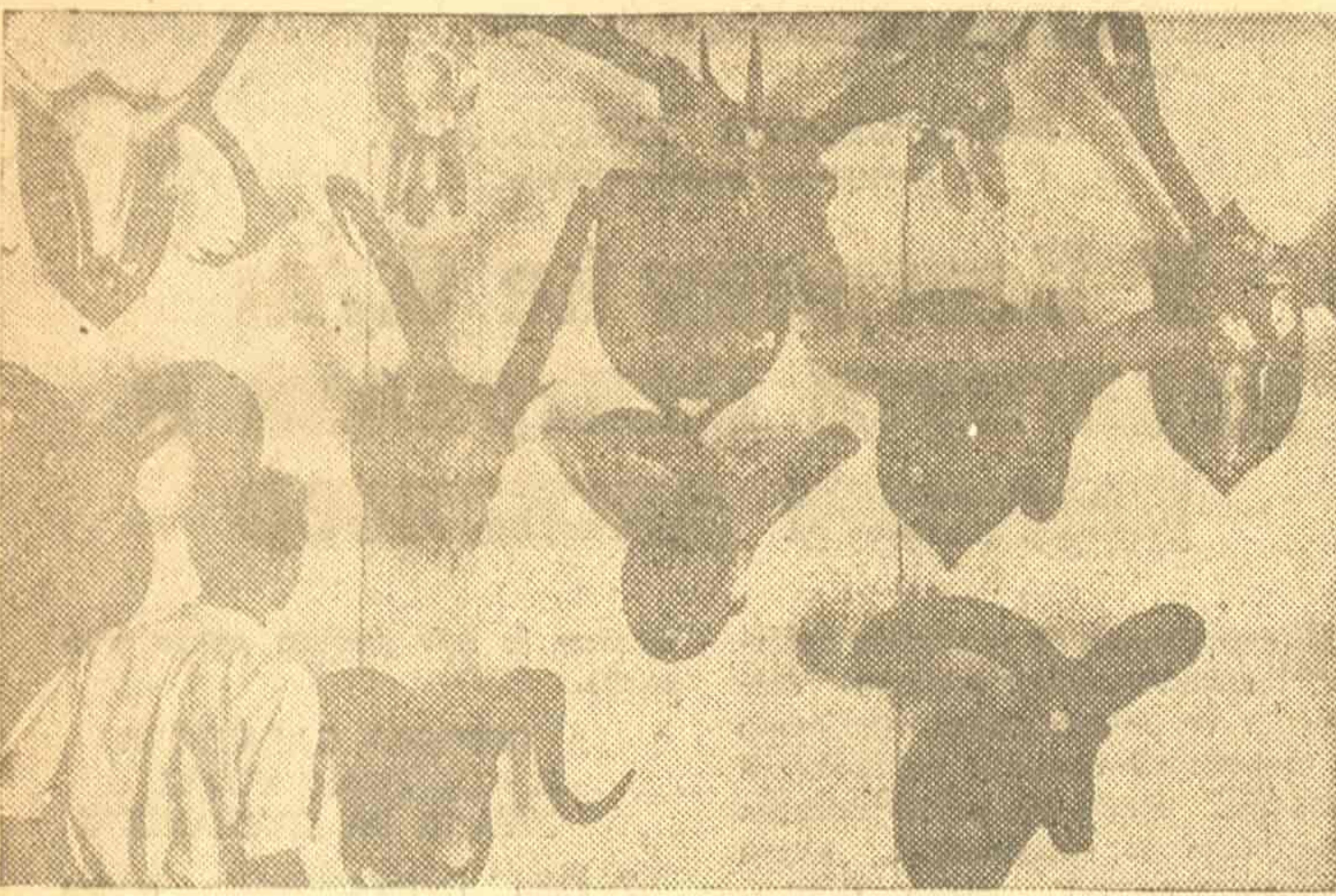
За упис је потребно доставити уз молбу таксирану са 10 динара. Управни изабране школе следећа документација:

- 1) Последње школско сведочанство, с којим ће доказати да има најмање 4 разреда гимназије (или њој равне школе) са завршеном малом матуrom.
- 2) Сведочанство рођења, с којим ће доказати да није старији од 21 године. У ванредним оправданим случајевима примаче се и старији од 21 године.
- 3) Лекарско уверење.
- 4) Уверење о пореклу.
- 5) Лично написану биографију.
- 6) Они који не долазе непосредно из школе још и уверење од народне власти о занимању у времену од прекидања школовања.

Ученици сиромашног става добиће стипендију у висини интернатског издржавања. На тај начин биће им обезбеђен стан, храна и жарска нега. Ови ученици треба да поднесу засебну молбу таксирану са 10 динара од 15 августа до 10 септембра. Уз молбу треба поднети и уверење месних власти о социјално-економском стању ученика и родитеља и ближе породице уз ознаку броја чланова породице и занимања њих. Исто тако молбу за стипендију треба да поднесу и они ученици који су стипендију пријавили прошле године са назвањем уверењама и написаном биографијом.

Све горе наведене школе су интернатске уређене.

Из Одељења за пољопривредно школовање
Министарства пољопривреде НР Србије

Детаљ из Музеја шумарства и ловарства

Музеј шумарства и ловарства у Топчидеру

У Топчидерском парку, у сенци широког стогодишњег платана, налази се пространа зграда турског типа, некадашњи конак инеца Милоша. Ту је смештен најмање познат, али, по утиску који оставља на посетиоца, најсимпатичнији музеј Београда, музеј шумарства и ловарства.

Музеј шумарства и ловарства био је први пут отворен 1935 године. Онда је био под заштитом двора, и ова кућа била је једно од омиљених посетилишта краљевске породице. Све до рата они су држали скоро суверено право на уживање у њему, а за време окупације, други непријатељи нашег народа, у својој расној трамбовости, разували су многе интересантне примере из њега. Тек после коначног ослобођења наше земље овај музеј је постао народна својина и, пошто је реновиран и преуређен, он је други пут отворен 2 јула ове године, пружајући могућност сваком да у њему нађе одмор, уживања и поуке.

У приземљу се налази шумарски део. Иако сиромашна, ботаничка соба показује лепу и уређену збирку. За тај део потребно је још много примерака и руководиоца музеја, шумар Марков, са жаљењем говори о десетинама немогућности да се они набаве. Показујући у следећој соби патолошке појаве код биља, он изражава наду да ће, с обзиром на разумевање које показују народне власти, ускоро моћи да употпуни овај важан део музеја.

Он нас даље води кроз пољумрачне, мале собе у којима су изложени шумарски узорци. На једном месту показује модел једне модерне пилане и, укупчавајући мале електромоторе у рад, кроз њихово зујање говори о улози коју ће ова постројења, која се код нас свуда подижу, да одиграју у развијању индустрије.

Онда се пењемо горе и по лицу водича видимо да се ту ради о нечему необично лепом. Он нам са одушевљењем говори о ловарској збирци. О сваком примерку хоће да каже понешто, пред сваком птицом, иако је гледа сваки дан, он застаје, говори о њеној лепоти и реткости, о начину на који је добијена.

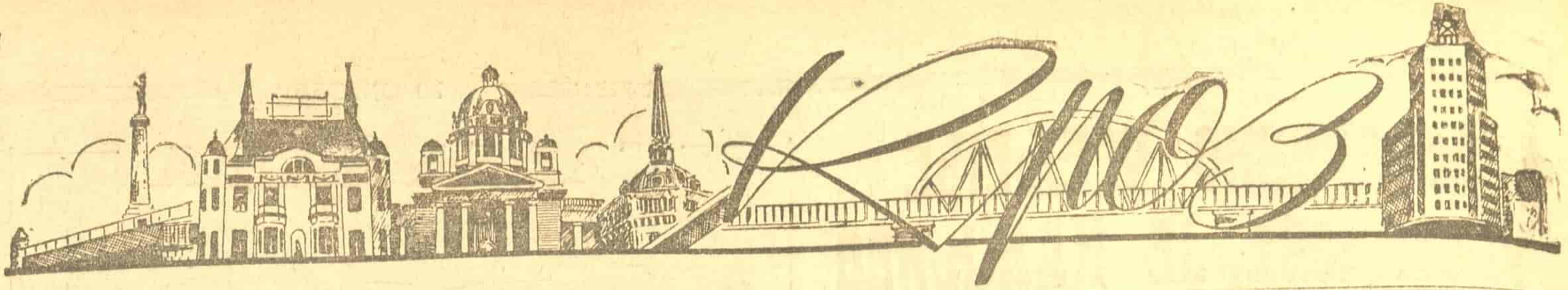
Застајемо пред једним делом који приказује чувено европско ловиште Обедску Бару, која се налази у Срему, северозападно од Кулинова. Ова бара позната је у свету по богатству птица. Поред многобројних чапљи, ту се налазе корморани, кошичари, гаскови, рошњевци, дангубе, онда разне врсте дивљих

патана и гусака, лисице, па и дивљи велпови.

— Ово је предео којим се можемо поносити; он је био увек предмет интересовања странаца — објашњава Марков.

Даље пролазимо кроз галерије птица и долазимо пред собу у којој леже чувени трофеји руског ловца Демидова. Збирка овог светског ловаца је на међународној ловачкој изложби 1937 године у Берлину добила прву награду. Поред пара слонових ногу и ретких примера глава козорога, ту се налазе копча из Индије, трофеји из Алтаја и примерци са Камчатке. После дугог разгледања, иако је звоно већ давно звонило, пролазимо кроз хол, гледајући медведе, и силазимо доле, задовољни оним што смо видели.

Милорад ОБАДОВИЋ

Фронтовци КРИТИКУЈУ

Порушена циглана „Стиг“ у Господара Вучића улици постала је велико ђубриште

Пре кратког времена и улица Господара Вучића добила је нову калдрму — поплочана је ситном коцком. Тиме је улица добила леп изглед, а пошто је иначе врло прометна, калдрмисањем је олакшан у исто време и сам саобраћај. Иако она претставља важну саобраћајну артерију Београда, и ако је сада лепо уређена, ни њени становници ни пролазници не воде рачуна о томе да се одржи чистоћа у

„Стиг“, становници је обилно користе као ђубриште. Ту они бацају разне отпатке, ђубре, угинуле животиње и друго. Зато, када се дође у близину циглане „Стиг“, човека просто загуши задах смрада.

Мислим да би надлежне власти могле повести рачуна о томе и стати на пут овој несавесности грађана, на тај начин, што би сасвим порушиле ци-

глану. Добивене цигле свакако би се могле корисно употребити.

Затим, било би исто тако потребно да се оградни место и отвор циглане, како се убудуће не би грађани њоме служили као јавним ђубриштем и део крај излагали опасности заразе.

Драгутин БАШИЋ
Господара Вучића 177

★ ★

Непријатности због честих промена телефонских бројева

У последње време многе установе и предузећа променили су своје бројеве телефона. Њихове старе бројеве добила су приватна лица, а они неке нове. Грађани нису упознати с тим променама, па се услед погрешно позваног броја појављују многе непријатности и неспоразуми.

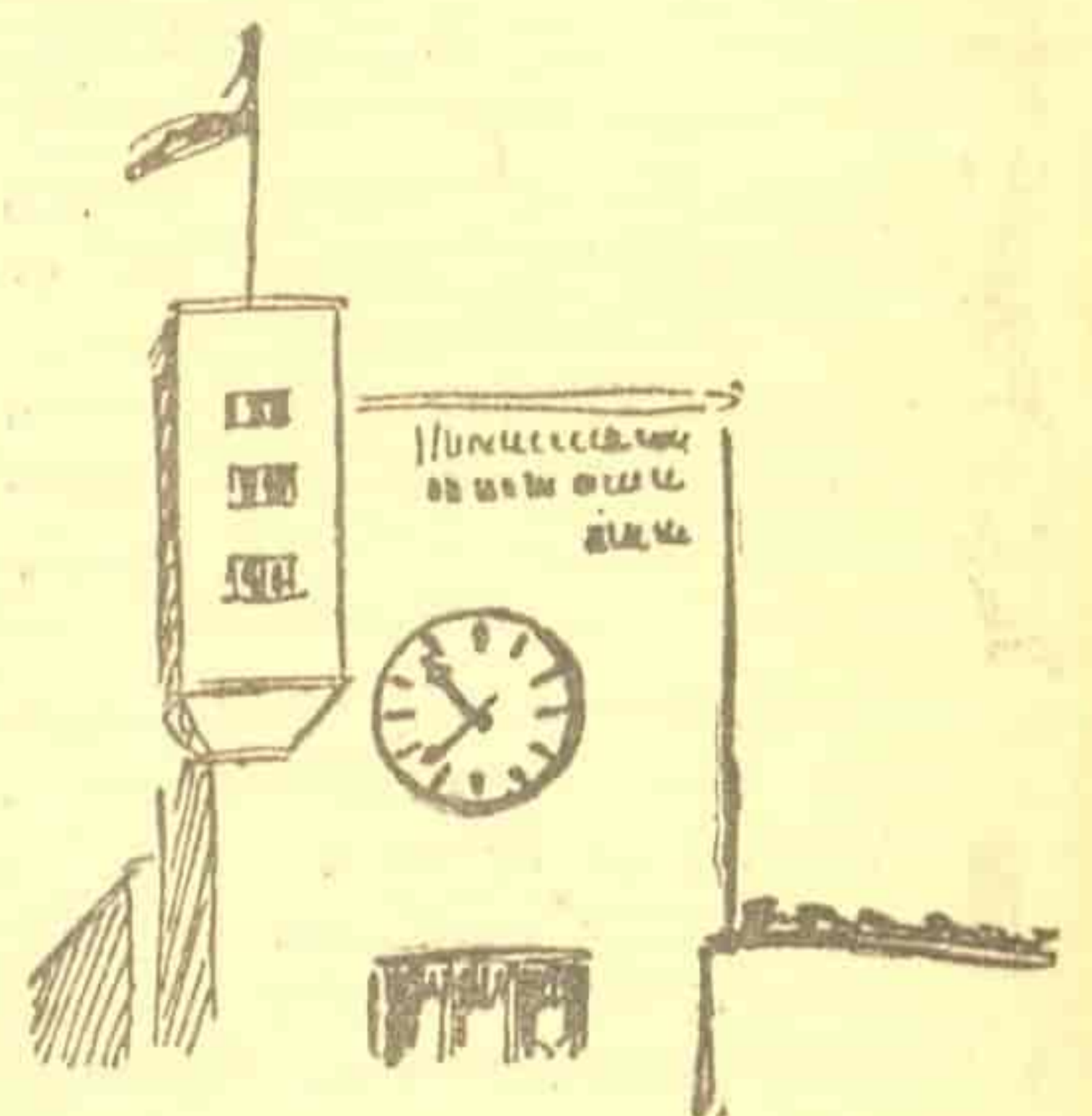
Не знамо зашто се те промене тако често дешавају, али верујемо да би се већ једном могла уредити та телефонска служба у

граду. Што скорије издавање телефонског именика, свакако би допринело томе сређивању. Непојмљиво је управо зашто телефонски именик до данас није издан. Издана су већ многа научна и литерарна дела, сређене многе ствари у свим областима делатности, а телефонски именик још увек жељно очекују сви пословни људи који су упућени да се често служе телефоном.

У. ДИМИТРИЈЕВИЋ

Недостаци једног јавног часовника

Београд још увек оскудева у јавним часописима. Потреба за њима је данас у толико већа, што су за време рата многи остали без својих четних часописника, а куповина нових и оправка старих је доста скупа. Због тога су се, сасвим оправдано, грађани ра-

довали када је на згради Ц. Д. Ј. А. постављен велики јавни часописник. Вредност његова је не само у томе што украшава сам Дом, већ нарочито што се налази на видном и прометном месту у центру града. Практична вредност му је повећана још и тиме, што издана тачно време (часове и четвртине) и што му је цифарник осветљен ноћу те служи и ноћу за оријентацију у тачном времену.

Овај јавни часописник је до недавно био редовно ноћу осветљаван. Истина дешавало се да се осветљење некад, за врло кратко време, угаси или не упали благовремено, али то само за врло кратко време (највише за једну ноћ). Међутим, има већ више од месец дана како се осветљење цифарника ноћу више никако не пали. Тиме је свакако практична вредност и јавна корист овог часописника знатно смањена, нарочито сада када ноћи постају све дуже.

Владимир СПАСИЋ
Космајска 6

★

Да ли за ово зна Градска кафилиерија

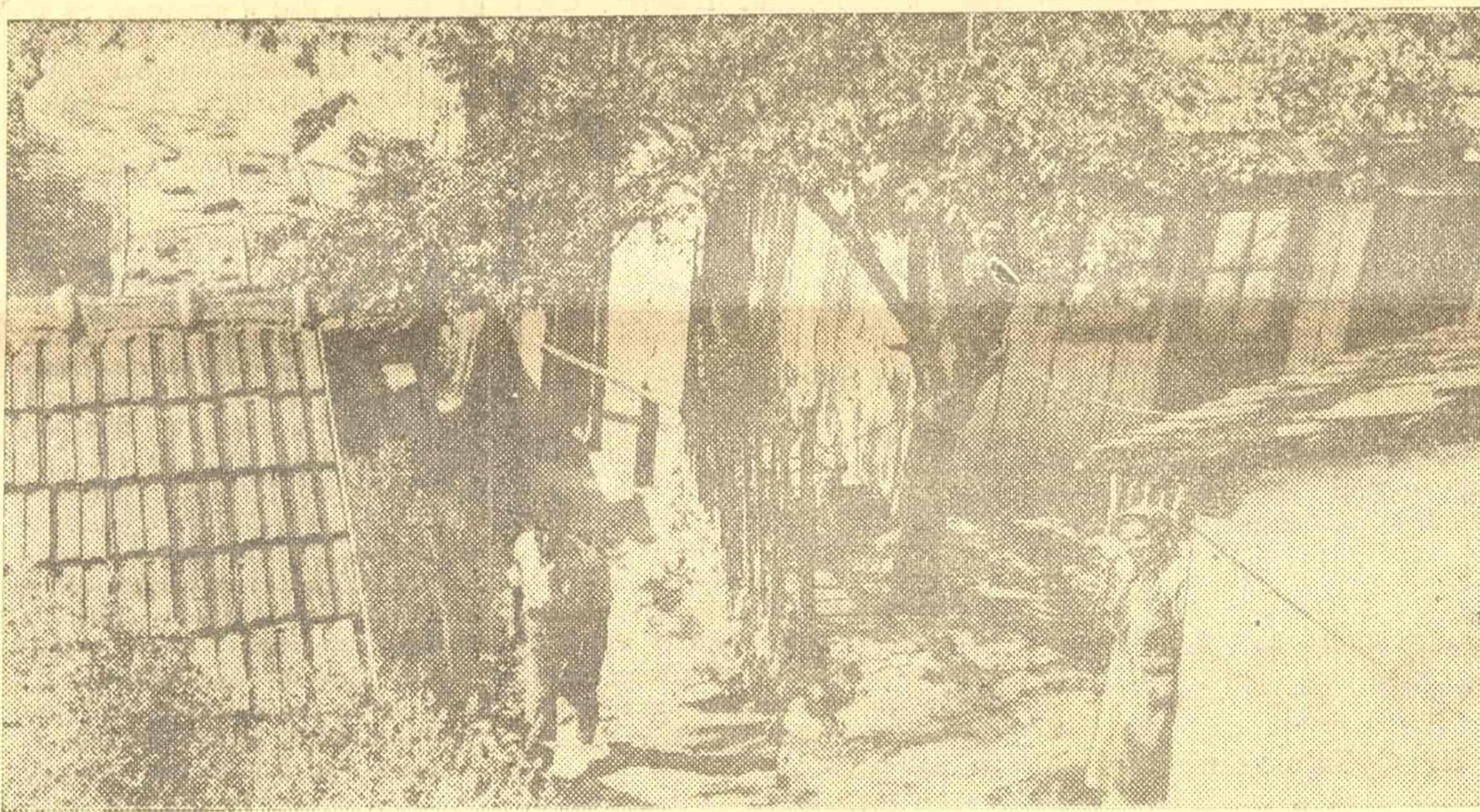
Од зграде Народног одбора Седмог рејона па до Маркарнице, последњих недеља готово је неиздржљиво пролазити. На том простору осећа се страховито тежак задах, који потсећа на задах лешина. Тај смрад осећа се доста великој дужини пута који иде од Сењака ка Чукарици и Топчидеру. Кулаци, који су ових летњих дана најчешћи пролазници, морају и при одласку и при повратку да удишу тај тежак смрад. Многобројни путници трамваја број 3 и 13, такође морају свакодневно да осећају тај задах и да се просто гуше.

Иако се тај простор налази у непосредној близини Народног одбора Седмог рејона, нико се из рејона није потрудио да види у чему је ствар, да би најзад тог смрада, који је свакако проузрокован неким распадањем, и које би могло у летњим данима да буде извор заразе, нестало.

Л. Г.

ПРЕДГРАЂА БЕОГРАДА

ЈАТАГАН МАЛА

Ускоро ће нестати бедних учерица Јатаган Мале

По причању, Јатаган Мала носи то име зато што је земљиште на коме је изграђена једва отето, готово на јатаган, за зидање кућа. По другој верзији име Јатаган Мале потиче из далеке историје. Ту је некада био Карађорђевић знаци. Одатле су Срби отерали јатаганима Турке, кад су они освајали Београд. По том боју ово место названо је Јатаган, а насеље које је много година касније дигнуто око 1918 године понело је име Јатаган Мала.

На простору који обухватају две улице, Милоша Великог и Делитрадска, приљубљено уз

земљани насип, испод Државне болнице, лежи насеље Јатаган Мала. Земљиште на коме лежи ово насеље припада ло је краљини Наталији. И ту на имању једне краљице, у старој Југославији, никле су најбедније куће Београда. Иако је краљица Наталија то земљиште поклонила сиротињи, ондашње власти нису на њему дозвољавале никаква зидања кућа. А куће су се ипак зидале. Материјал за грађу довлачен је увече, а ујутру су се већ бедели зидови нове куће. Што се број кућа повећавао, повећавао се и број батина којима је старешина кварта Соколовић, „великодушно“ награђивао преступнике.

вој одаји, становници Јатаган Мале су постали мрачни, неповерљиви. Такве их је и затекло ослобођење. Још мрачније и неповерљивије, јер је за време окупације из Мале одведено око 70 Цигана.

Тешко су се привикли и ослободили Јатаганмалци. Ни су веровали да и они имају права, да су једнаки са осталима, и да ће, најзад, њиховој многобројној деци бити осигуран хлеб. Нерало су долазили на конференције, из прикраја су посматрали. И полако су се приближавали. Створена је држава у којој су они пуноправни грађани, на чијој изградњи они могу да учествују. Одржани су говори на конференцијама. Сви су се дигли. И Цигани, којих у Јатаган Мали има две трећине од укупног броја становника, Цигани који нису никад радили, нити знали занат, јер њихова радна снага није примана, ушли су у фабрике, предузећа и на разне друге радове, да даду свој део за своју државу. Зариле су се лопате у земљу, одјекивало је од смеха и радног полета Јатаган Малом. Становници учествују у фронтским акцијама, Раде, обнављају, изграђују. Што су са толиком љубављу ушли у све то, није никакво чудо. После толико година учалости, они су најзад добили даха, слободу, широку, толико вољену, дуго прижељкивану...

Али, најжалост, руководиоци Фронта Трећег рејона, нису се добро понели према Јатаганмалцима. Ти људи су на далеко нижем културном нивоу од осталог грађанства Београда, па ипак од стране Фронта није учињено готово ништа, да се њима отворе нови видници. Једино су добро радили алфаветски течајеви и једва две три читалачке групе. И ништа више. Јасно је да је те људе тешко одједном извући из мрака. Али са више залагања и љубави према послу прешао

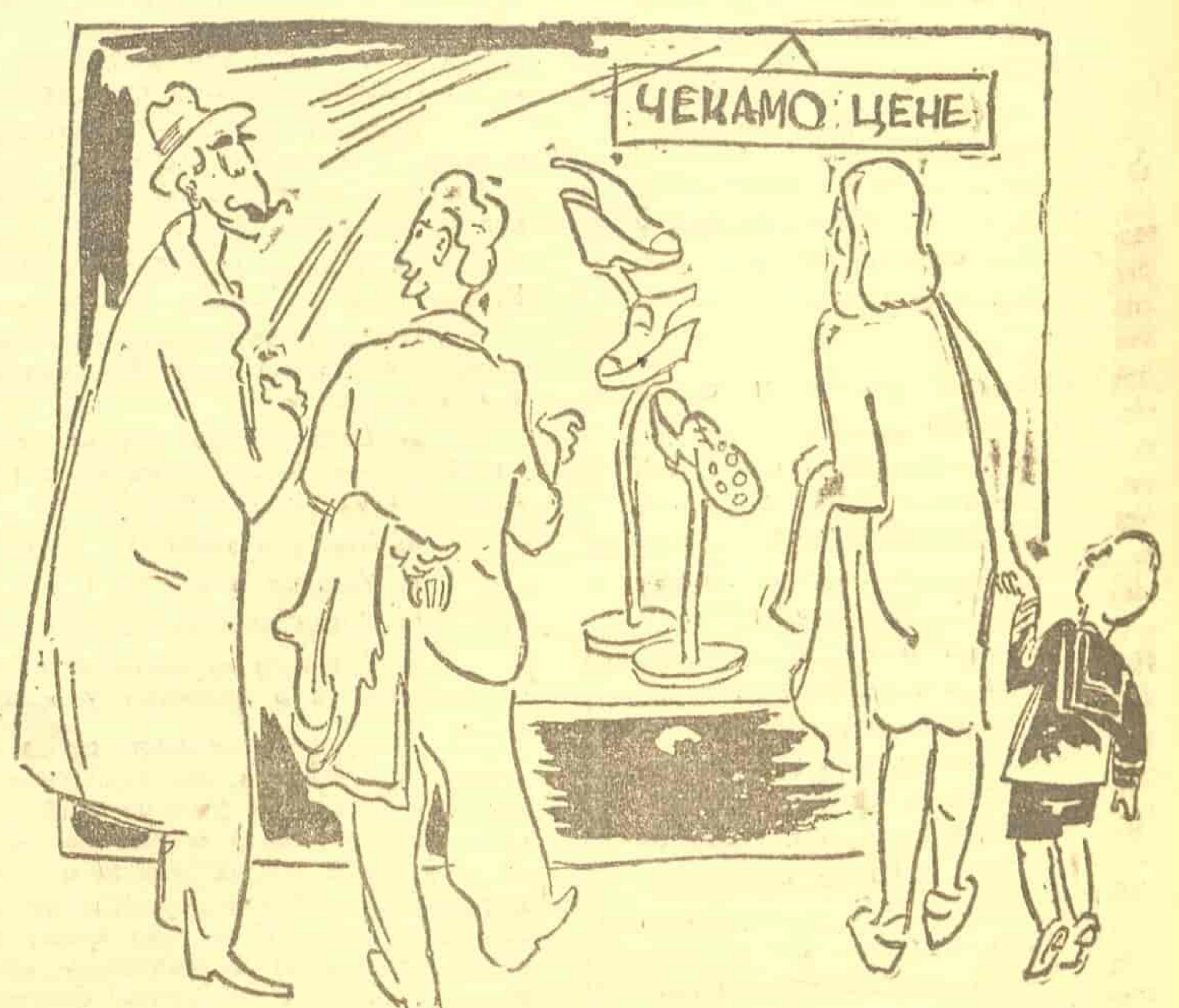
Индустрија вунених тканина

„ИВАН МИЛУТИНОВИЋ“ ЗЕМУН

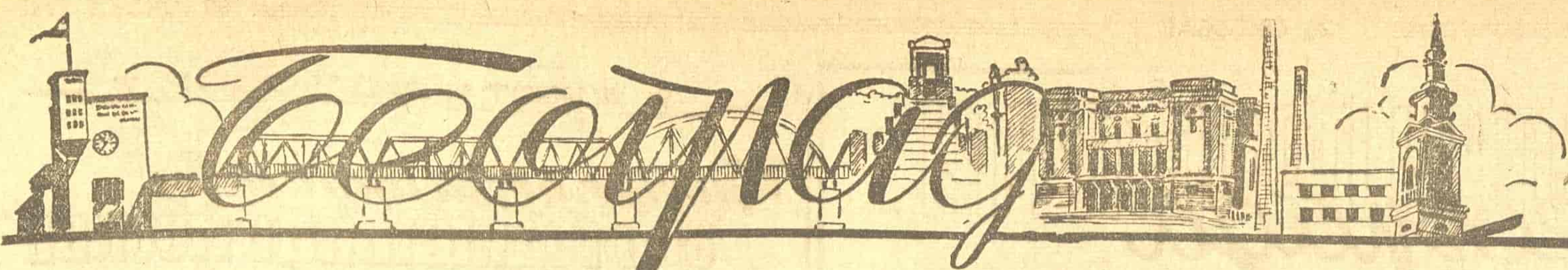
Израђује све врсте вунених штофова за мушка одела, женске хаљине, мантиле и зимске капуте најбољег квалитета

Земун, Творничка улица 14 — 16
Телефони: 37-312 и 37-313

Прогноза

— Изгледа да нас зимус очекују велике врбуње.
— По чему мислите?
— Па зар не видите да се врше благовремене промене за продају сандала.

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА предлажу

ОСВЕТЉАВАЊЕ ПОДВОЖЊАКА ИЗМЕЂУ ТОПЧИДЕРА И КОШУТЊАКА

Пионерски град у Кошутњаку својим занимљивостима свакодневно привлачи стотине београдских пионира. Свакога дана мали посетиоци, у пратњи родитеља или старијих другова, долазе овамо поподне, а враћају се увече, када већ падне мрак, јер је Пионерски град отворен од 4 до 7 часова.

лично дуг, а увече неосветљен, тако да се ни прст пред оком не види, чим падне мрак. Пошто ову- да пролазе и возила, деца су свакога часа изложена опасности да их неко возило прегази или да се

са неким сударе, док пролазе кроз тај мрачни тунел. Једна сијалица, инсталирана на средини подвожњака, била би довољна да се избегну многе несреће и непријатности. Када су то-

лика средства утрошена да се деци пружи уживање у њиховом граду, треба им омогућити и да без опасности по свој живот, дођу до њега.

У. ДИМИТРИЈЕВИЋ

Одређивање места за паркирање носачких колица

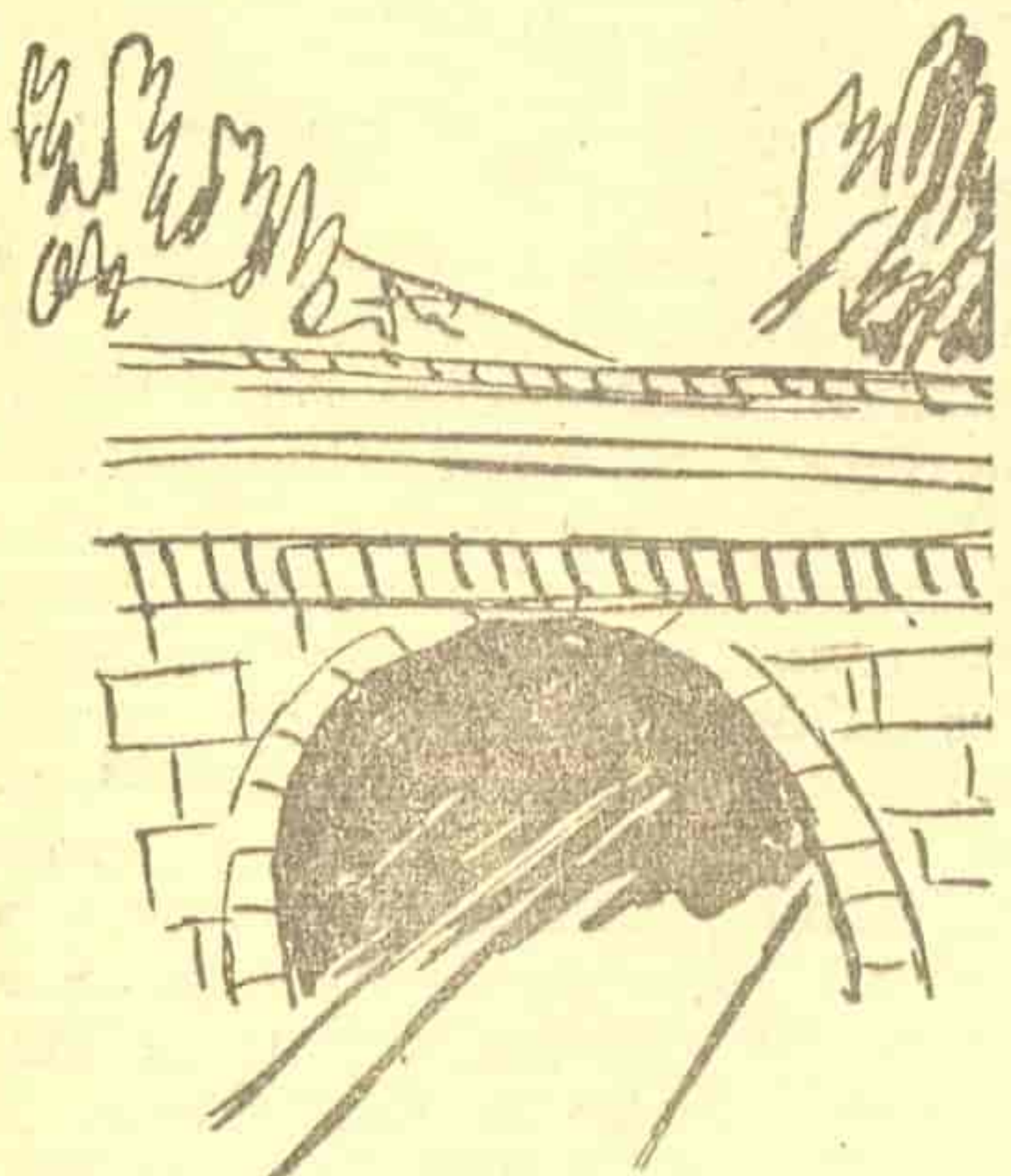
Готово поред сваке београдске пијацице на одређеним местима стоји по цео дан неколико носачких колица. То је сасвим разумљиво и оправдано. Носачи су по свим пијацицама веома потребни. Нема сумње да су носачи потребни и по целом граду, али јасно је и то да није свугде место за паркирање носачких колица. Тако, на углу Чика Љубине и Болеслава Бјерута улице, где је саобраћај врло жив, стоје и сметају носачка колица, иако се десетак метара даље, на углу Болеслава Бјерута и Васиљеве улице, налази празан плац, на коме би носачи могли паркирати колица, а она ником не-

би сметала. Исти је случај на малом северу између Призренске и Балканске улице, одмах испод «Москве». У самом центру без икаквог реда стоје поређана по цео дан носачка колица. И ту се у близини налази празан плац на коме би требало сместити ова колица.

Удружење носача би требало на својој конференцији да одреди најпогоднија места за паркирање носачких колица, места на којима паркирања не би икакво сметала, те би ометала саобраћај, нити би кварила изглед града. Саобраћајна милиција пак, са своје стране, требало би да дозволи паркирање носачких колица само на нај-

погоднијим местима. Свакако да су најпогоднија места празни плацеви, којих има свуда. Паркирањем колица на њима не би се ометао саобраћај, а грађани би, чим се укаже потреба, лако пронашли места паркирања.

Петар ПОЖОЊИ
Цетињска 2

На своме путу они морају да прођу испод подвожњака који се налази између Топчидера и Кошутњака. Тај подвожњак је при-

Боље коришћење постојећих трамвајских пруга

Саобраћајно повезивање свих па и најудаљенијих крајева нашег града могло би се још више побољшати, ако би се постојеће трамвајске пруге боље искористиле. Дао бих неколико предлога за повезивање и рационалније коришћење извесних већ постојећих трамвајских пруга.

Пруга број 7 могла би се код Новог гробља продужити до задње станице «деветке» на Карабурми, чиме би Карабурма место локалне пруге добила нову кружну линију и била боље повезана са другим крајевима града.

Исто тако, било би добро кад би се станица Дунав могла повезати са главном станицом, пошто свакодневно велики број путника путује из Србије у Банат и обратно, а не постоји једна кружна линија која би саобраћала између две станице. То би се могло постићи директним повезивањем пруге «деветке» са пругом «двојке» на углу Ђорђа Вашингтона и «29 новембра», којом би пругом саобраћала директна кола од станице Дунав до главне железничке станице. Ја мислим да би двоја кола била довољна за ову линију, а тиме би се донекле и растеретила увек препуна «двојка».

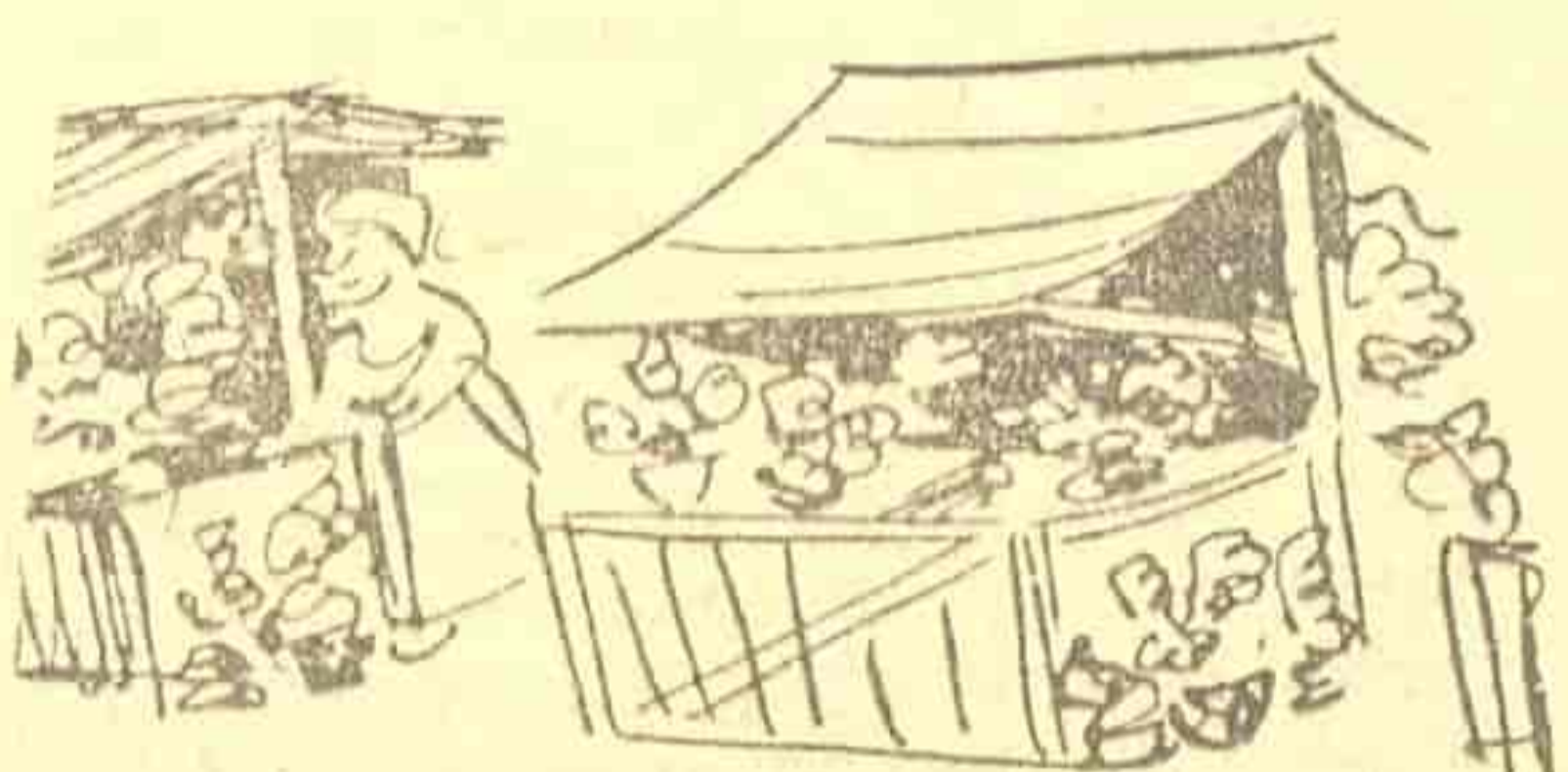
Уколико су ови предлози изводљиви сматрам да би их требало што пре остварити и тиме по-

бољшати саобраћајне везе у нашем граду.

Инж. Ј. ИЛИЋ
Косачина 8

Изградња угледних продавница цвећа код Новог гробља

Кад се пролази тротоаром кроз Рузвелтову улицу (бивша Гробљанска) ка Новом гробљу може се видети све

до улаза за гробље низ неугледних наерених, неједнаких, старих барака и продавница

у којима се продаје цвеће и свеће. Неке од ових продавница не личе уопште на бараке, већ се састоје само од једног сандука или неке прови-зорне тезге са кровом у облику кишобрана. Цео ред ових продавница више личи на неки чудан ваљар него на уредне продавнице цвећа код гробља.

Овај низ неугледних барака и тезги пружа слику неуредности на тротоару у улици којом се прилази Новом гробљу. Са леве стране од улаза у гробље налази се иза стубова празан покривен простор који ничему не служи, и који би се могао боље искористити.

Мислим да би надлежни требало да се побрину да се са тротоара уклоне ове ружне и неугледне продавнице и да се направе неколико нових барака које би се сместиле са леве стране од улаза у гробље иза стубова на празном засвоје-ном простору.

Милан ПРОТИЋ

ПИСМА Уредништво

СИТНЕ ГРЕШКЕ СА КРУПНИМ НЕПРИЈАТНОСТИМА

Ситне грешке су појмљиве при сваком пословању, али их има које доносе крупне непријатности, па би било потребно да се на њих обрати

већа пажња. Само један пример! Телефон број 30-478 добио је обрачун од телефонске централе да плати 1119 динара за приватне разговоре, обављене у месецу јулу. Како је та сума изгледала превелика и за један хотел, сопственик рачуна рекламирао је. Централа је одговорила да је у обрачуну направљена грешка за читаву хиљаду динара. Међутим, да је сопственик тог телефона неким случајем био на путу, рачун би остао некоригиран и, наравно, неисплаћен, па би свакако остао и без телефона док му централа не би поново дала везу. Од ове ситне грешке имао би несумњиво крупне непријатности, које би га, пракса је већ показала, стајале и времена и новаца.

М. РАДИШИЋ

НЕДОВРШЕН И ЗАПУШТЕН ЛОКАЛ У СРЕД ГРАДА

На углу Кнез Михаилове и Сремске улице, где је некад била апотека «Делини», налази се данас недовршена зграда са неколико локала. У сред центра та недовршена зграда, напуштена и прљава, не оставља нимало леп утисак. Највећи неред влада у највећем недовршеном локалу који се налази на самом углу. Покрива цигла, коју су радници заборавили, хартија и много, врло мно-

го отпадака, сачињавају инвентар овог празног локала. Да би слика била живља, постоји и живи инвентар локала. То су беспосличари, затим продавци разне кирбиршке робе, који у разговору излага по цео дан седе, беспосличе и помало тргују. Ноћу је овај локал иде-

ално преноћиште за бескућнике. Не знам зашто изградња локала није довршена. Можда због недостатка материјала. Мислим да би било нужно по сваку цену пронаћи потребан материјал и што пре оспособити овај локал.

Раде ДИМИТРИЈЕВИЋ
Загребачка улица 2

Селјаци продају своју робу седећи на ивицама тротоара

Проблеми београдских носача

По великим пијацима, на железничким станицама, код аутомобилске станице «Ластак», као и на сваком прометном крају Београда, могу се видети носачи са својим колицима. Пред рат их је било много више. Данас их има 250 регистрованих и уписаних у своју синдикалну подружницу. По пореклу су већином Далматинци, које је још давно пре рата сиромаштво натерало да се прихвате овог нимало лаганог посла.

Социјално осигурање прошириће се и на носаче

Пре рата носачи нису били социјално осигурани, а о синдикату није било ни говора. Они су у тадашњим условима организовали удружење носача, које је помагало оболели чланове новчаном помоћи. Навчана помоћ није била велика, и у случају болести ови људи су, углавном били принуђени сами себи. По ослобођењу земље, носачи су основали своју синдикалну подружницу. Управа синдикалне подружнице носача основала је свој привремени фонд из кога се помажу оболели чланови. Сваки носач улађује по 40 динара. У случају болести добија плаћене лекове и 50 динара у готову. Међутим, фонд носача није велик. Он се одржава благајарећи свесности чланова. Лечење није ефикасно као када би уживали социјално осигура-

ње. Ради тога, носачи су покренули питање свога социјалног осигурања. Њима је обећано да ће са регистрацијом у 1948 години, бити регулисано и ово, за њих веома важно питање.

Нерегистровани — «дивљи» носачи, велика су опасност за путнике

Београд има доста нерегистрованих носача. Поред редовних носачких станица, они су организовали своје. Само на главној железничкој станици има их преко 50, на аутобуској станици «Ластак» око 10 и на станици Дунав преко 40. Својим несавесним радом носачи велику штету регистрованим носачима. Крађе од ованих носача редовна су појава. На железничкој станици Дунав једној жени су украли кофер са намирницама. На главној железничкој станици десила се слична крађа. Овине крађе омогућује и то што има извесан број носача који имају старе бројеве, а нису никде регистровани. Да би се ово спречило, препоручљиво је да сваки путник од носача тражи исправе. Са овим се предлогом спаже и синдикална подружница носача. Ако легитимисани носач није регистрован, дужност је путника да позове дежурног милицијца.

Посебно питање је недостатак регистрованих носача поред зграде «Путник». Тамо долазе

аутобуси и на кофере се чини формални јуриш од стране «дивљих» носача. Пошто овде долази приличан број странаца, Управа предузећа «Путник» предузела је на себе да ово питање реши у споразуму са синдикалном подружницом носача.

Управа синдикалне подружнице носача послала је неколико молби саобраћајној милицији да ова строго кажњива неисправна саобраћајна милиција по овоме није много урадила. Она ревностно тражи шоферске дозволе, што је сасвим оповдно, док носаче слабије контролише. У интересу безбедности многобројних путника, како домаћих тако и странаца, саобраћајна милиција мора што пре, а што је пре свега жеља и свих носача, да распусти са нерегистрованима. Тиме би се избегле учестале крађе и приличан број младих људи био би корисно укључен у привреду.

Помоћ народних власти носачима и помоћ носача Народном фронту

У 1946 години народне власти су поделиле управи Синдикалне подружнице носача 150 зимских капута. Отада њима се преко подружнице редовно додељују контингенти текстила.

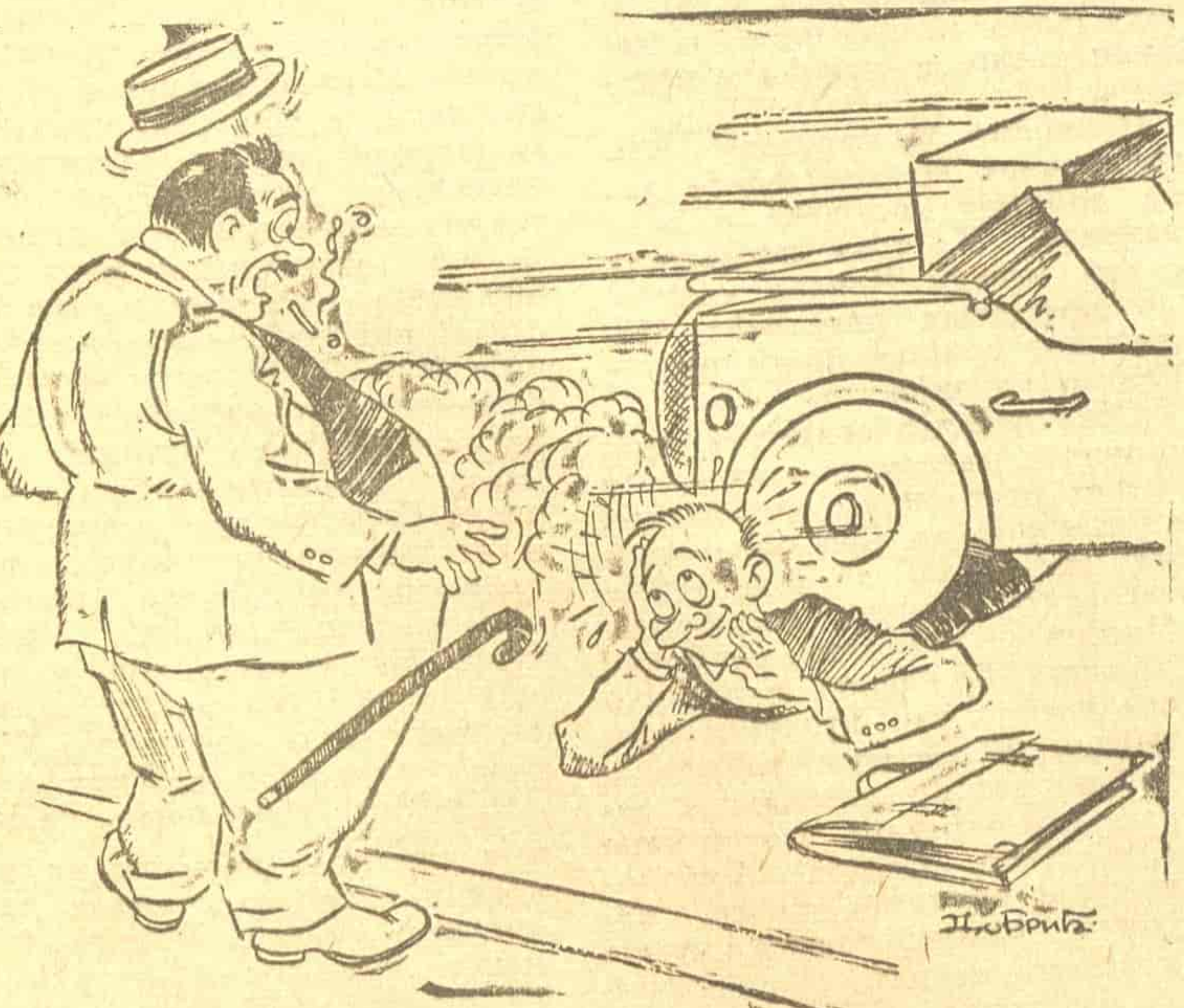
Са своје стране, носачи активно учествују у раду Народного фронта својих рејона. Познате су њихове радне акције са асфалтирања Терзија. У претпрошлу недељу 103 носача, фронтца, поставило је 200 метара железничког колосека на станици Земун. Управа радионишта похвалила је носаче као једну од бољих радних група. На чишћењу канала стругаре «Буре Стругаре», дали су преко 1000 радних часова.

Станбено питање носача, тешко је. Они станују већином по периферији града. Иако немају добре станове, често потпуно влажне, станбени одсеци народних одбора имају најмање молби за додељивање нових станова од стране носача. Ови људи знају, као и сви остали, да станова нема на претек. Сутра, чим се изграде нове куће и њихово станбено питање ће се решити, исто онако брзо као и организовање синдикалне подружнице.

Носачки посао је веома напоран. На колицима се често преноси и до 300 килограма тежине. Улице Београда, познате по својим стамбенима, отежавају посао. На успонима се улажу крајњи напори. Имајући све ове тешкоће у виду, управа Синдикалне подружнице београдских носача правилно је решила да се дозволе за рад не издају младим до 25 година старости. Ова одлука је исправна. Један млад човек у данашњим условима развитка планске привреде, може много више користити на другој страни. Упоредо са овим проблемом, пред органами народне власти поставља се задатак да нерегистрованим младе носаче упуте на други посао.

Младен ГАВРИЋ

Тешка навика

— Не узбуђујте се, драги пријатељу, овако сам ја у Београду навикао.

ТЕКСТИЛНА ИНДУСТРИЈА

«Сутјеска»

ЗЕМУН, Творничка ул. 72

Производи разне врсте памучног предива

Нагао пораст становништва налаже изградњу крематоријума

На ово гробље, које се пружа на 36 хектара земљишта код Северног булевара, не би се више могло назвати новим. Током година гробље је у потпуности попуњено, тако да у њему више нема места за сахрањивање. Услед тога се приступа прекопу гробова који су старији од десет година, а што је у сагласности и са постојећим санитарским одредбама. Осим Новог гробља Београд има још три гробља: Централно у Маринковој шуми, гробље на Топчидерском Брду и на Бањици. Досадашња гробља заузимају око 50 хектара земљишта.

На Новом гробљу још се увек вођи сахрањивање умрлих грађана, али је оно толико препуно да би на њему свакако требало што пре обустави сахрањивање. Услед тога намеће се потреба отварања једног новог централног гробља. То гробље треба да се створи у Маринковој шуми где се већ сахрањује из периферских крајева. Ово је најповољнији и најбољи терен за будуће велико гробље. За ово гробље требало би изградити прилазе и путеве и то проширити улици Пеке Павлевића. Такође је потребно обезбедити довољно саобраћајних средстава од последње аутобуске станице на Душановцу.

Решење овог проблема није ни мало једноставно. Београд ће се у Петогодишњем плану развити у велики град који ће имати скоро два пута више становника него што има данас. Због тога би било потребно двапут веће гробље него што је постојеће. Ако би се сахрањивање вршило на досадашњи начин, велика простроства земљишта заузимао би гробље.

У Београду просечно умире годишње 4.500 људи. За сахрањивање 2000 људи потребан је један хектар земљишта, што значи да се годишње заузима преко два хектара земљишта за сахрањивање. Ака се узме у обзир и будуће ширење нашег града, свакако да би се површине потребне за сахрањивање повећале. Овај би се проблем једино могао решити изградњом једног крематоријума. Сви велики градови света имају крематоријуме у којима се мртваци спаљују и на тај начин не заузимају се велика простроства за сахрањивање. За милионске градове би иначе проблем гробља био нерешив, јер би за сахрањивање сваке године били одузимани велики комплекси земљишта.

Имајући у виду даљи развитак и проширење Београда, мислимо да би требало што пре приступити решавању питања изградње крематоријума у Београду. Упоредо са припремама за изградњу крематоријума требало би и код најширих маса становништва популаризовати спаљивање умрлих у крематоријуму, које је осим осталих предности над досадашњим начином сахрањивања боље и из хигијенских разлога.

Изградња крематоријума свакако би се могла извршити тек у току Петогодишњег плана. Услед тога проширивање већ постојећег централног гробља у Маринковој шуми и изградња прилазних путева ка њему требало би што хитније извршити, а обуставити сахрањивање на Новом гробљу.

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

УРБАНИСТИЧКИ ПРОБЛЕМИ БЕОГРАДА

Како би се најбоље уредио Трг Славије

Трг Славије је неоспорно већ данас саобраћајни центар Београда. На њему се укрштавају главни саобраћајни правци север — југ и исток — запад, као и главна тролејбуска, трамвајска и аутобуске линије. Са развојем Београда значај трга ће још више порасти. Зато његово уређење изискује повећану пажњу и брижљиве студије. Не сме се пропустити ништа, што би могло допринети да то уређење буде што практичније и лепше.

Данашње стање, наслеђено од окупатора, права је урбанистичка ругоба која се мора, кад-тад, уклонити. Што пре, то боље. Аутор недавно објављеног чланка о уређењу Славије у „20 октобру“ у својој скици покушао је да трг уобличи и да уклони постојећи саобраћајни хаос. У овом другом само је делимично успео. Није му пошло за руком да избегне укрштање (и то под оштрим углом) тролејбуске и трамвајске пруге. А када се узму у обзир и остали саобраћајни правци и друга моторна возила, таквих ће укрштања бити безброј. Међутим, свако такво, укрштање велика је сметња за саобраћај и извор опасности од судара. За то их треба по сваку цену елиминисати (што уосталом не претставља нарочиту тешкоћу).

Са изградом надвожњака на тргу — који би трг потпуно упростити и створио нове компликације — тешко да ће се ма ко сложити. Но, све то ниуколико не смањује заслугу аутора поменутог чланка, јер се тек сада показала, на очигледан начин, сва замршеност проблема сва одговорност коју носе надлежни руководиоци за правилно његово решење.

Најправилнији и најцелисходнији пут у таквом случају је свакако расписивање јавног конкурса и излагање његових резултата јавној оцени. До чега је довео предрадни и окупаторски рад иза затворених врата, драстично показује данашње неповољно урбанистичко стање Београда, па и сам трг Славије. Конкурс, који је у своје време био расписан за пројекат станбених зграда, дао је одличне резултате. Донео је (и још доноси) много нових и корисних идеја, ма да је била у питању материја вековима проучавана, о којој је написано безброј студија и књига. Међутим, проблеми, које је собом донео моторни саобраћај релативно су нови, а случај трга Славије сасвим је специјалан, те би утолико пре требало користити опробани метод расписивања конкурса, како би се дошло до што бољег решења. Искуства стечена при овом конкурс добро би послужила као путоказ при решавању других саобраћајних чворова.

Да би конкурс дао што боље резултате, требало би га поделити на два дела. Прво расписати конкурс само за решење чисто саобраћајног проблема, а када он буде правилно решен, тек онда расписати конкурс за архитектонску обраду трга. Корист од

оваког поступка била би двојак: у првом делу конкурса могли би учествовати и најшири кругови грађана који имају искуства у саобраћајним питањима но немају довољно техничке спреме; друго — пројектантима архитектонског уређења трга (што би био циљ другог дела конкурса) посао би био увелико олакшан, јер би имали пред собом већ пречишћен главни проблем и елементали би свим потребним и елементали за свој рад. То, нарав-

но, не значи да би се при своме раду морали слепо придржавати усвојених решења првог дела конкурса.

Расписивањем конкурса, на предложени начин, ништа се не би могло да поквари, већ би се, напротив, дошло до нових и оригиналних идеја, сарадње широких народних маса и дискусије, што би одговорним руководиоцима у многоме олакшало рад и одговорност.

Инж. А. КАМАРИТ
Хаџи Мелентијева 39-а

Ко сноси кривицу због неуређења скверова по граду

Поред многих лепо уређених паркова и скверова, по разним крајевима нашег града могу се приметити многобројни мањи или већи скверови, зарасли у коров, запуштени, неуређени, са изгасненим, тврдом и непрекопа- ном земљом. Више од 17 скверова ове године није уопште уређено, нити је на њима засејана трава или цвеће, нити се приступило бар неким припремним радовима. Све ово пружа слику неу- редности и нехата, што квари естетски изглед нашег главног града.

Навешћемо само неколико скверова који се налазе у близини

Закоревљена улица Франше д'Епера

центра. Код пијаце Каленића гувно налази се велики сквер који је потпуно зарастао у коров, нема ни једне клупе и има мали базен, који је требало да се руши. Међутим, нити се приступило рушењу базена, ни уређивању сквера. Овај посао су могли још пре два-три месеца да обаве фронталци тога краја, али надлежни се за уређивање сквера нису уопште бринули. Исти је случај код школе на почетку Далматинске улице, где постоје два мала и један велики сквер, код Дечјег обданишта на крају Душанове улице. Такође су неуређени: велики сквер код Бајлонове пијаце, један мањи код главне железничке станице, мали парк код Јованове пијаце, код „Политике“ итд. Дуго би било набрајати све скверове који су остали запуштени. За уређивање извесних скверова није било понедегде циви за поливање, али је већина могла у потпуности да се прекопа и засеје.

Сви запуштени скверови могли су се са мало труда уредити и засејати травом и цвећем. Београд има веома мало зелених површина и због тога је веома чудно да се надлежни нису побринули да уређивањем ових скверова, унесу више зеленила у наше улице. На овом послу фронталне организације пружиле би велику помоћ добровољним радом на прекопавању и плевљењу. Запуштени скверови се ове године више не могу засејати, јер је већ касно. Очигледно је да није било ни евиденције свих скверова који треба да се уреде, јер се иначе не би могли догодити овакви пропусти. Може се применити да су и организације Народнег фронта, у чијим се крајевима налазе запуштени скверови, показале мало иницијативе за улепшавање и уређивање својих насеља. Сви запуштени скверови могли су се са веома мало труда за два-три дана бар прекопати и тиме помоћи народним властима да насеља добију лепши изглед.

Свакако да главну одговорност за неуређеност многобројних скверова сноси Отсек за паркове. Да се ово и у идущој години не би догодило, требало би одмах приступити свим припремним радовима на закоревљеним скверовима.

Из наших задруга

— Из излога не продајемо, а у радњи их немамо, него има маш да љуцкаш кад прођеш поред излога, па квити!!

★ ЖИВОТ И РАДУ СССР ★

Тридесет година прославу 800-ГОДИШЊИЦЕ МОСКВЕ

Охотниј рјад у Москви

Министарски савет СССР донео је одлуку о прослави 800-годишњице Москве. Тај значајни јубилеј биће прослављен 7 септембра ове године. Сада се у совјетској престоници најактивније врше припреме за њену прославу. У предузећима и установама Москве организују се изложбе, одржавају се предавања и конференције.

У вези с претстојећом прославом 800-годишњице Москве и 30-годишњице Велике октобарске социјалистичке револуције, Управа културно-просветних предузећа Московског градског савета организује екскурзије трудбеника кроз престоницу и њену околину. Хиљаде радника, претставника Совјетске армије, интелегенције, студената и ученика упознају се са историском прошлосту Москве, њеним архитектонским споменицима, местима великих историско-револуционарних догађаја, а исто тако — с огромним радовима на реконструкцији града. Та иницијатива обухватила је шесторок састојака становништва и постигла леп успех. Најпопуларније су екскурзије са темама: „Москва — престоница наше отаџбине“, „Лењин у Москви“, „Од старе Москве ка новој“, „Кроз места Октобарских битки 1917 године“, „Стаљински план реконструкције Москве остварије се“, „Архитектонски облик совјетске престонице“, „Историја Кремља и Црвеног трга“ и многе друге. При Управи културно-просветних предузећа створени су специјални течајеви за оспособљавање руководиоца екскурзија. Шездесеторици будућих руководиоца одржали су предавања најистакнутији московски научници.

Велики културно-просветни рад спроводи се на московским железничким станицама међу путницима. На Казанској, Курској, Јарославској, Кијевској, Лењинградској и другим станицама руководиоци екскурзија свакодневно формирају групе путника и врше с њима екскурзије по Москви — пешке и у аутобусима. Музеј Владимира Илића Лењина, Музеј револуције, одељење дарова генералисимусу Јосифу Стаљину, Третјаковску галерију, музеје Горког и Мајаковског, као и друге установе од великог општег значаја, посетиле су хиљаде учесника екскурзија.

Традиционално место одмора Московљана је канал Москва—Волга, тај огромни и величанствени објекат Стаљинове епохе. Овог лета интересовање Московљана за канал бележи још већи пораст него ранијих година. Огроман број трудбеника совјетске престонице направиле је излете каналом Москва—Волга. Само у току једног месеца преко 12.000 људи узело је учешћа у излетима.

Припреме за прославу 800-годишњице Москве сваког дана добијају све веће и веће размере. У току последњих седам месеци Управа културно-просветних предузећа Московског савета приредила је 6000 екскурзија.

Организације совјетске престонице свестрано излазе у сусрет настојању московских трудбеника да још боље проуче свој град, да још дубље сагледају велика достигнућа Москве у годинама совјетске власти. Државно издавачко предузеће за културно-просветну литературу издало је библиографију литературе везане за историју престонице Совјетског Савеза. Библиографија обухвата књиге, часописе, чланке дневне штампе у којима се олађава историја престонице СССР од првог помињања Москве у старом летопису па све до данас. Та обимна литература говори о условима под којима је Мо-

сква основана, о њеном развоју и улози у политичком животу земље, о најважнијим историским догађајима, о ратној прошлости Москве, о историји револуционарних организација, историји Московске организације Свесавезне комунистичке партије (большевика). Један део новог издања посвећен је делима о значајној улози Москве у развоју руске културе. Специјално место у новом издању заузима литература о совјетској социјалистичкој Москви. Обухваћен је низ дела која приказују реконструкцију престонице СССР, велику улогу града у годинама Отаџбинског рата и у данима конструктивних радова совјетског народа у знаку остварења четврте Стаљинове пјатиљетке.

Московски градски биро за предавања организовао је за годину дана у московским предузећима и установама преко 1000 предавања у вези са 800-годишњицом Москве. План Бироа за предавања садржи 30 различитих тема, међу које спадају: „800-годишњица Москве“, „Историске битке за Москву“, „Улога Москве у формирању руске државе“, „Револуционарна Москва“, „Москва — индустријски центар социјалистичке државе“, „Москва — престоница СССР“, „Москва 1950 године“, „Стаљинов план реконструкције Москве“ итд.

Одмах после одлуке Министарског савета СССР о дану прославе 800-годишњице Москве њене организације развиле су још активнију делатност на припремама за тај значајни јубилеј. Институт историје Академије наука СССР издаће ускоро први том велике „Историје Москве“. У шест томова тог великог издања биће исцрпно приказан целокупан развој престонице од њеног оснивања до краја Социјалистичког столећа.

Совјетски књижевници раде на делима посвећеним Москви. Издавачко предузеће „Московски радник“ издаће преко 60 књига намењених јубилеју Москве.

Трудбеници московских државних музеја одавно врше припреме за јубилеј. У Историском музеју одржаће се изложба слика, гравура, старинског посуђа, уметничких тканина, оружја. Та ће изложба широко одразити прошлост, стару архитектуру и радност Москве. У Музеју револуције отвориће се покретна изложба посвећена револуционарној историји Москве. Материјал те изложбе приказује учешће Московљана у трима револуцијама — 1905 године, у фебруарској револуцији 1917 године и у Великој октобарској социјалистичкој револуцији. Значајне припреме за прославу 800-годишњице Москве извршене су, исто тако, у Централном музеју Црвене армије. Одељења посвећена херојској одбрани совјетске престонице у данима Великог отаџбинског рата попуњена су новим материјалом. Музеј историје и реконструкције Москве приказује, помоћу разноликог и одлично изабраног материјала, историју развоја совјетске престонице после Октобарске револуције и величанствену борбу московских трудбеника против немачко-фашистичких пљачкаша. Напоредо с тим, у музеју је изложен материјал који сведочи о прошлости Москве. Једно од главних одељења Музеја посвећено је новом петогодишњем плану обнове и развика градског газдинства Москве. Велики број макета и дијаграма показује да ће Москва 1950 године постати још лепша и величанственија после извршења великих радова четврте Стаљинове пјатиљетке.

С. КУКАНОВ

Довоз огрева тече нормално

У Београду има 112.519 домаћинства. За сва та домаћинства потребно је 240.000 просторних метара дрва за целу годину. Огревне године се рачунају од јула до јула месеца. Ради лакше дистрибуције, огревна година се дели на полугодиста и следовање дрва издаје се два-

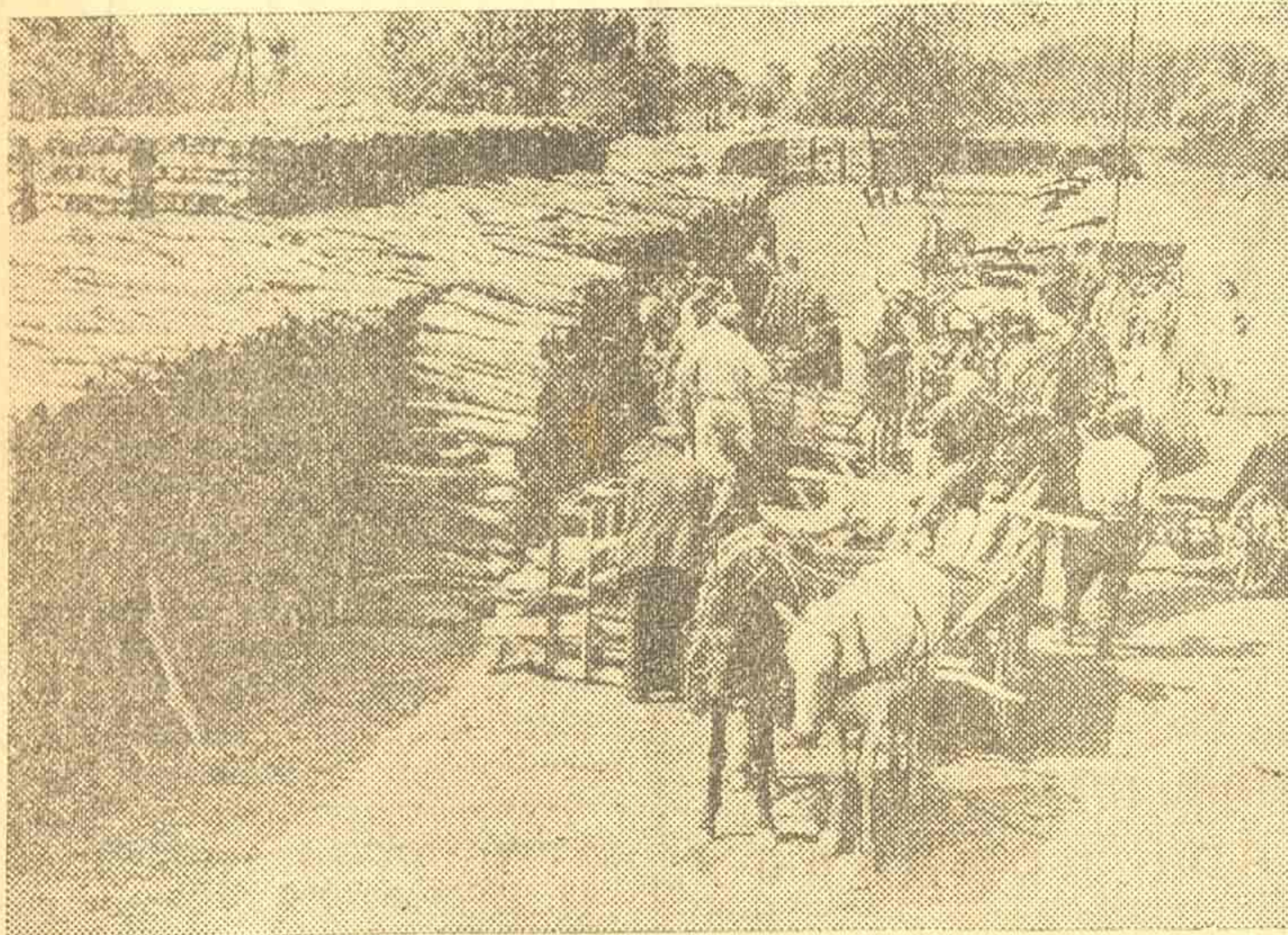
пут годишње. Ове године је друго полугође отворене периоде јули 1946 — јули 1947 продужено до 15 августа. Рок подизања дрва продужен је да би се дала могућност свима грађанима да се снабдеју количином која следеће сваком домаћинству за пола године. Ко није подигао

дрва до 15 августа, губи следовање, јер купон „К-карте“ престаје да важи.

Од јула 1947 почела је расподела дрва за огревну годину јули 1947 — јули 1948. Прво полугође ове године завршава се 31 децембра 1947 године. Третила би сви грађани да се постарају да до тог рока подигну следовање, како не би изгубили право на следовање. За прво полугодиште нове огревне године пуштено је у продају 89.463 просторних метара дрва. На стоваришту по дрварама има 81.500 просторних метара. До сада је издато 28.397 просторних метара дрва. Има буковог и брестовог дрвета.

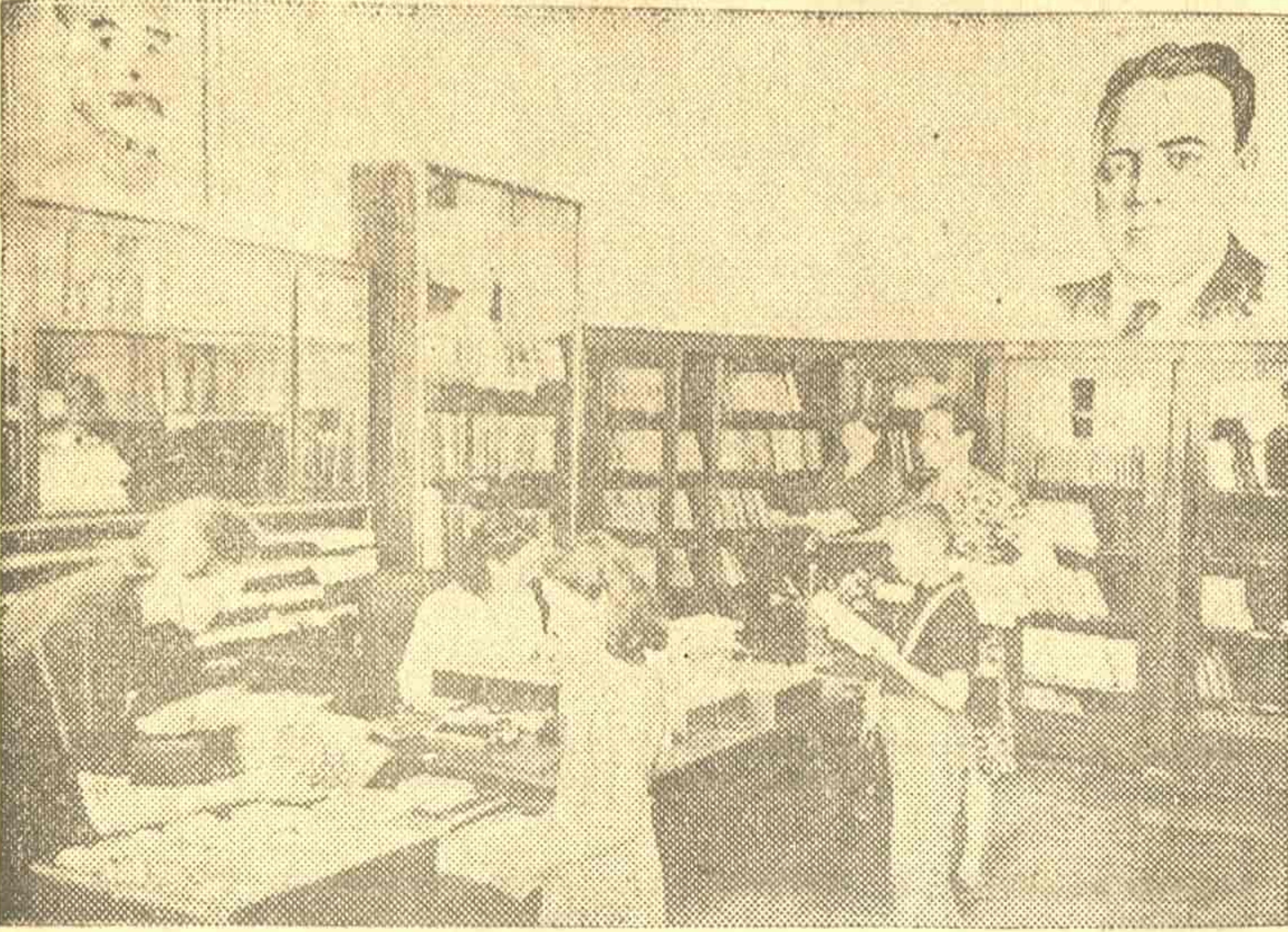
Угаљ лигнит је на слободној продаји. Има га на свим стовариштима. У Београду данас има на стоваришту око 2000 вагона угља. Нове количине се довозе. За једну годину потребно је око 250.000 тона лигнита. До сада је увезено око 110.000 тона, што значи да до краја ове године треба увести још 140.000 тона.

Кредитни бонови још увек важе. Грађани се користе њима, и подижу потребне количине угља.

Грађани се обезбеђују дрвима за зиму

Задаци рејонских библиотека

Библиотека Трећег рејона

Одмах после ослобођења у Београду су створене рејонске библиотеке, које су у ствари огранци Градске библиотеке Београда. Иницијатива је потекла од Фронта, а створио их је сам народ.

Средства за рејонске библиотеке пристизала су на разне начине: преко сабирних акција, добровољних прилога, прихода од разних приредби итд. Књиге су долазиле са свих страна, рејонске библиотеке обогатиле су своје збирке.

Овако створене, рејонске библиотеке имале су у свом саставу велики број чисто научних књига, понеких униката, понајвише књига без књижевне вредности, али и доста књига које никако нису могле да користе библиотекама на испуњавању њихових задатака.

А новоствореним рејонским библиотекама стављено је у задатак да књигу што више пласирају у шире народне слојеве и на тај начин активно учествују у културно-просветном уздицању својих читалаца.

Ревизијом књига, која се врши обично сваке године, установљавало се да ли су све књиге на броју. И ове године приступило се ревизији књига рејонских библиотека. У већини рејонских библиотека извршена је ревизија од 15 јула до 1 августа, а у неким још се и сада врши. Научне књиге, уникати, који су нађени приликом ових ревизија, предаће се Народној, Универзитетској или Градској библиотеци. У исто време било би zgodно да се и многе књиге које немају књижевне вредности или оне које не могу корисно да учини на развој читалача, уклоне из свих рејонских библиотека, уколико то није досада учињено. Рејонске библиотеке треба да имају такве књиге које ће бити приступачне широким народним масама и које могу да послуже њиховом културном уздицању.

Сваког месеца библиотекари рејонских библиотека имају састанак у Градској библиотеци, где подносе извештај о свом раду, износе своја запажања о недостацима досадашњег рада и указују на тешкоће на које nailазе у своме раду. Састанцима руководи претставник Одељења за културу и уметност Извршног одбора. Ови састанци библиотекара досада су дали извесне позитивне резултате. На овим састанцима одређен је и један нов задатак који данас стоји пред рејонским библиотекама: популарисање Петогодишњег плана и значај његовог испуњења за нашу земљу. Многе библиотеке већ су

нешто предузеле у том правцу. На пример, библиотека Другог рејона у засебној витрини изложила је књиге чија се садржина односи на Петогодишњи план. Исто то учинила је и библиотека Петог рејона.

Међутим, за правилно испуњавање овог новог задатка рејонских библиотека, библиотекари могу највише да учине. У сталном раду са народом библиотекари треба да врше педагошку дужност и да пропагирају књигу. Они морају да буду саветодавци

новим и ненавикнутим читаоцима. А да би библиотекари могли да изврше овај задатак, потребно је да се изабере лица која ће бити способна да васпитавају народне масе у погледу културног, политичког и друштвеног уздицања.

Осим тога, то треба да буду популарна лица, која ће читалачка публика са пуно поверења послушати. Досада библиотекари нису схватили важност своје улоге у народном просвећивању, па су се свели на техничка лица. Није био редак случај да су по рејонским библиотекама библиотекари вршили више чисто административне послове, него што су испуњавали дужност и задатке прaviх библиотекара. Рад на народном просвећивању препуштали су спонтаном развоју, а они су марљиво регистровали књиге, сређивали полице, писали разне извештаје, издавали и примали књиге итд.

Као и друге библиотеке, тако и рејонске имају задатак да популаризишу књигу, да дају читаоцима одабрану литературу, да их упућују у избор књига, да чине све да књига уђе у народ. Овај задатак рејонске библиотеке докле су извршиле. Оне треба у том правцу да и даље раде, а уз то да популаризишу наш први Петогодишњи план и да упознају читалачке масе са значајем његовог испуњења за даљи развiтак и процват наше земље.

И СА ОВОГА ПОЉА ТРЕБА ОСТРАНИТИ ШПЕКУЛЦИЈУ

ДОБРА И ЈЕВТИНА ИГРАЧКА

је најпогодније средство за васпитање деце

У изложима продавница градских предузећа из дана у дан може да се види све више играчака, чије су цене знатно приступачније од цена које су оне имале пре неколико месеци. Међутим количина и квалитет играчака не стоје у правилној соразмери, јер је велики број изложених играчака врло слабог квалитета. Државна и градска предузећа у главном су допринела појетивљавању играчака, али то што играчка још није естетска, хигијенска и педагошка, укратко, што немамо солидну играчку, то је питање које излази из оквира трговине и прелази у област производње.

Какве су играчке које видимо у радњама? Углавном, жалосне. Лутке испод 200 динара често су разроке, по правилу неочишћене, неуредно одело прилично им је уз тело. Осим лутака, које се без много залагања и знања праве од папје-маше, већина осталих играчака је од дрвета, рђаво рендисана, неукусно обојена дречевим бојама, алкаво склепана и прикована ексерима којима често врхови вири из дрвета. Коњи су обично приковани (истина, слабо, пошто је цела играчка слаба конструкција) за колица у која су бајати упрегнута, па ако дете ту сугестију схвати озбиљно и покуша да коња ивпрегне, играчка је слоњена. Ма колико то на први поглед изгледало апсурдно, те играчке својом несолидношћу осигуравају своју добру прођу, пошто приморавују родитеље да стално купују нове играчке наместо поломљених. У изложима видимо слонове са намолваним седлима и капацама (модел из 1901 године, који не само да не оставља места дејој машти да га искити, него код малог детета ствара и погрешну претставу о изгледу слона), црвенкасте медведе, светлоплаве орлове, позлаћене и ружичасте зечеве, „стилизоване“ четвороножне животиње за које се не зна да ли су телад или лисице итд. На Булевару Црвене армије у два излога могу се видети и ружичасте роде које у кљуну држе пелену са позлаћеном бебом. Мислим да педагошкој вредности ових играчака, поготово ово последње, није потребно додати никакав коментар.

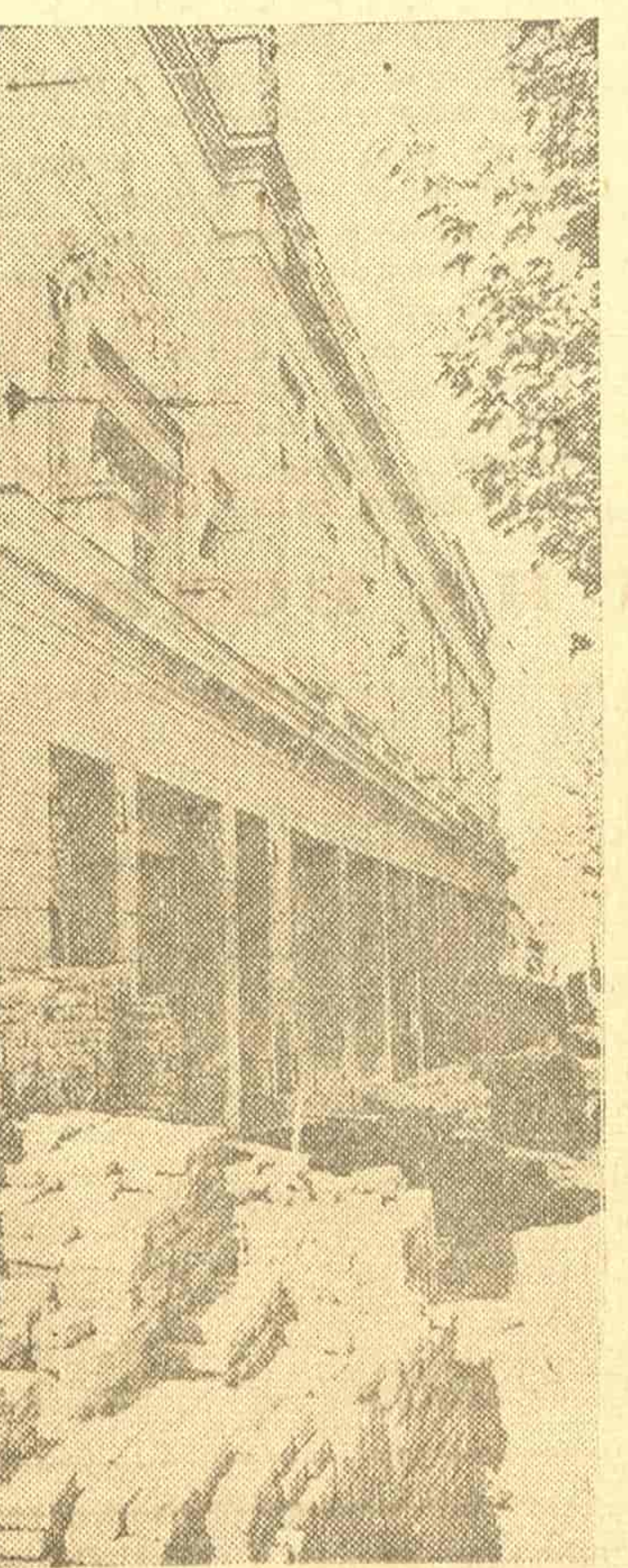
Данас у нашој земљи производје играчке углавном приватници. У Народној Републици Србији има око 60 произвођача играчака, од тога 42 само у Београду. Од укупног броја произвођача играчака само су 6 државна предузећа, остали су приватници.

Да би помогло побољшању квалитета играчака наше домаће производње, Министарство просвете Народне Републике Србије, према одлуци Министарства фи-

нансија ФНРЈ Бр. 3 1214/46 о ослобођењу појединих артикала од пореза на луксуз, позвало је приватне произвођаче да своје производе поднесу Министарству просвете на увид и одобрење. У слов да Министарство просвете да своје одобрење јесте да играчка одговара основним захтевима хигијене, естетике и педагогике, што значи да се од играчке захтева да може лако да се одржава чиста и да по свом саставу и склопу не шкоди здрављу детета, да по свом облику буде укусна и хармонична, и да буде конструктивна, да васпитно делује на дете, да омогућава рад маште и неку практичну вежбу.

Проширење и оправка позоришне зграде на Врачару

Услед наглог развiтка културно-просветног рада, зграде које су досада служиле за културно-уметничке приредбе не одговарају новоствореним потребама, а њихове просторије постају недовољне. Према економским

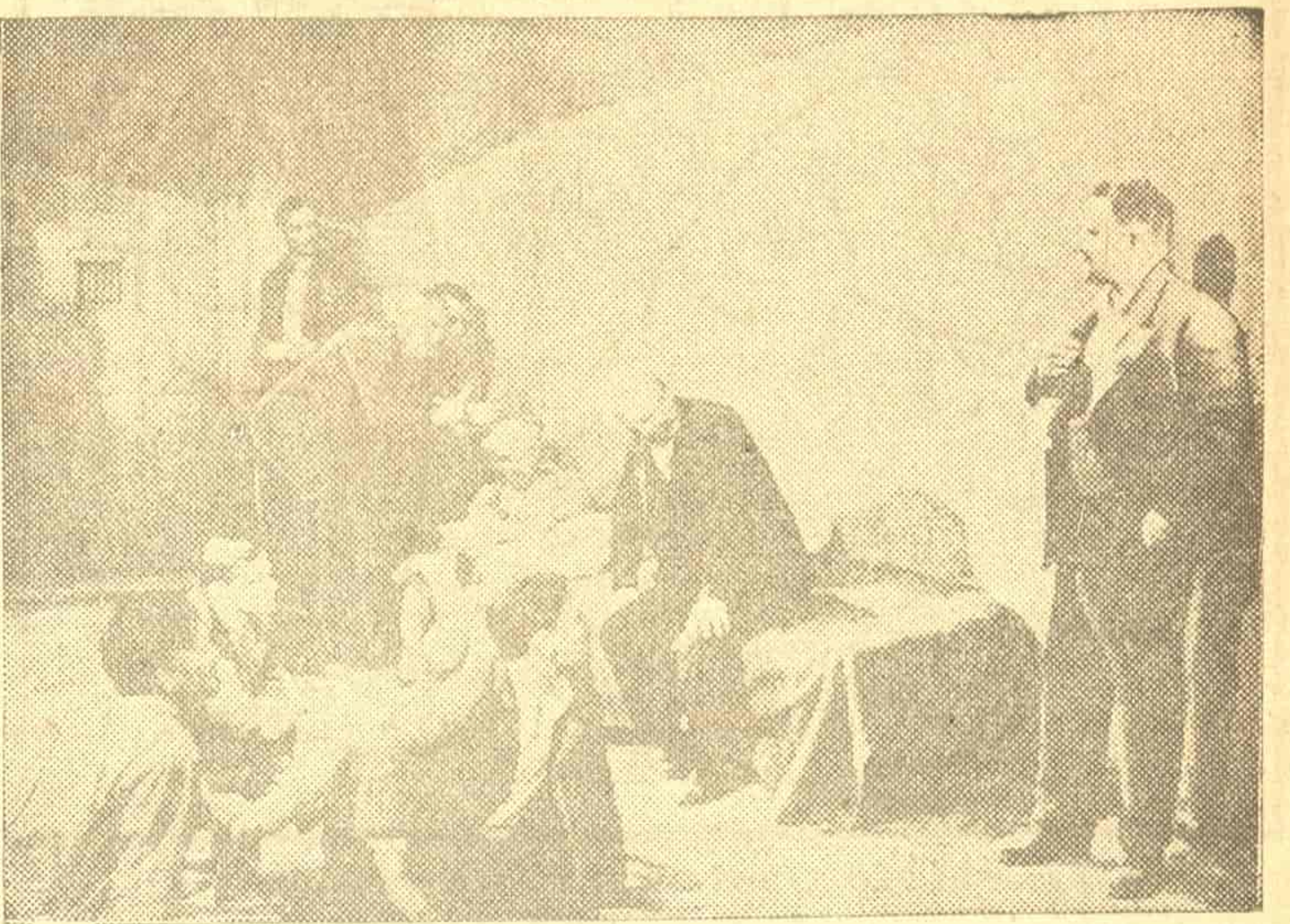
Реновирање зграде позоришта на Врачару

Филм „Породица Опенхајм“ снимљен према делу Лиона Фајт вангера, приказује систематски и брутални прогон Јевреја у периоду почетка национал-социјалистичке владавине у Немачкој. Радња углавном обухвата судбину берлинске јеврејске породице Опенхајм.

Ликови и доживљаји јунака филма типични су за то преломно време, када су немачки фашисти почели да успостављају диктатуру. Хитлеронци су свој наступ обележили крвавим испадима, окованим се нарочито на Јевреје. У атмосфери нацистичке мачкитости одвија се цела радња. Филм почиње сценом убиства гимназијског професора, Јеврејина Хајнуса, у подземној железници, а даље сцене показују какве су последице фашистичка начела, у овом случају нарочито расна искључивост, имала за немачки народ и немачку културу.

Као и хиљаде немачких породица, Опенхајмови су доживели трагичну судбину. Гимназиста седмог разреда Бертолд Опенхајм, интелигентан младик напредних схватања, извршио је самоубиство. Његови родитељи одлазе у иностранство, пошто су претходно изгубили своје велико предузеће за израду намештаја, Бертолдолог ујака, чувеног хирурга и научника, заједно са осталим лекарима Јеврејима дивљачки изабацију из берлинске клинике. По изласку из затвора, он са кћерком бежи из фашистичке Немачке.

Филм приказује стурве и назадне ликове нациста. Самоубиство Бертолда Опенхајма проузроковали су прогони и поступци професора Фогелцајга, претставника оних немачких интелектуалаца који су одмах прихватили фашистичку идеологију и у школама, као и у другим местима, безобирно почели да заводе на свој начин васпитања и схватања. Таква је и песник Гутвертер, чији стихови сла-

Једна сцена из филма „Породица Опенхајм“

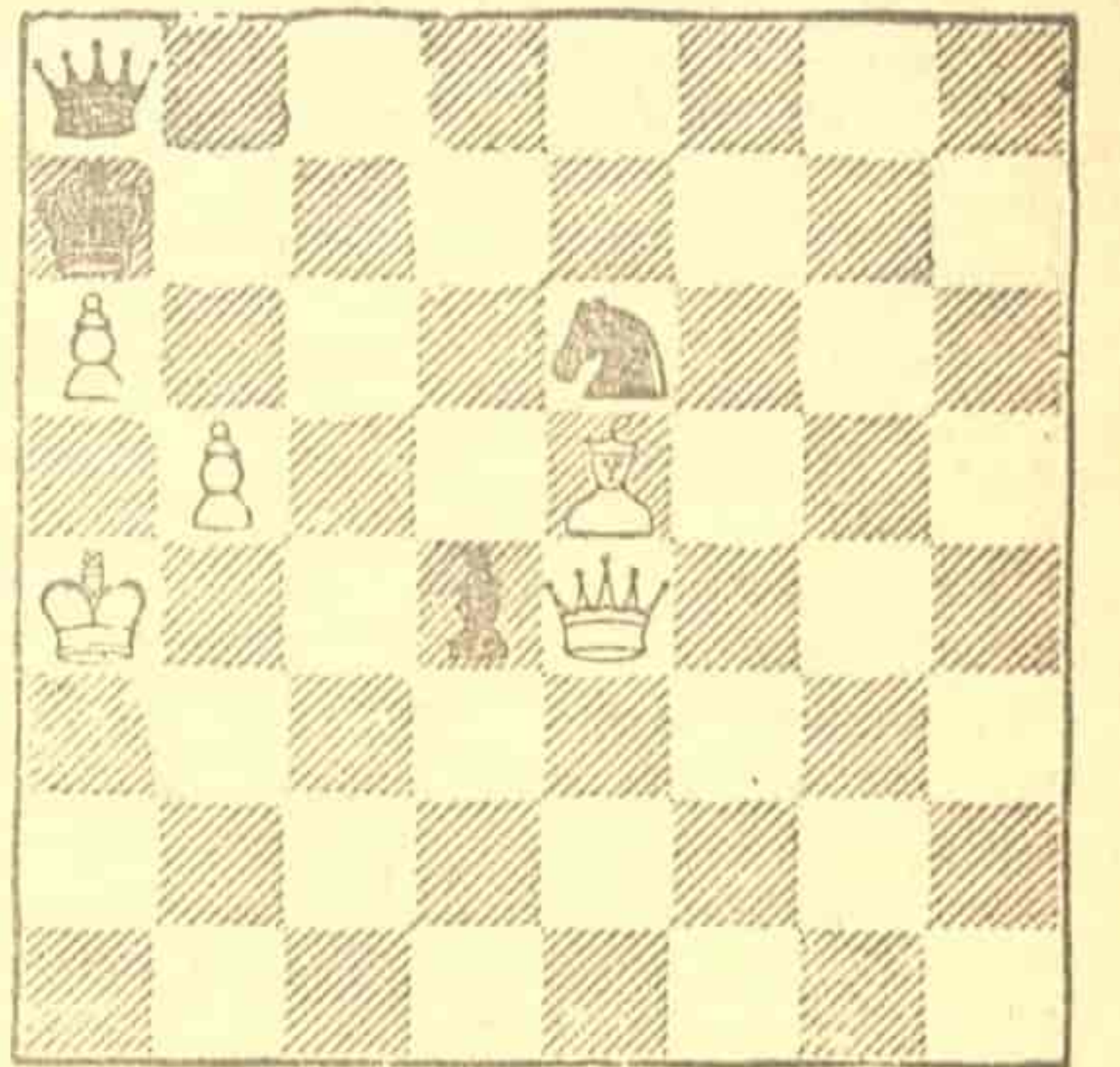
ве новог, примитивног и зверског Немца. Трговац Велс је тип фашистичког капиталисте, који на основу расне теорије пљачка јеврејску имовину и проширује своје пословање. Многи моменти филма приказују бахатост жерменшца, Нацистички одреди маршују, пењају о рату и крви, убијају на улицама и постигну на све облике насиља над људима напреднијег става. У филму видимо и људе који се боре да фашисти не одвуку немачки народ у несрећу. Радничког борца и организатора Велера убијају у затвору, гимназиста Рихард наушта школу и одлази у фабрику. Радња се одвија у сукобу између фашиста и Немца који теже напретку.

ШАХ

ЕЛЕГАНТНИ ЗАВРШЕЦИ ПАРТИЈА

Лепа шаховска партија са духовитим и дубоким идејама има вредност уметничког дела, а не неког тренутног подвига. Бесмртна партија Андерсенова и диане комбинаторне партије Морфијеве данас се исто тако радо гледају као и пре сто година. Добра шаховска партија има више уметничких елемената у себи него спорских. Из тог разлога се на свим великим турнирима најлепше партије награђују специјалном наградом, а после се општавају да би служиле као узор.

Међу важним елементима такве партије је и ефикасан завршетак, по могућству везан са неком бриљантном комбинацијом. Пример за то узимамо из једне турнирске партије.

Бели на потезу елегантно завршава игру.

У овој позицији бели има пешака више и бољи положај. Победа се може постићи на више начина. Најбољи од њих је уједно и најелегантнији, а омогућаје мат у три потеза. Напишите тај начин! Да решавачима помогнемо, саопштитемо и ово: бели ће жртвовати краљицу да би у трећем потезу са самим лавцем извео мат!

У позицији објављеној прошлог пута бели је на овај начин завршио игру: 1) Se4-f6+, Db6:f6; 2) Dd2-d8+, Le7:d8; 3) Le2-b5 мат. Потпуна комбинација чини, дакле, двојни шах са матом.

Пуштена је у продају двадесет трећа свеска ПОЛИТИЧКЕ БИБЛИОТЕНЕ

В. КАРРА

Победа демократских снага у Румунији

Цена свесци је 4- динара. Књижари и ревизори уживају 20% рабата. Поручи- не слати на пошт. фак. бр. 53 Београд

★

Првог септембра излази из штампе двадесет четврта свеска „Политичке библиотеке“

А. А. ГУБЕР

Криза колонијалног система после другог светског рата

НОВЕ КЊИГЕ

Леонид Собољев: Генерална оправка, издање „Културе“, 1947, ћирилицом и латиницом, стр. 356, цена 37 динара.

Лилијан Хелмен: Скаквици, превод с енглеског, издање „Културе“, ћирилицом и латиницом, стр. 150, цена 26 динара.

Станислав Милошевић: Текстилене сировине, издање Стручне библиотеке Јединствених синдиката, број 19, 1947, латиницом, стр. 53, цена 6.50 динара.

Инж. Ђорђе Рауменић: Локомотива, П део — Котао, издање Стручне библиотеке Јединствених синдиката, број 21, 1947, латиницом, стр. 64, цена 7.50 динара.

Индустријски билтен, издање „Индустријске књиге издавачког предузетца Мин. индустрије ФНРЈ, излази једанпут месечно, латиницом, страна 20, цена 8 динара по броју, претплата 80 динара годишње.

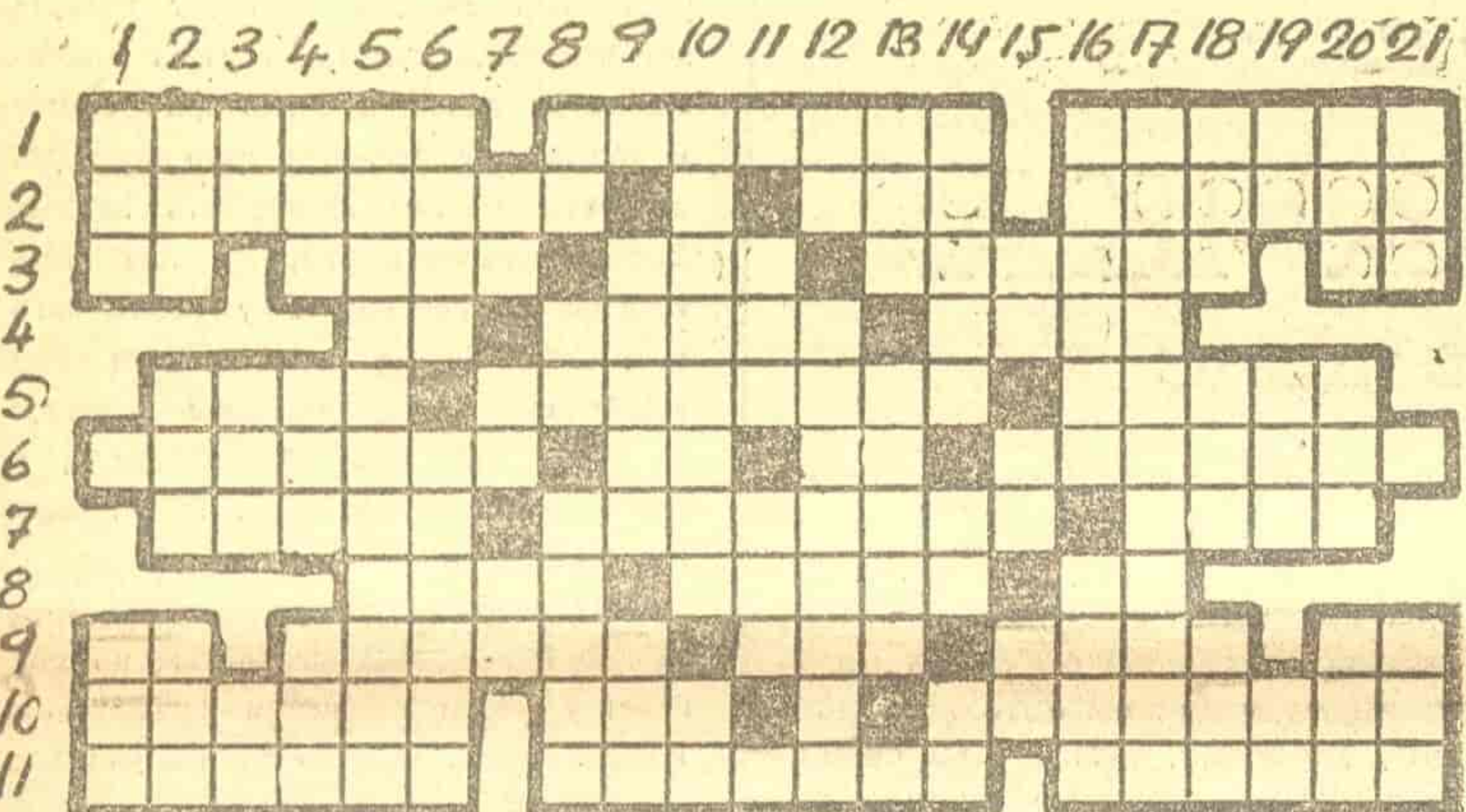
КУПАЊЕ ПО СУВОМ

— Да ниси пао у воду кад си тако мокар? — Не, вратио сам се „тројком“ с купања.

УКРАШЕНЕ РЕЧИ

Хоризонтално: 1) Велики полуострво између Тихог Океана и Северног Леденог Мора, правац у сликарству, град у братској Пољској; 2) период каменог доба, предлог, овамо, скитати; 3) узвик, тешко душевно стање, турски властелин (3 падеж), покосено сено, слово француске азбуке; 4) ко, пошана, државица у Малој Азији; 5) личност из грчког мита која је надмудрила сфингу, један од великих руководилаца славне Бољшевичке партије, исламски верски законик; 6) наше највеће благо извојено народноослободилачком борбом, два сугласника, друго и четврто слово азбуке,

уска шевчица; 7) краћи облик глагола околати, наш композитор народних песама, први воздухопловац; 8) округло, одне напоље, два иста сугласника; 9) показна заменица, узрок свађе, страшно мушко име, руда од које се добија радиум, злато (француски); 10) град у НР Хрватској, сат, сугласник, једно од наших највећих народних кола; 11) велика зграда (у дијалекту), азиско племе, раздобље.

Вертикално: 1) задук (црногорски), предлог, тешко оруђе; 2) стари назив за Пољак, женско име (пети падеж), турски властелин; 3) шил, део брода, кратица за улицу; 4) облик глагола сећи, муслиманско женско име, уља; 5) народни херој руководилац наше Армије; 6) оруђа, лековита бања у НР Словенији; 7) узвик, предлог, француски граматички члан; 8) иницијали великог совјетског биолога новатора, девето и треће слово азбуке, научни (латински); 9) предлог, ветар (грчки), папагај; 10) један словенски језик, мера за површину; 11) свежа, река у Индији, рече, петнаесто слово азбуке; 12) предлог, једна пријатељска и братска суседна земља; 13) овамо, име нашег народног хероја, сугласник; 14) побуда, узвик бола, лична заменица; 15) узвик при ломљењу, два сугласника, медвед (француски); 16) подземни канал, остава; 17) художествено дело совјетског књижевника Константина Симонова; 18) коњи, урлик, источно воће; 19) предлог, аждаха, нити; 20) насилно одузе, јужно воће, чудо вида; 21) острво на Јадрану, сугласник, орган синдикалне организације.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Хоризонтално: 1) Врба, роба, Апис, суза; 2) ле, Божијар Масларих, км; 3) аде, хитар, а, титан, пра; 4) Келт, ран, три, цак,

ДАНАШЊИ БЕОГРАД ЗАХТЕВА БОЉЕ И СКЛАДНИЈЕ УРЕЂЕЊЕ ПИЈАЦА

Више реда и више хигијене, то су основни услови

Б ујне летње кише заливале су, из дана у дан, наше градине и повртњаке. Зато су и београдске пијаци преаривене зељем и воћем, а нарочито бостаном. Томе изобиљу, после два суха, тешка лета, са мало плода, радују се не само београдске домаћице, него и сваки пролазник.

И на Желенићевој пијаци, и на Цветном тргу, Зеленом венцу, и на свим осталим пијацима. Толико је зеља и толико бостана да је немогуће проћи изјутра. Човек је приморан да стално пази где стаје: корпа до корпе, хрпа до хрпе, брегови лубеница, брда парадајза и бабурас...

Међутим, то обиље и богатство овогодишње, плода није покрило недостатке и мане наших пијаца. Шта више, истакло их је. Јер, наше пијаци не остварују утисак великоградских тржишта. Оне више личе на селска вашаришта, где се трговина обавља без контроле и реда, где свако стаје и продаје тамо где му је најближе и најзгодније, или, где се затекне.

Тако уређење, управо: такво уређење наших пијаца не одговара и није у складу са развојем Београда, са крупним променама у погледу уређења, које се одвијају у њему.

Појмљиво је да тамо, где нема основног реда, нема ни основних услова за контролу у хигијенском смислу, а тргови великог града без хигијенске контроле значи, ато не изворишта болести, а оно центри услова за компликације у здравственом погледу.

Засебно питање је питање естетике које код нас не треба да је и није на последњем месту.

Дотрајале, хрпљене, на брзину скупљене, разноврсне по облику и величини, у кривим и неправилним редовима, постројене су теге на нашим пијацима. Као да су ту привремено, за невољу. То је центар пијаца. А око тог „келитног“ центра, по тротоарима, на чак и по коловозима прилазних улица, смештају се сељаци. Корпа до корпе, лонач сира, неколико веза шаргарепа, комадић сланине, кита цвећа, сасушен листови цвет, апена паприка, бели лук, виново лишће... Све то, готово у праћини, окупљено мувама, којих је много захваљујући обиљу бостана.

корените измене у погледу уређења.

Пренатрајана улица, у близини пијаце, трговином без теге

Ни такав пијачни „центар“, ни таква „периферија“ не смеју и не могу остати у истом стању. Наше пијаци захтевају

Бостан се једе у непосредној близини пијаца, готово „на лицу места“, — и, наравно, остају коре и отпацк...

Разуме се да је немогуће све уредити одједном. Тако је немогуће изградити пијацима по свим зонама савремене урбанистике. То ће учинити будућност. Али оно што је неопходно, то је: начинити једнообразне теге са натстрешницама, не само за оне који су до сада имали теге у центру пијачних улица, већ и за оне, који не тргују редовно, већ долазе код скупне производе са сопствене земље. Свим тим сељацима треба пружити услове културнијег начина продаје, не само у интересу њих самих, већ и у интересу здравља грађана овога града. Увек би требало да буде довољно слободних теге за једнодневно, или вишедневно изнајамљиване, како би баш ти људи, који долазе да продају из прве руке своју робу имали могућности да је хигијенски распореди и уредно држе.

Једнообразне теге даје би нашим пијацима једну ноту реда и лицили би их оног непријатног утиска: тренутно вашариште.

Посебно питање је питање хигијене. Код нас су се продаване купине непокривене, а јасно је да се купине тешко перу, млечни производи, исто тако,

нису покривени, не води се рачуна да ли се дира и претвара прстима по роби, која се претвара не вари, нико не води рачуна да ли су продавци чисти. Поред тога, моментана појава око пијаца: обиље вода и кошчица од бостана. Због тога читава пијачна околина мирише киселкасто, а ројеви мува окупљају се на ове отпатке поклоњене ивару.

Шта раде пијачни надзорни органи? Зар они нису у могућности да спрече ово негодориво бацање отпаца око пијаца. Зар се може дозволити да се то стање из дана у дан све више погоршава?

Ако ништа друго, требало би у сезони бостана појачати број контролних органа, који ће имати право да на лицу места новчано кажњавују оне који својом савештошћу стварају не издржљиве услове за живот у читавом крају око пијаца.

Кад већ уређујемо наше паркове, кад се старамо за хигијену дворита и кућа, за хигијенске услове по предузећима и установима, оправдано је, и чак и неопходно, да се постарамо за наше пијаци: да „својим уређајем, складом и редом“ отговоримо данашњем Београду и његовој блиској перспективи развоја.

J. L.

СПОРТ

До 1 септембра по свим предузећима треба спровести такмичење у индустријском вишебоју

И мајући у виду чињеницу да физичка култура у нашим индустријским предузећима још није узела толике размере да радници осете све користи од бављења физичком културом, Први конгрес Фискултурног савеза Југославије донео је одлуку да се организује и спроведе комплексно такмичење индустријских предузећа и комбината у разним лакоатлетским дисциплинама.

Кроз ово, већ расписано такмичење, у коме ће учествовати сва предузећа која имају најмање 300 чланова, широкој слојеве радног народа појачаће своју радну способност.

Такмичење у индустријском вишебоју требало је до сада увелико да се развије међу физкултурницима и уопште међу трудницима наших индустријских предузећа и комбината. Међутим физкултурни референти и управе физкултурних органа при синдикалним подружницама нису много учинили. Такмичење је дошло популарисано, у многим подружницама нису ни припреме извршене. Чак и у самом Београду има радника који не знају да ово такмичење уопште постоји.

Централни одбор Фискултурног савеза Југославије и Централни одбор Јединствених синдиката Југославије издали су ових дана улутства и таблице за спровођење такмичења у индустријском вишебоју. Да би се такмичење успешно спровело најбоље је да физкултурни активни или друштва образују при предузећима одборе за овај вишебој у које би ушли најактивнији и највреднији физкултурници предузећа.

Задатак овог одбора је да обезбеди вежбаониште, да спроводи тренинг и такмичење, да саставља спискове, да организује краће курсеве на којима ће се осposољавати руководиоци за вежбање и такмичење и, што је најзначајније, да развије широку пропаганду у циљу обухватања што већег броја радника такмичењем у индустријском вишебоју. Одбор мора до 1 септембра да спроведе такмичење у самом предузећу ради избора репрезентације предузећа која ће учествовати на свесазном такмичењу од 3 до 6 октобра ове године.

Да би се радници заинтересовали за индустријски вишебој треба припремати такмичења између сродних предузећа. На тај начин они најбоље

избиће на површину. Треба се чувати опасне погрешке, тј. да се у напред одабере екипа којој би се ставило у задатак да тренира. Напротив, такмичење треба поставити на најширу основу. Тако ће се за физкултуру заинтересовати велики број радника.

Како о досадашњим припремама за ово такмичење нема никаквих података одбори су дужни да сваких 15 дана шаљу своје извештаје централним одборима Јединствених синдиката Југославије и Фискултурног савеза Југославије.

Право такмичења имају и физкултурници испод 18 година, с тим ограничењем да су мушкарци не такмиче у три на 3000 метара, а жене на 800 метара.

Мушкарци се такмиче у следећим 10 дисциплинама: трчање на 100 метара, бацање кугле од 7,250 килограма, просте вежбе за бронзану значку физкултурника, трчање преко препрека из обавезне групе за значку физкултурника, скок увис са залетом, пливање на 100 метара слободним стилном, бацање бомбе од 600 грама, трчање на 3000 метара, скок у даљ на залета, гађање војничком пушком на раздаљини од 200 метара.

Жене имају осам дисциплина: трчање на 60 метара, бацање кугле од 4 килограма, просте вежбе на грели за бронзану значку, иливање на 50 метара, бацање бомбе од 500 грама, трчање на 800 метара, скок у вис и скок у даљ са залетом.

Сви резултати постигнути на овим такмичењима који буду једнаки са нормама за значку физкултурника признаће се као положене норми.

Бодовање ће се вршити по јединственом систему. На тај начин моћи ће правилно да се оцени вредност појединих такмичара и појединих екипа. Мушкарци ће поред наведених дисциплина да се такмиче и у надвлачењу конопца. Поред резултата у појединим дисциплинама на крајњи пласман екипа утицаће и број носилаца значке физкултурника предузећа или комбината који се такмиче.

Нема сумње, да ће комплексно такмичење индустријских предузећа и комбината корисно послужити за омасовљење међу радницима и за проналажење нових спортских талената. Такмичење има и велики значај у томе што су у њему предвиђене углавном дисциплине које су потребне за освајање значке физкултурника. Самим тим од успеха овог такмичења зависи и такмичење за значку физкултурника по предузећима и комбинатима. Правилним радом по завршеном такмичењу добићемо велики број нових носилаца значке физкултурника и велики број нових физкултурника.

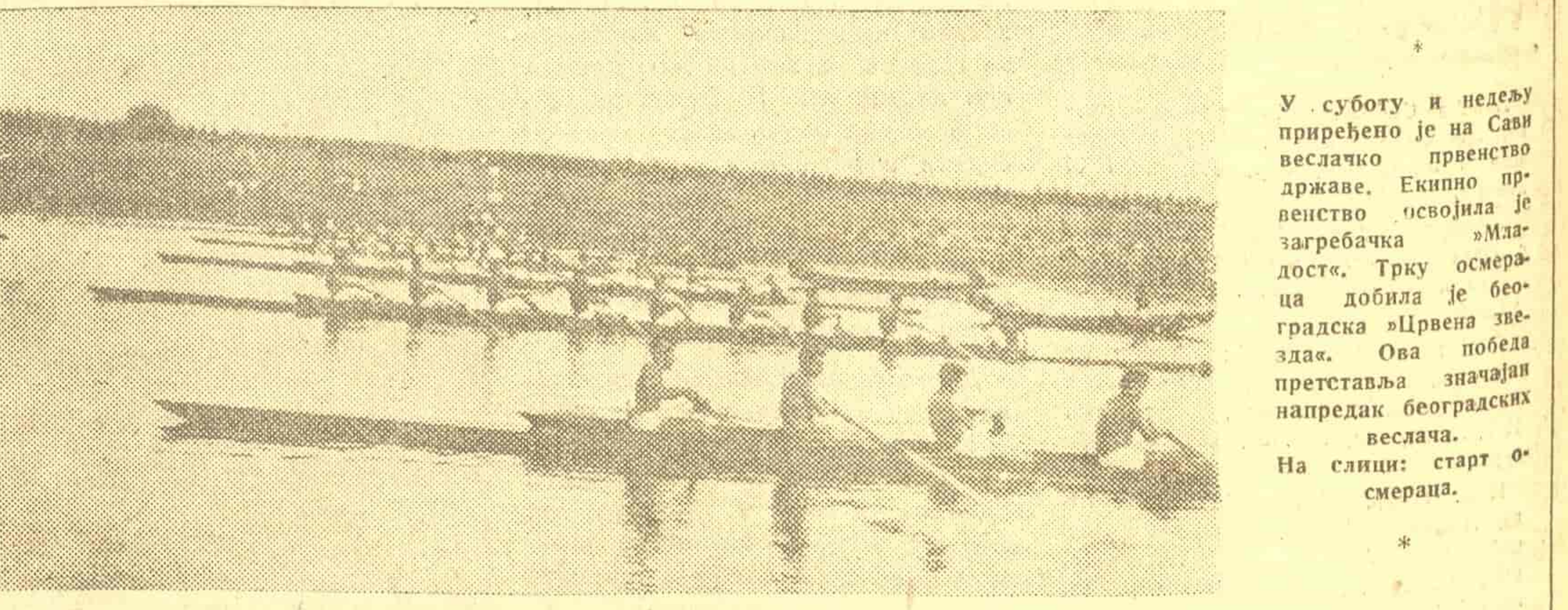
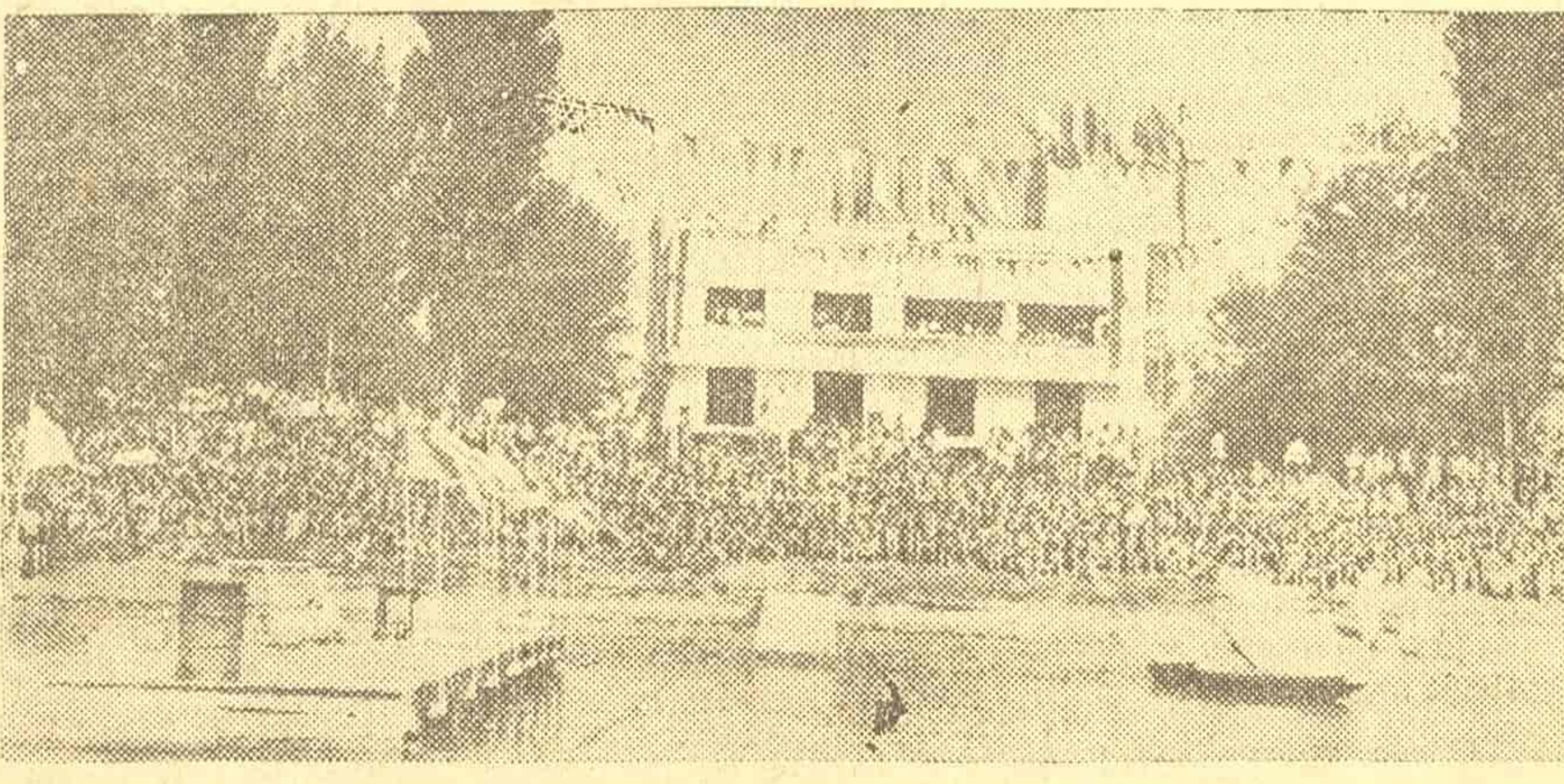
У недељу почиње фудбалско првенство државе

Овогодишње фудбалско првенство државе, које почиње у недељу, претставља значајан догађај због тога што у такмичењу учествује двадесет друштва из читаве земље, подељени у две сазвезне лиге. Друга сазвезна лига у многоме ће допринети да се квалитет фудбала у нашим спортским центрима подигне на већу висину.

За прву сазвезну лигу Београд је три друштва: „Партизан“, „Првену звезду“ и „Металца“, док у другој лиги играју „Динамо“ из Панчева и тим Југословенског ратног ваздухопловства из Земунa. Ова чињеница указује да Београд нема фудбалске тимове средње снаге, већ или одличне, као што су чланови Прве лиге или слабе. Из овога произилази задатак да се посетити више пута напретку фудбала у осталим београдским друштвима.

СПОРТОВИ НА ВОДИ

У недељу је у Београду свечано прославаљен „Дан физкултуре на води“ уз учешће 6.000 физкултурника. Оваква приредба први пут је одржана у нашој земљи. Значај ове приредбе је у томе што претставља прекретницу у развоју водених спортова у нашој земљи. На слици: група пливача пред Домом водених спортова на Ади Циганлији

У суботу и недељу приређено је на Сави веслачко првенство државе. Екипно првенство освојила је загребачка „Младост“. Труку осмераца добила је београдска „Првена звезда“. Ова победа претставља значајан напредак београдских веслача. На слици: старт осмераца.